

મુંબઈ સમાચાર

R.N.I. No. 1563/1957 ★

મુંબઈથી પ્રસિદ્ધ થતું ■ સ્થાપના: ૧ જુલાઈ ૧૯૨૨ ■ પુસ્તક: ૨૦૪ ■ Volume 68 ■ Issue 82 ■ વિક્રમ સંવત ૨૦૮૧
■ ચૈત્ર સુદ-૧૧ ■ મુંબઈ ■ MUMBAI SAMACHAR ■ www.bombaysamachar.com ■ 8 April 2025, Tuesday ■ REGD.No. MCS/058/2024-26

મંગળવાર, ૮ એપ્રિલ ૨૦૨૫, કિંમત રૂ ૧૦.૦૦

તરોતાજા પૂર્તિ

LIKE & FOLLOW: [f](#) /Mumbaisamachar4u

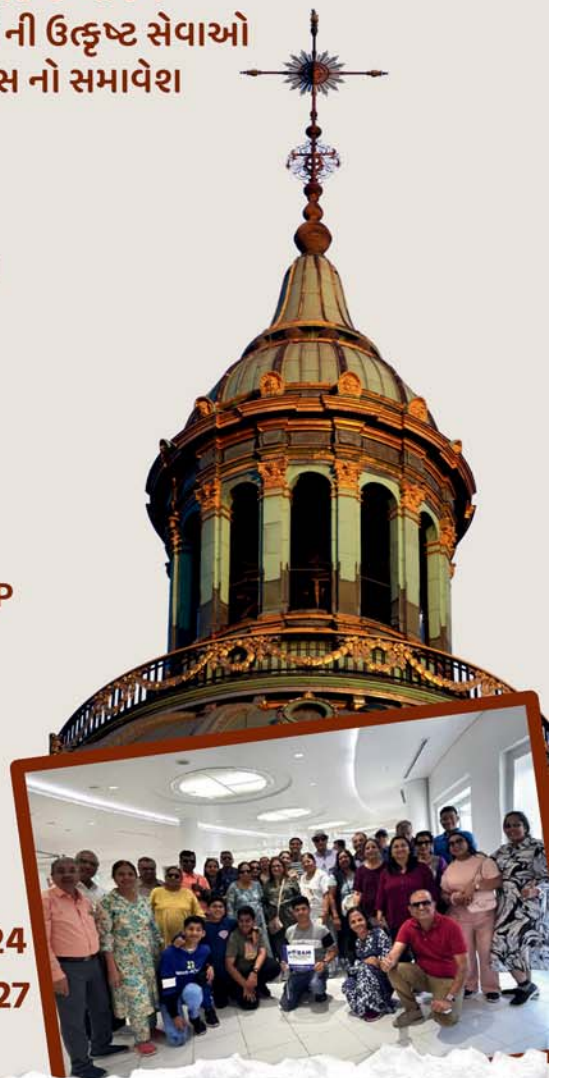
વિશ્વ ના ખુલે ખુલે ... બાળકો થી વડીલો સુધી ... ધર ધર માં , દેશ પરદેશ માં ...
ફોરમ વર્લ્ડવાઈડ ને હરહંમેશ પહેલી પસંદ બનાવવા બદલ, અમારા ગુજરાતી, કચ્છી, વાગડ, સ્વામી નારાયણ
અને રાજસ્થાની પ્રવાસીઓ નો ખુબ ખુબ ધન્યવાદ

100%
PURE VEG & JAIN FOOD

16
DAYS

- રાજસ્થાની મહારાજ ના હાથે બનાવેલ સ્વાદિષ્ટ ભોજન
- અમારા IN HOUSE ગુજરાતી ટુર મેનેજરો ની ઉત્કૃષ્ટ સેવાઓ
- ટુર કિંમત માં વિઝા - ટીપ્સ અને ઇન્સ્યુરન્સ નો સમાવેશ
- દરેક સ્થળો ની GUIDED CITY TOUR
- DROTTNINGHOLM PALACE
- ATLANTIC OCEAN DRIVE
- DALSNIBBA GLACIER MOUNTAIN
- GEIRANGER FJORD CRUISE
- FLOIBANEN FUNICULAR RIDE
- NORWAY IN NUTSHELL TOUR
- TROLLFJORD CRUISE (LOFOTEN)
- ORESUND BRIDGE ની સફર
- VASA MUSEUM ની મુલાકાત
- OSLO OPERA HOUSE PHOTOSTOP
- LOFOTEN ISLAND GUIDED TOUR
- RINGVE MUSEUM ની મુલાકાત
- TURNING TORSO
- NIDAROS CATHEDRAL

Departures
MAY - 21
JUNE - 7,24
JULY - 11,27

12
DAYS

ONLY COMPANY WITH KITCHEN CARAVAN SERVICES

- CASTLE સ્ટે માં મુકામ (ONLY WITH FORAM WORLDWIDE)
- સ્કોટલેન્ડ ના પ્રખ્યાત WHISKEY MUSEUM ની મુલાકાત
- વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઈટ GAIET CAUSEWAY - આયર્લેન્ડ ની મુલાકાત
- ડાઉન્ગ્સ - OLDEST BIRCH TREES OF IRELAND
- EDINBURGH CASTLE ની ઐતિહાસિક ગાઈડેડ ટુર
- TOWER OF LONDON (કોહીનુર ડાયમંડ સાથે) ગાઈડેડ ટુર
- MANCHESTER સ્ટેડિયમ ની ગાઈડેડ ટુર
- વિશ્વ વિખ્યાત OXFORD UNIVERSITY ની ગાઈડેડ ટુર
- વર્લ્ડ ફેમસ CADBURY WORLD BIRMINGHAM ની મુલાકાત
- TITANIC MUSEUM ની મુલાકાત
- WINDSOR CASTLE ની મુલાકાત (ROYAL'S FAMILY 2ND HOME)
- STRATFORD UPON AVON - શેક્સપિયર BIRTH PLACE

MAY	11,23	JUNE	4,16	JULY	23
AUG	4	SEP	20	OCT	15

LONDON | LIVERPOOL | DUBLIN | BIRMINGHAM
BELFAST | GLASGOW | MANCHESTER

OUR EXCLUSIVE INCLUSIONS

રાજસ્થાની મહારાજ
દ્વારા બનાવેલ
સ્વાદિષ્ટ ભોજન

અનુભવી
IN-HOUSE ગુજરાતી
ટુર મેનેજરો

ઇન્સ્યુરન્સ અને
ટીપ્સ નો ટુર કિંમત
માં સમાવેશ

કોઈ પણ પ્રકારના
છુપા ખર્ચ નહીં

અગત્ય ના બધાજ
જોવા લાયક સાઈટસીંગ
નો સમાવેશ

FORAM +91 9324366095 | DINESH +91 8591728602 | VINAY +91 8104578855 | BHAKTI +91 9321236935

HEAD OFFICE : ML SPACE, 3RD FLOOR, VILE PARLE WEST. OPP. JAIN MANDIR. MUMBAI | WWW.FORAMWORLDWIDE.COM | FOLLOW US ON [f](#) [i](#)

અમદાવાદમાં આજથી કોંગ્રેસનું રાષ્ટ્રીય અધિવેશન: બે દિવસ નેતાઓ મંથન કરશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતમાં લગભગ ૬૪ વર્ષ બાદ કોંગ્રેસનું રાષ્ટ્રીય અધિવેશન ૮ અને ૯ એપ્રિલના રોજ અમદાવાદમાં યોજાવા જઈ રહ્યું છે. અમદાવાદમાં યોજાઈ રહેલા કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રીય અધિવેશનમાં હાજરી આપવા માટે સોમવારથી જ કોંગ્રેસ નેતાઓનું અમદાવાદમાં આગમન શરૂ થઈ ગયું હતું. મલ્હિકાર્જુન ખડગે, કે. સી. વેણુગોપાલ, શશી થરૂર, અશોક ગેહલોત સહિતના નેતાઓ સોમવારે અમદાવાદ પહોંચ્યા હતા. જ્યારે આવતીકાલથી બે દિવસ માટે સોનિયા ગાંધી, રાહુલ ગાંધી અને પ્રિયંકા ગાંધી સહિતના કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રીય સ્તરના નેતાઓ ૮ એપ્રિલની સવારે અમદાવાદ આવી પહોંચશે. બે દિવસ દરમિયાન યોજાનારા કાર્યક્રમો માટેની તમામ તૈયારીઓને આખરી ઓપ આપવામાં આવ્યો છે. દેશભરમાંથી રાષ્ટ્રીય અધિવેશનમાં ભાગ લેવા માટે તમામ રાજ્યોના કોંગ્રેસ પ્રદેશ અધ્યક્ષ, સીડબલ્યુસી સભ્યો, આમંત્રિતો સહિત ૧૯૦૦ જેટલા સભ્યો ઉપસ્થિત રહેશે.

આ તમામ મહાનુભાવોના રહેવા માટે હોટલ

સરકારની બાહેધરી બાદ આરોગ્ય કર્મચારીઓની હડતાળ મોફૂફ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાત આરોગ્ય મહાસંઘ દ્વારા ચાલી રહેલી હડતાળને ત્રણ મહિના માટે વિરામ આપવાનો મહત્વપૂર્ણ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો. આંદોલનના મુખ્ય બે મુદ્દાઓ પૈકી એક મુદ્દો ખાતાકીય પરીક્ષા સંબંધિત હતો, જેમાં વાટાઘાટોના અંતે સમાધાન થયું હતું. જ્યારે બીજી મુદ્દો એટલે કે ટેકનિકલ કર્મચારીઓના પ્રશ્નો અંગે આરોગ્ય પ્રધાન ઋષિકેશ પટેલની અધ્યક્ષતામાં યોજાયેલી બેઠકમાં સરકારે સુખદ સમાધાનની બાહેધરી આપી હતી. આંદોલન અંગે મહાસંઘના પ્રમુખ રણજીતસિંહ મોરીએ પોતાનું નિવેદન આપતા જણાવ્યું હતું કે, અમે અમારા બે મુખ્ય પ્રશ્નો પર સરકાર સામે હડતાળ પર હતા. જેમા ખાતાકીય પરીક્ષાનું નિવારણ થઇ ગયું છે અને ટેકનિકલ કર્મચારીઓના પ્રશ્નો માટે પણ સરકાર તરફથી ત્રણ મહિનામાં યોગ્ય નિર્ણય લેવા માટે બાહેધરી આપવામાં આવી છે. આ પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં લઈ અમે હડતાળ તાત્કાલિકથી મોફૂફ રાખી છે.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે, રવિવારે રાત્રે ગુજરાતના તમામ ૩૩ જિલ્લાઓના

ગુજરાતના ૧૦ જિલ્લા કાળઝાળ ગરમીની ઝપેટમાં: ગરમીનો પારો ૪૦ ડિગ્રીને પાર પહોંચ્યો

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતમાં ગરમીનો પારો રોજરોજ ઊંચો જઈ રહ્યો છે. એપ્રિલ મહિનો શરૂ થતાં જ ગરમીએ કરંટ બતાવવાનું શરૂ કરી દીધું છે. દેશમાં સૌથી વધુ ગરમી ગુજરાતમાં પડી રહી છે. રાજ્યના મોટાભાગના શહેરો અને જિલ્લામાં તાપમાન ૪૦ ડિગ્રીને પાર પહોંચી ગયું છે. આ દરમિયાન, હવામાન વિભાગે રાજ્યમાં ૧૦ એપ્રિલ સુધી તીવ્ર ગરમીનું મોજું રહેવાની આગાહી કરી હતી. આ ઉપરાંત વિભાગે કચ્છ સહિત રાજ્યના કેટલાક જિલ્લા માટે ભારે ગરમીનું રેડ એલર્ટ જાહેર કર્યું હતું. ૮ અને ૯ એપ્રિલે કચ્છ જિલ્લાના કેટલાક વિસ્તારોમાં આકરી ગરમી પડવાની શક્યતા છે. જેના કારણે આંધ્રેજ એલર્ટ જારી કરવામાં આવ્યું છે. આ ઉપરાંત બનાસકાંઠા, સાબરકાંઠા, પાટણ, મહેસાણા,

આવવા-જવા માટે વાહનોની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે. કૉંગ્રેસના નેતાઓ અને પદાધિકારીઓના હોટલમાં માટે શહેરની અલગ-અલગ ૩૫ હોટલમાં ૧૮૦૦થી વધુ રૂમો ભુક કરાયા છે. દરેક હોટલ પર એક ડેસ્ક રહેશે. એરપોર્ટ થી હોટલ અને અન્ય સ્થળોએ આવવા જવા માટે ૪, વોલ્વો બસ, ૨૫ મીની બસ અને ૫૦૦ ખાનગી કારોની વ્યવસ્થા ઉભી કરાઈ છે. અગ્રણી નેતાઓ વીવીઆઈપી ચાર્ટર્ડમાં જયારે સી.ડબલ્યુ.સી.ના બીજા સભ્યો ફ્લાઇટમાં આવ્યા હતા.

૮ એપ્રિલના રોજ સવારે ૧૧ વાગ્યે શહેરના શાહીબાગ વિસ્તારમાં આવેલા સરદાર સ્મારક ખાતે કોંગ્રેસ વર્કિંગ કમિટી (સીડબલ્યુસી)ની એક મહત્વપૂર્ણ બેઠક મળશે. આ બેઠકમાં પાર્ટીના રાષ્ટ્રીય સ્તરના મુખ્ય મુદ્દાઓ પર ચર્ચા અને મંથન કરવામાં આવશે. આ દિવસે સાંજે ૫ વાગ્યે કોંગ્રેસના તમામ મુખ્ય આગેવાનો અમદાવાદના ઐતિહાસિક ગાંધીઆશ્રમમાં પ્રાર્થના સભામાં ભાગ લેશે. આ પ્રસંગે કોંગ્રેસનાં વરિષ્ઠ નેતા સોનિયા ગાંધી, કોંગ્રેસના રાષ્ટ્રીય અધ્યક્ષ મલ્હિકાર્જુન ખડગે, વિરોધ પક્ષના નેતા રાહુલ

આરોગ્ય મહાસંઘના પ્રમુખો સાથે વિસ્તૃત બેઠક યોજાઈ હતી. જેમાં સર્વસંમતિએ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે, સરકાર ઉપર વિશ્વાસ રાખીને હડતાળ સ્થગિત કરવામાં આવે. આ દરમિયાન મોરીએ જણાવ્યું હતું કે, છૂટા કરાયેલા કર્મચારીઓને ફરીથી હાજર કરી તેમની નોકરી યથાવત ગણાશે, એવી સ્પષ્ટ બાહેધરી પણ સરકાર તરફથી આપવામાં આવી છે.

આ નિર્ણયથી રાજ્યભરના આરોગ્ય વિભાગમાં ફરીથી સેવાઓ શરૂ થવાની શક્યતા ઊભી થઈ છે. છેલ્લા કેટલાંક દિવસોથી આરોગ્ય વિભાગના ટેકનિકલ કર્મચારીઓની હડતાળના કારણે સરકારી હોસ્પિટલો અને આરોગ્ય કેન્દ્રોમાં કામગીરી કપ થઈ ગઈ હતી. દર્દીઓ અને સામાન્ય નાગરિકો ભારે પરેશાનીઓનો સામનો કરી રહ્યા હતા.

મહાસંઘ દ્વારા જાહેર કરાયેલા નિર્ણય અનુસાર તમામ આરોગ્ય કર્મચારીઓને ફરજ પર હાજર થવા માટે સૂચના આપવામાં આવી છે. આ દરમિયાન મોરીએ ઉમેર્યું હતું કે, અત્યાર માટે આંદોલનને વિરામ આપીએ છીએ, પરંતુ જો ત્રણ મહિનાની અંદર કોઇ પોઝિટિવ નિર્ણયો નહીં આવે, તો અમે ફરીથી આંદોલન શરૂ કરવા માટે મજબૂર થઈશું. ■

ગાંધી અને પ્રિયંકા ગાંધી વાઝા સહિત કોંગ્રેસ વર્કિંગ કમિટીના તમામ સભ્યો ઉપસ્થિત રહેશે. અધિવેશનના મુખ્ય દિવસ એટલે કે ૯ એપ્રિલના રોજ સવારે ૯:૩૦ કલાકે કોંગ્રેસનું રાષ્ટ્રીય અધિવેશન સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ ખાતે શરૂ થશે. જેમાં ઓલ ઈન્ડિયા કોંગ્રેસ કમિટી (એઆઈસીસી)ના પ્રતિનિધિઓ ભાગ લેશે. આ બંને બેઠકોની અધ્યક્ષતા કોંગ્રેસ અધ્યક્ષ મલ્હિકાર્જુન ખડગે કરશે. આ ઉપરાંત, કોંગ્રેસ સંસદીય પક્ષના અધ્યક્ષ સોનિયા ગાંધી, લોકસભામાં વિરોધ પક્ષના નેતા રાહુલ ગાંધી, કોંગ્રેસ શાસિત રાજ્યોના તમામ મુખ્યપ્રધાનો, રાષ્ટ્રીય પદાધિકારીઓ, વરિષ્ઠ નેતાઓ અને અન્ય એઆઈસીસી પ્રતિનિધિઓ પણ આ મહત્વપૂર્ણ બેઠકોમાં હાજર રહેશે.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, ગુજરાત સહિત દેશભરમાં પોતાના અસ્તિત્વની લડાઈ લડી રહેલા કોંગ્રેસ પક્ષ માટે આ રાષ્ટ્રીય અધિવેશન અતિ મહત્વનું છે, અધિવેશનમાં કોંગ્રેસના નેતાઓ પક્ષને પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે શું રણનીતિ તૈયાર કરે છે અને રાહુલ અને પ્રિયંકા ગાંધીના ભાષણ પર સૌની નજર રહેશે. ■

રાજ્યની સ્કૂલોમાં ભણતાં ૭૦ લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓની વાર્ષિક પરીક્ષા શરૂ: વેકેશન મોડું પડશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ શિક્ષણ બોર્ડના એકેડેમિક કેલેન્ડર અને જીસીઈઆરટીના શૈક્ષણિક આયોજન મુજબ ગુજરાત શિક્ષણ બોર્ડ હેઠળની રાજ્યની સરકારી,ગ્રાન્ટેડ અને ખાનગી સહિતની તમામ પ્રાથમિક-માધ્યમિક-ઉચ્ચતર માધ્યમિક સ્કૂલોમાં અભ્યાસ કરતાં ૭૦ લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓની શાળાકીય વાર્ષિક પરીક્ષાનો તારીખ ૭મી એપ્રિલથી આરંભ થયો હતો. ધોરણ ૩થી ૫ અને ધોરણ ૯-૧૧ના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ૭મી એપ્રિલથી જ્યારે ધોરણ ૬થી ૮ના વિદ્યાર્થીઓની પરીક્ષા ૧૬મી એપ્રિલથી શરૂ થશે. પ્રાથમિકની તમામ પરીક્ષાઓ ૨૫મી એપ્રિલે પૂર્ણ થશે જ્યારે હાઈસ્કૂલની પરીક્ષા ૨૧મીએ પૂર્ણ થશે. ધો.૩ થી ૫માં ૪૦ ગુણની અને ધો.૬થી૮માં ૮૦ ગુણની પરીક્ષા રહેશે. ૩ થી ૮માં આ પરીક્ષામાં નવેમ્બરથી માર્ચ મહિના સુધીનો અભ્યાસક્રમ ધ્યાને લેવાશે. સરકારી સ્કૂલોમાં નિયત પરિરૂપ મુજબ ૫ાયેટ દ્વારા કસોટીપત્રો તૈયાર કરી જે તે ડીપીઈઓને-શાસનાધિકારીને સોંપવામાં આવશે. ખાનગી સ્કૂલોમાં ગુજરાતી,ગણિત, વિજ્ઞાન, સામાજિક વિજ્ઞાન અને પર્યાવરણના પ્રશ્નપત્રો રાજ્યકક્ષાએથી આપવામા આવેલા પરિરૂપ મુજબ સ્કૂલ કક્ષાએ તૈયાર કરવામા આવશે.

ગુજરાતમાં હાલની સ્થિતિએ સરદાર સરોવર સહિત ૨૦૭ જળાશયોમાં ૫૭ ટકાથી વધુ પાણીનો જથ્થો ઉપલબ્ધ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ રાજ્યમાં ગત ચોમાસામાં સાર્વત્રિક અને પૂરતા પ્રમાણમાં વરસાદ થયો હોવાના પરિણામે હાલની સ્થિતિએ સરદાર સરોવર સહિત રાજ્યના ૨૦૭ જળાશયમાં કુલ સંગ્રહશક્તિના ૫૭ ટકાથી વધારે જળ સંગ્રહ છે. જેમાંથી ઉનાળાની સીઝનમાં નાગરિકોને જરૂરી પાણી ઉપલબ્ધ કરવામાં આવશે. ગત વર્ષે ૦૭ એપ્રિલ-૨૦૨૪ની સ્થિતિએ રાજ્યના ૨૦૭ જળાશયોમાં ૫૦.૮૪ ટકા જળ સંગ્રહ હતો. આ વર્ષે ઉનાળાની સીઝનમાં રાજ્યના જળાશયોમાં પૂરતા પ્રમાણમાં પાણીનો જથ્થો ઉપલબ્ધ છે. પાણી પૂરવ્વાક પ્રધાન કુંવરજી બાવળીયાએ કહ્યું હતું કે, ગુજરાતની જીવાદોરી સમાન સરદાર સરોવર યોજનામાં હાલમાં કુલ સંગ્રહશક્તિના ૬૧.૯૫ ટકા પાણી ઉપલબ્ધ છે. જ્યારે દક્ષિણ ગુજરાતના ૧૭ જળાશયમાં ૬૨ ટકાથી વધુ જળ સંગ્રહ, મધ્ય ગુજરાતના ૧૭ જળાશયમાં

૫૬.૨૧ ટકા જળ સંગ્રહ, સૌરાષ્ટ્રના ૧૪૧ જળાશયમાં ૪૪.૪૪ ટકા જળ સંગ્રહ, કચ્છના ૨૦ જળાશયમાં ૪૧ ટકાથી વધુ અને ઉત્તર ગુજરાતના ૧૫ જળાશયમાં ૩૪.૯૫ ટકા જળ સંગ્રહ ઉપલબ્ધ છે.

તે ઉપરાંત જળ સંપત્તિ રાજ્ય પ્રધાન મુકેશભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, મોરબી ખાતે આવેલું મચ્છુ-૩ જળાશય હાલમાં પણ ૧૦૦ ટકાથી વધુ ભરાયેલું છે. જ્યારે ૨૧ જળાશય ૭૦ થી ૧૦૦ ટકા, ૪૪ જળાશય ૫૦ થી ૭૦ ટકાથી વધુ, ૭૪ જળાશય ૨૫ થી ૫૦ ટકા વચ્ચે ભરાયેલા છે. માત્ર ૬૭ જળાશય એવા છે જેમાં ૨૫ ટકાથી વધુ જળ સંગ્રહ ઉપલબ્ધ છે.

સરદાર સરોવર ડેમમાં ૨,૫૦૫, વણાકબોરી ડેમમાં ૩,૭૦૦ તેમ જ કડાણા ડેમમાં ૧,૭૪૨ ક્યુસેક પાણીની આવક ચાલુ છે. ઉનાળા દરમિયાન રાજ્યમાં ગ્રામીણ અને શહેરી વિસ્તારોમાં નાગરિકોની જરૂરિયાત મુજબ પૂરતા પ્રમાણમાં પાણી પહું પાડવામાં આવશે. ■

વડોદરામાં વિશ્વામિત્રી નદીને ઊંડી કરવાના પ્રોજેક્ટમાં અત્યાર સુધીમાં ૯.૯૮ લાખ ક્યૂબિક મીટર માટી ઉલેચાઈ

અમદાવાદઃ વડોદરાની વિશ્વામિત્રી નદીમાં પૂર નિવારણ માટેનાં પગલાં ભરવામાં આવી રહ્યાં છે. જે અંતર્ગત વડોદરા પંચાયત મશીનો દ્વારા વિશ્વામત્રી નદી, આજવા સળાવ, પ્રતાપપુરા સરોવર, દેણ, શહેરના વિવિધ તળાવોને ઊંડા અને પહોળા કરવાની કામગીરી કરવામાં આવી છે. જે અંતર્ગત અત્યાર સુધીમાં ૯.૯૮ ક્યુબીક મીટર માટી ઉલેચવામાં આવી છે. વિશ્વામિત્રી પ્રોજેક્ટ ૧૦૦ દિવસમાં પૂર્ણ કરવાનું લક્ષ્યાંક છે.

વડોદરામાં ગત ચોમાસામાં આવેલા

માર અઢી લાખ વિદ્યાર્થીઓ ઉપર પડશે

ફી માળખામાં રૂ.૩૦થી રૂ.૨૦૦નો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. જેને યુનિવર્સિટીની સર્વોપરી બોડી બોર્ડ ઓફ મેનેજમેન્ટમાં મંજૂરી આપવામાં આવી હતી. જોકે યુનિવર્સિટીના પરીક્ષા વિભાગે જણાવ્યું હતું કે, આ ફી વધારો અંદાજે ૨૦ વર્ષ પછી કરવામાં આવ્યો છે.

રાજ્યમાં આજથી બે અઠવાડિયાં સુધી પોષણ પખવાડિયું-૨૦૨૫ ઉજવાશે

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાતમાં મહિલા અને બાળ વિકાસ પ્રધાન ભાનુબેન બાબરીયાની આગેવાની હેઠળ આવતીકાલ તારીખ ૮મી એપ્રિલથી ૨૨મી એપ્રિલ ૨૦૨૫ સુધી પોષણ પખવાડિયું - ૨૦૨૫ની ઉજવણી કરવામાં આવશે. આ અભિયાનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય રાજ્યને પોષણયુક્ત બનાવવાનો છે.

વિકસીત ભારતના નિર્માણમાં કુપોષણ મુક્ત ભારતનું નિર્માણ અત્યંત મહત્વનું છે અને આ માટે પોષણ અભિયાન એક નિર્ણાયક પગલું સાબિત થઈ રહ્યું છે. ગુજરાત સહિત સમગ્ર દેશમાં વર્ષમાં બે વખત, સપ્ટેમ્બર મહિનામાં પોષણ માસ અને માર્ચ-એપ્રિલ મહિનામાં પોષણ પખવાડિયું ઉજવવામાં આવે છે. આ અભિયાન પોષણક્ષમ આહાર અને સ્વસ્થ ભારતના નિર્માણ માટે સરકારની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

આ વર્ષના પોષણ પખવાડિયા

૨૦૨૫ માટે કુલ પાંચ મુખ્ય ક્ષેત્રો નક્કી કરવામાં આવ્યા છે. જેમાં ગર્ભાવસ્થાથી બાળકના બીજા જન્મદિવસ સુધીના પ્રથમ ૧૦૦૦ દિવસના સમયગાળામાં યોગ્ય પોષણના મહત્ત્વ પર ભાર મૂકવો, સમુદાય આધારિત કાર્યક્રમ દ્વારા અતિ ગંભીર કુપોષણમાં સુધારણા માટે નક્કર કાર્યવાહી કરવી, બાળકોમાં સ્થૂળતાને અટકાવવા તંદુરસ્ત જીવનશૈલી અને ખોરાકની આદતો વિશે જાગૃતિ ફેલાવવી જેવા વિષયો પર કામગીરી કરવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત, મોનિટરિંગ અને સેવા પહોંચાડવા માટે બેનિફિશિયરી મોડ્યુલ જેવા ડિજિટલ પ્લેટફોર્મનો પ્રચાર કરવો અને પરંપરાગત તથા સ્થાનિક પોષણક્ષમ આહારને સ્વીકારવા માટે પ્રોત્સાહન આપવું જેવા પાંચ ક્ષેત્રો પર વિશેષ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે.

આ પોષણ પખવાડિયાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ જન આંદોલનને પ્રોત્સાહિત કરવાનો છે. પોષણ અને આરોગ્ય વિશે વધુમાં વધુ

જાગૃતિ ફેલાય તે માટે રાજ્યભરમાં વિવિધ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવામાં આવશે.

જેમાં આંગણવાડી કેન્દ્રોમાં બાળકોની વૃદ્ધિ દેખરેખ માટે વિશેષ સત્રો યોજાશે, ગ્રામીણ અને શહેરી વિસ્તારોમાં પોષણ જાગૃતિ અભિયાન ચલાવવામાં આવશે, માતા અને બાળ આરોગ્ય પર સમુદાય-આધારિત કાર્યક્રમો યોજાશે અને સંતુલિત પોષણ માટે પરંપરાગત આહારના મહત્ત્વને સમજાવવા વર્કશોપનું પણ આયોજન કરવામાં આવશે.

આ અભિયાનની સફળ તૈયારી માટે મહિલા અને બાળ વિકાસ વિભાગ દ્વારા વિવિધ સંલગ્ન વિભાગોના નોડલ અધિકારીઓની એક મહત્ત્વપૂર્ણ બેઠકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ બેઠકમાં વિવિધ સ્તરે, ખાસ કરીને ક્ષેત્રીય સ્તરે સંકલનના મહત્ત્વ પર ભાર મૂકવામાં આવ્યો હતો અને સંલગ્ન વિભાગો દ્વારા આયોજિત પ્રવૃત્તિઓની વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. ■

પરિવારદીઠ હોસ્પિટલમાં સૌથી વધુ ખર્ચ કરતા રાજ્યોમાં ગુજરાત ચોથા સ્થાને

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ ગુજરાત દેશનું સમૃદ્ધ રાજ્ય ગણાય છે, જો કે રાજ્યની હોસ્પિટલ સેવાઓ અત્યંત મોંઘી છે. પરિવારના સભ્યની બિમારીમાં સામાન્ય માણસની જિંદગીભરની બચત ખતમ થઈ જાય છે. ગુજરાતમાં પ્રત્યેક પરિવાર હોસ્પિટલમાં દાખલ થવા પાછળ દર વર્ષે સરેરાશ રૂપિયા ૭ હજારનો ખર્ચ કરે છે. પરિવારદીઠ દર વર્ષે હોસ્પિટલમાં દાખલ થવા પાછળ સૌથી વધુ ખર્ચ થતો હોય તેવા રાજ્યમાં ગુજરાત ચોથું સ્થાન ધરાવે છે. નેશનલ સેમ્પલ સર્વે ઓફિસના અભ્યાસ અનુસાર શહેરી પરિવારમા હોસ્પિટલમાં દાખલ પાછળ દર વર્ષે સરેરાશ સૌથી વધુ ખર્ચ થતો હોય તેમાં કેરળ રૂપિયા ૧૭૧૪૦ સાથે મોખરે, મહારાષ્ટ્ર રૂપિયા ૯૧૨૨ સાથે બીજા, પંજાબ રૂપિયા ૮૨૭૨ સાથે ત્રીજા જ્યારે ગુજરાત રૂપિયા ૭૭૧૧ સાથે ચોથા સ્થાને છે.

શહેરી વિસ્તારમાં એક ગુજરાતી હોસ્પિટલમાં દાખલ થાય તો તેની પાછળ સરેરાશ રૂપિયા ૨૦૧૪નો

બુલેટ ટ્રેન પ્રોજેક્ટ હેઠળ ગુજરાતમાં ૨૧માંથી ૧૪ નદીઓ પર પુલ બની ગયા: સુરતની કીમ નદી પર બાંધકામ પૂર્ણ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ મુંબઈ અમદાવાદ બુલેટ ટ્રેન પ્રોજેક્ટ હેઠળ ગુજરાતમાં બુલેટ ટ્રેનનું કામ તેજ ગતિએ ચાલી રહ્યું છે. આ પ્રોજેક્ટમાં રાજ્યની ૨૧ નદીઓ પર પુલ બનાવવામાં આવશે. જેમાંથી કુલ ૧૪ નદીઓ પર પુલ બનીને તૈયાર થઈ ગયાં છે. છેલ્લે ૧૫મી માર્ચે સુરતની કિમ નદી પર પુલનું બાંધકામ પૂર્ણ કરી દેવાયું હતું. નેશનલ હાઇ સ્પીડ રેલ કોર્પોરેશન લિમિટેડે જણાવ્યું હતું કે બુલેટ ટ્રેન પ્રોજેક્ટ હેઠળ ગુજરાતમાં કુલ ૨૧ નદી પર પુલ બનાવવામાં આવશે, જેમાંથી ૧૪ નદીના પર પુલ બની ચૂક્યા છે. ૧૫ માર્ચના રોજ સુરતમાં કીમ નદી પર પુલનું બાંધકામ પૂર્ણ થયું છે. સુરત અને ભરૂચ બંને સ્ટેશનોથી લગભગ ૩૦ કિલોમીટરના અંતરે આ પુલ બનાવવામાં આવ્યો છે.

અમદાવાદ જીવરાજ પાર્ક બ્લાર્ટ કેસની ફોરેન્સિક ટીમે તપાસ શરૂ કરી

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)
અમદાવાદઃ શહેરના જીવરાજ પાર્ક ચાર રસ્તા નજીક જ્ઞાનદા સોસાયટીમાં રવિવારે એસી ગોડાઉનમાં ભયંકર આગ લાગી હતી. આગ લાગ્યા બાદ મકાનમાંથી એક બાદ એક ૧૦થી વધુ બ્લાર્ટ થયા હતા. આ ઘટનામાં એક મહિલા અને તેના પુત્રનું મૃત્યુ થયું છે, જ્યારે અન્ય કેટલાક લોકો દાઝી ગયા છે. રવિવારે લાગેલી આગની ઘટનાની તપાસ માટે ફોરેન્સિક ટીમ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગઈ છે અને સેમ્પલ એકઠા કર્યા છે. પ્રાથમિક તપાસમાં સામે આવ્યું છે

કે સ્પાર્ક અથવા ગેસમાં લીકના કારણે આગ લાગી હોવાનું સામે આવ્યું છે. ચાર રસ્તા નજીક જ્ઞાનદા સોસાયટીમાં ૧૩૦૦થી વધુ બ્યુટેન ગેસના કેન ઘરમાં સ્ટોર કરેલા હતા.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, જીવરાજ પાર્ક સ્થિત જ્ઞાનદા સોસાયટીમાં ગેરકાયદે ગોડાઉનમાં આગની લાગવાની શક્યતા સ્થાનિક લોકોએ અગાઉ બ્લકટ કરીને કોર્પોરેશનને જાણ કરી હતી. પરંતુ, જવાબદાર અધિકારીએ બેદરકારી દાખવી હતી. આગની ઘટના મામલે વાસણ પહોંચી ગઈ છે અને સેમ્પલ એકઠા કર્યા છે. પ્રાથમિક તપાસમાં સામે આવ્યું છે

અંદાજે ૨૦ વર્ષ પછી મામૂલી ફી વધારો કરવામાં આવેલો છે. જે ફી વધારાને બોર્ડ ઓફ મેનેજમેન્ટમાં મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

દમ્પની ટેરિફથી

વિશ્વભરમાં મંદીનું વાવાઝોડું

125 વર્ષથી

સ્વાદ અને સુગંધની અનેરી સોડમ

SINCE 1900

લક્ષ્મી

સંયુક્ત હિંગ

આર. એમ. કાનાણી એન્ડ કું. - વડોદરા.

Mob.: 9167662203 | rmkfoods.com

@hinglaxmi | laxmi hing

નિલેશ વાઘેલા

મુંબઈ:

અમેરિકા અને

શરૂ કરેલી ટ્રેડ

વોરને કારણે

જાગતિક

અર્થતંત્ર સામે

વધતી જતી

મંદીની ચિંતા વચ્ચે

વૈશ્વિક ઇકોનોમી

માર્કેટમાં બોલાઈ ગયેલા કડાકા સાથે ભારતીય શેરબજાર પણ સખ્તાહના પહેલા દિવસે ધબાચનમઃ થઈ ગયું હતું.

સેન્સેક્સમાં ૧૦ મહિનાનો સૌથી ભયાનક એક દિવસીય કડાકો નોંધાયો છે અને રોકાણકારોના રૂ. ૧.૪ લાખ કરોડ ધોવાઈ ગયાં છે. નિકટી મંદીની ગતિમાં થકેલાઈ જવાની તૈયારીમાં છે ત્યારે તેને માટે ૨૨,૦૦૦ પોઈન્ટનું તાત્કાલિક સપોર્ટ લેવલ જાળવવું અનિવાર્ય છે. જે રીતે વોલ સ્ટ્રીટમાં ફરી ખૂલતા સત્રમાં કડાકા સંભળાઈ રહ્યાં છે, તે જોતા આજે મંગળવારે પણ બજારમાં વધુ ધબકાની આશંકા છે.

વિશ્વબજાર પાછળ સ્થાનિક બેન્ચમાર્ક સેન્સેક્સ ૨,૨૬,૭૯ પોઈન્ટના કડાકા સાથે ૭૩,૧૩૭.૮૦ પર સ્થિર થયો છે. નોંધવું રહ્યું કે, સત્ર દરમિયાન ઇન્ડેક્સ ૩,૮૩૮.૬૮ પોઈન્ટ સુધી નીચે પટકાયો હતો.

આ રીતે બેન્ચમાર્ક સત્રની નીચી સપાટી સામે ૧.૭૦૦ પોઈન્ટની રિકવરી બતાવી છે. નિકટી ઇન્ડેક્સ ૧૧૬૦.૮ પોઈન્ટ નીચે સુધી પટકાયા બાદ ૭૪૨.૮૫ પોઈન્ટ અથવા ૩.૨૪ ટકા ઘટીને ૨૨,૧૬૧.૬૦ના સ્તરે બંધ થયો હતો.

અમેરિકાના નેસ્ડેક ઇન્ડેક્સે શુક્રવાર રીતે મંદી બજારમાં પ્રવેશ કરી લીધો છે. નેસ્ડેક કમ્પોઝિટ તેના તાજેતરના ઉચ્ચતમ સ્તરથી ૨૦ ટકાથી વધુ ઘટ્યો છે. એશિયન બજારોમાં વ્યાપક નુકસાન જોવા મળ્યું હતું. ટોકિયોનો નીક્કી ૨૨૫ ઇન્ડેક્સ ખૂલતા સત્રમાં આઠ ટકા જેવો કડાકો બોલાવી અંતે ૭.૮ ટકાના ઘટાડા સાથે બંધ રહ્યો હતો. દક્ષિણ કોરિયાના બેન્ચમાર્કમાં પાંચ ટકાનો કડાકો હતો.

યાઇનાના માર્કેટ સામાન્ય રીતે વૈશ્વિક બજારને અનુસરતા નથી. જોકે, આ વખતે હોંગકોંગનો હોંગસેંગ સત્ર દરમિયાન ૧.૫ ટકા જેટલો (જુઓ પાનું ૨) >>

કડકાભૂસ: દુનિયાભરના શેરબજારમાં 'બ્લેક મંડે'

ભારતીય શેરબજારમાં સૌથી મોટા કડાકામાં

₹ ૧૪ લાખ કરોડનું ધોવાણ

દેશ	કડાકો ટકા	દેશ	કડાકો ટકા
ભારત	-૪.૫	સ્પેન	-૬.૪
હોંગકોંગ	-૧૩.૬	નેધરલેન્ડ્સ	-૬.૨
તાઈવાન	-૮.૬	ઓસ્ટ્રેલિયા	-૬.૨
જાપાન	-૮.૫	ફ્રાન્સ	-૬.૧
ઇટાલી	-૮.૪	યુકે	-૫.૨
સિંગાપોર	-૮.૦	મલેશિયા	-૪.૫
સ્વિડન	-૭.૦	ફિલિપીન્સ	-૪.૩
ચીન	-૭.૦	રશિયા	-૩.૮
સ્વિટ્ઝરલેન્ડ	-૭.૦	સાઉદી	-૩.૩
જર્મની	-૬.૮	ટર્કી	-૨.૮

જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં ૧૧ દિવસમાં આગ લાગવાની ૯૪ ઘટના

સુરેશ એશ. ડુગ્ગર

જમ્મુ : જમ્મુ અને કાશ્મીરમાં છેલ્લા ૧૧ દિવસમાં જંગલમાં આગ લાગવાની ૯૪થી વધારે ઘટના નોંધાઈ છે. આને લીધે કાશ્મીરીઓની હાડમારી વધી ગઈ છે. મળેલી માહિતી પ્રમાણે ૨૪ માર્ચથી ત્રણ એપ્રિલ સુધી જંગલમાં આગ લાગવાની ૯૪થી વધારે ઘટના બની છે.

અધિકારીઓના કહેવા મુજબ આગે કાશ્મીર અને જમ્મુના ઓછામાં ઓછા ૧૫ જિલ્લા પ્રભાવિત કર્યા છે. એક દિવસે સૌથી વધારે આગના બનાવ બે એપ્રિલે બન્યા. બીજી એપ્રિલે આગ લાગવાની ૩૫ ઘટના નોંધાઈ હતી. ત્યાર બાદ ત્રીજી એપ્રિલે આગની ૧૮ ઘટના બની હતી. મળેલા ડેટા પ્રમાણે અનંતનાગ જિલ્લો આગથી સૌથી વધારે પ્રભાવિત થયો. આ જિલ્લામાં દરરોજ એક આગ લાગવાની ઘટના બની છે. ત્યાર બાદ પુલવામા, બડગામ, ગંદેરબલ અને બાંદીપોરામાં (જુઓ પાનું ૨) >>

છત્તીસગઢમાં ૨૬ નક્સલવાદીની શરણાગતિ

દાંતેવાડા (છત્તીસગઢ) : છત્તીસગઢના દાંતેવાડા જિલ્લામાં સોમવારે ઓછામાં ઓછા ૨૬ નક્સલવાદીઓએ સુરક્ષા દળોની શરણાગતિ સ્વીકારી હતી. આમાંથી ત્રણ માઓવાદી એવા હતા જેમના માથા પર ઈનામ હતું, એવી માહિતી પોલીસે આપી છે.

પોકળ અને અમાનવીય માઓવાદી વિચારસરણી, આકરા વનજીવન અને પ્રતિબંધિત સંગઠનમાં આંતરલડાઈનું કારણ આપીને નક્સલવાદીઓએ પોલીસ અને સેન્ટ્રલ રિઝર્વ પોલીસ ફોર્સ આગળ શરણાગતિ સ્વીકારી હતી, એવી માહિતી પોલીસ સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ ગૌરવ રાઈએ આપી હતી.

તેમણે વધુમાં જણાવ્યું હતું કે શરણે થનારા નક્સલવાદીઓ જનમિલિટા, રીવોલ્યુશનરી પાર્ટી કમિટી અને જનતાના સરકાર વિન્સ ઓફ માઓઈસ્ટ અને તેના દંડકારણ આદિવાસી કિસાન મઝદૂર સંગઠન અને ચેતના નાટ્ય મંડળીના છે. (જુઓ પાનું ૨) >>

વક્ફ કાયદા પર દેશભરમાં વિરોધ યથાવત્ હવે મુસ્લિમ પર્સનલ લો બોર્ડે સુપ્રીમ કોર્ટમાં કરી અરજી

નવી દિલ્હી: નવા વક્ફ કાયદાને લઈને દેશભરમાં રાજકીય ગરમાવો યથાવત્ છે. આરોપ-પ્રત્યારોપનું રાજકારણ પણ ચાલી રહ્યું છે. વિપક્ષ અને અનેક મુસ્લિમ સંસ્થાઓ આ સુધારા સામે અવાજ ઉઠાવી રહી છે. આ દરમિયાન, ઓલ ઈન્ડિયા મુસ્લિમ પર્સનલ લો બોર્ડ (એઆઇએમપીએલબી) એ પણ નવા વક્ફ એક્ટ ૨૦૨૫ની બંધારણીય માન્યતાને પડકારતી અરજી સુપ્રીમ કોર્ટમાં દાખલ કરી છે.

નોંધનીય છે કે તાજેતરમાં લોકસભા અને રાજ્યસભામાં બિલ પસાર થયા બાદ રાષ્ટ્રપતિ દ્રૌપદી મુર્મૂએ ૫ એપ્રિલે આ કાયદાને મંજૂરી આપી હતી. ત્યારથી આ સાતમી વખત છે જે વક્ફ બિલ વિરુદ્ધ સુપ્રીમ કોર્ટમાં અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

એઆઇએમપીએલબી એ ૬ એપ્રિલે તેની અરજીમાં જણાવ્યું હતું કે વક્ફ કાયદો મનસ્વી (જુઓ પાનું ૨) >>

મોટાભાઈ! ૩૯ વર્ષનો નો અનુભવ છે!

સ્વતંત્ર વાહન ની સગવડો.

બજેટ મુજબ ૪/૩ સ્ટાર હોટેલો.

દરેક સ્થળોએ તમારા ભાવતા ભોજનો.

Deluxe - Premium - Club Class ટુરો

વરસોનો અનુભવી ઓફીસ/ટુરની 'Team Heena' નું માર્ગદર્શન.

સસ્તો ભાવ/રેવડી જોઈએ કે સુવિધાઓ એ પ્રવાસી નક્કી કરે

ભુમથાંગ, કોબ્બકા વેલી સાથે ભુતાન

પારો ■ થીમ્પુ ■ પુનાખા

* ૯ અને ૧૧ દિવસ ની ગ્રુપ ટુરો * ૩/૪ સ્ટાર હોટલો

9137890531 / 9833515645

લુંબીની જનકપુર સાથે નેપાલ

પોખરા ■ ચિતપન ■ જનકપુર

* ૪/૮ અને ૧૦ દિવસ ની ગ્રુપ ટુરો * ૩/૪ સ્ટાર હોટલો

9326474508 / 9769442741

૪ સ્ટાર ઉત્તર પ્રદેશ

લખનૌ ■ અયોધ્યા ■ નેમીશરણ

પ્રયાગરાજ ■ વારાણસી ■ ચિત્રકુટ

દિવસ-૭ દિવસ-૯

* ૭ અને ૯ દિવસ ની ગ્રુપ ટુરો * ૪ સ્ટાર હોટલો

9137890531 / 9769442741

પ્રિમિયમ અને Club Class ચારધામ યાત્રા

બદ્રિનાથ ■ કેદારનાથ ■ યમુનોત્રિ ગંગોત્રિ ■ હરિદ્વાર ■ ઋષિકેશ

* સ્વતંત્ર વાહન ની વ્યવસ્થા * સૌથી સારી હોટલો

* તમને મનગમતા ભોજન * વરસો ના અનુભવી અમારા ટુર મેનેજરો

* ૧૧ અને ૧૪ દિવસ ની ગ્રુપ ટુરો * ૩/૪ સ્ટાર હોટલો

9930092741 / 9324210059

લેહ-લદાખ

દ્રાસ ■ આર્યનવેલી ■ લેહ નુબ્રાવેલી ■ પેંગોંગ લેક ■ તુર્તુક

દિવસ: ૭,૮,૧૦,૧૧

7021657978 / 9833515645

કાશ્મીર

શ્રીનગર ■ પહેલગામ ■ સોનમર્ગ ગુલમર્ગ ■ વૈષ્ણોદેવી

વૈષ્ણોદેવી માં તાજ હોટેલમાં ચાદગાર મુકામ TAJ

દિવસ: ૮,૯,૧૦

9326474508 / 9769442741

રૂપીતી-વેલી

નારકંડા ■ શાંગલા ■ તાબો ■ કાઝા ચંદ્રતાલ ■ કલ્પા સરહાન ■ સીમલા

દિવસ: ૮,૧૦,૧૧

8928467688 / 9137890531

હિમાચલ પ્રદેશ

અમૃતસર ■ ડેલહાઉઝી ■ ધરમશાલા ખજુયાર ■ કુલુ-મનાલી ■ સીમલા

દિવસ: ૭,૮,૧૦,૧૪

ખજુયારમાં ૧ રાત્રીનો ચાદગાર મુકામ

9930092741 / 9324210059

સિડ્ડિમ દર્જલીંગ

ગેંગટોક ■ પેલીંગ ■ લાચુંગ ઝીરો પોઈન્ટ ■ ચાંગુ લેક

દિવસ: ૮,૧૧

બારે મહિના નિયમીત ટુરો

7021657978 / 9833515645

ઉત્તરાખંડ

ભીમતાલ ■ મસૂરી ■ હરિદ્વાર બિનસર ■ કોર્બેટ પાર્ક ■ નૈનિતાલ

દિવસ: ૭,૮,૧૦

બારે મહિના નિયમીત ટુરો

9326474508 / 9769442741

દક્ષીણ ભારત

કેરાલા ■ ઉટ્ટી ■ મૈસુર ■ કૂર્ગ ■ બંદિપુર વાયનાડ ■ મદુરાઈ ■ રામેશ્વરમ ■ કન્યાકુમારી

દિવસ: ૮,૧૦,૧૪

બારે મહિના નિયમીત ટુરો

8928467688 / 9137890531

આસામ-મેઘાલય

અરુણાચલ ■ તવાંગ ■ કાઝીરંગા શિલોંગ ■ ગુવાહટી ■ દિરાંગ

દિવસ: ૭,૮,૧૨

જાન્યુઆરી થી મે નિયમીત ટુરો

9930092741 / 9324210059

Heena TOURS & TRAVELS

DOMESTIC & INTERNATIONAL

વધુ વિગતો માટે જુઓ અમારી વેબ સાઈટ: www.heenatours.in

303-30૫, એમ.એલ.સ્પેસ, જૈન દેરાસર સામે, સ્ટેશન રોડ, વિલે પાર્લે (વે), મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૫૬.

વિલે પાર્લે: 6729 4444 / 6159 6900 ઘાટકોપર: 022-6729 5000

મુરત: 0261-2456 655 અમદાવાદ: 079-4906 5500 પુના: 8237 042741

મોટાભાઈ ૩૯ વર્ષનો અનુભવ છે!

કાયદાનું જોખમ

‘જો એકસાથે દસ હજાર માણસો સ્ટોકસની છણાવટ કરી રહ્યા હોય અને એમાંથી ઉત્તમ સ્ટોકસની પસંદગી કરવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યા હોય ત્યારે માત્ર એક જ જણ એમાં સફળ નીવડે છે અને આ જ હકીકત છે.’

– મર્ટોન મિલર

રોકાણ સંબંધી વિવિધ જોખમોની ચર્ચામાં આ વખતે આપણે લેજિસ્લેટિવ રિસ્ક પર આવી ગયા છીએ. કોમર્સ લાઇનમાં અભ્યાસ કરનાર વિદ્યાર્થીને આ જોખમ વિશે ભણાવવામાં આવે છે, પરંતુ એ વખતે બિઝનેસ સામેના જોખમ તરીકે તેનો પરિચય આપવામાં આવે છે. કાયદા સંબંધિત આ જ જોખમ રોકાણને પણ લાગુ પડે છે. સરકાર જ્યારે પણ નવા નિયમો, ધોરણો કે નવા કાયદાની જાહેરાત

કરે ત્યારે તેની અસર રોકાણના આપણા વ્યૂહ અને તત્કાલીન પોર્ટફોલિયો પર પડી શકે છે.

આપણી નાણાકીય તથા રોકાણ અને સંપત્તિસર્જનને લગતી ટેવોમાં પરિવર્તન લાવનારા નાણાકીય ક્ષેત્રે આવેલા કેટલાક ફેરફારો અહીં તરત યાદ આવે છે, જેમકે

- 1) ડિમોનેટાઇઝેશન એટલે કે નોટબંધી
- ૨) ૩૯ ફંડ માટે લાંબા ગાળાના રોકાણની વ્યાખ્યામાં ફેરફાર. આ ફેરફાર મુજબ હવે એક નહીં, પણ ત્રણ વર્ષ માટેનું રોકાણ લાંબા ગાળાનું રોકાણ કહેવાય છે.
- ૩) વેલ્થ ટેક્સ, એસ્ટેટ જ્યૂટી, લેન્ડ સીલિંગ એક્ટની નાબૂદી
- ૪) ગોલ્ડ કન્ટ્રોલ એક્ટની નાબૂદી

કાયદા બદલાયાનાં અનેક ઉદાહરણ જોવા મળે છે. એ ફેરફારને લીધે પોર્ટફોલિયોને ફાયદો પણ થઈ શકે અને નુકસાન પણ થઈ શકે છે. વળી, આ પરિવર્તન ઓથિંનું આવે છે. પોર્ટફોલિયો પર ક્યારેક પ્રત્યક્ષ રીતે અને ક્યારેક પરોક્ષ રીતે અસર થાય છે.

ઉદાહરણ તરીકે, જ્યારે સરકારે મુંબઈમાં ટેક્સટાઇલ મિલની જગ્યા કોમર્શિયલ બાંધકામ માટે આપવાનો નિર્ણય લીધો ત્યારે રિયલ એસ્ટેટ માર્કેટમાં ધરખમ ફેરફાર આવી ગયો. એ પરિવર્તનનો પ્રત્યક્ષ

લાભ થયો. તેને પરિણામે મુંબઈમાં નવું બિઝનેસ ડિસ્ટ્રિક્ટ ઊભું થયું. તેને લીધે રોજગારો પણ સર્જયા તથા અનેક ઉદ્યોગોને પણ લાભ થયો. રિયલ એસ્ટેટમાં કરાયેલા રોકાણ પર અને જેમની પ્રોપર્ટી હતી એમના માટે તેની ઘણી મોટી અસર થઈ.

બીજી બાજુ, ૩૯ આધારિત મ્યુચ્યુઅલ ફંડનું કેપિટલ ગેન્સનું માળખું બદલવામાં આવ્યું ત્યારે આવા મ્યુચ્યુઅલ ફંડના રોકાણ પર ફટકો પડ્યો અને બેન્કની ફિક્સડ ડિપોઝિટ વધુ આકર્ષક બની. આમ, ફિક્સડ ડિપોઝિટના રોકાણ પર પરોક્ષ અસર થઈ.

આ બધા વચ્ચે નાણાકીય સલાહકાર તરીકે અમારું કામ આવા જોખમથી બચાવવાનું પણ હોય છે. દરેક વ્યક્તિને એવા પ્રકારના રોકાણનો વ્યૂહ અપનાવવાનું કહેવામાં આવે છે, જેમાં અલગ અલગ પ્રકારની અસ્કયામતોમાં તથા અલગ અલગ દેશોમાં રોકાણ કરવાનું હોય છે. ભારતીયોને વર્ષ ૨૦૦૪માં લાવવામાં આવેલી ‘લિબરલાઇઝ્ડ રેમિટન્સ સ્કીમ’ને લીધે લાભ થયો હતો. એ સ્કીમની હાલની જોગવાઈ મુજબ ભારતીય રહેવાસી દેશની બહાર દર વર્ષે અઢી લાખ ડોલર જેટલા મૂલ્યનું રોકાણ કરી શકે છે. કેટલાક દેશોને બાદ કરતાં આ રકમ વિશ્વના તમામ દેશમાં રોકી શકાય છે. એ

રોકાણ જે-તે દેશની સરકારના નિયમન હેઠળની કોઈ પણ સ્કીમમાં થઈ શકે છે.

એક દેશમાં ઊભા થતા લેજિસ્લેટિવ રિસ્કની સામે બીજા દેશમાં કરેલા રોકાણ દ્વારા હેજિંગ એટલે કે જોખમ સામે રક્ષણ લેવામાં આવે છે. અમે ડાઇવર્સિફિકેશનની દૃષ્ટિએ પણ અમારા વાચકો, દર્શકો અને ક્લાયન્ટ્સને આ સ્કીમનો લાભ લઈને થોડું રોકાણ દેશની બહાર કરવાની સલાહ આપીએ છીએ. એવા વખતે કેટલાક લોકો કહે છે કે અમને ભારતમાં જ સારું વળતર મળે છે ત્યારે અમારે વિદેશમાં રોકાણ શું કામ કરવું ?

આના જવાબમાં એ કહેવું જરૂરી છે કે જોખમ અને વળતર એક જ સિક્કાની બે બાજુ હોય છે. જ્યારે પણ સારું વળતર મળતું દેખાય ત્યારે સમજી જવું કે તેની સાથે વધુ જોખમ પણ સંકળાયેલું છે. આપણે ફક્ત ભારતમાં રોકાણ કરીએ ત્યારે ‘ઓલ એક્સ ઇન વન્ બાસ્કેટ’ની વાત લાગુ પડે છે. આપણે ઈક્વિટી, ડેટ, સોનું, રિયલ એસ્ટેટ, જોખમ અને વળતર એક જ સિક્કાની બે બાજુ હોય છે. આનંદની વાત છે કે હવે તો ભારતમાં પણ એવાં મ્યુચ્યુઅલ ફંડ આવ્યાં છે, જે પોતાની પાસે એકદા થયેલા ભંડોળનું રોકાણ વિદેશમાં કરે છે. જોખમને ઘટાડવા માટે આવી સ્કીમનો લાભ પણ લેવા જેવો છે.

અહીં એક વાત ખાસ જણાવવા જેવી છે. પ્રવર્તમાન ધોરણોમાં, નિયમોમાં કે કાયદાઓમાં રહેલી છટકાબારીઓને લીધે ઘણું મોટું વળતર મળતું હોય એવા પ્રકારનું રોકાણ ક્યારેય કરવું નહીં. સરકારને જ્યારે પણ આવી છટકાબારીની ખબર પડે ત્યારે તે તત્કાળ ધોરણે તેને બંધ કરવાનો નિર્ણય લઈ શકે છે. કાયદાસંબંધી જોખમથી બચવા માટે અલગ અલગ દેશોમાં રોકાણ કરવું અને તંત્ર કે નિયમોમાં રહેલાં છીંડાં મારફતે નાણાં કમાવાની વૃત્તિ ટાળવી.

દરેક નવા નાણાકીય વર્ષમાં કેટલીક જૂની પરંપરાઓ ચાલુ રાખીને કેટલાંક નવાં પગલાં ભરવાની જરૂર હોય છે. એમાં પરિવારની નાણાકીય સ્થિતિ અને પરિવારજનોના વીમાની સ્થિતિનું આકલન મુખ્ય કામ હોય છે. ઘરના દરેક સભ્યને વીમાનું પૂરતું કવચ મળ્યું હોય અને સાથે સાથે એ વીમાના પ્રીમિયમનો બોજ ઘરના મોભી પર વધુપડતો ન થઈ જાય એ જોવાનું અગત્યનું હોય છે. આમાં જીવન વીમો, આરોગ્ય વીમો, મોટર વીમો તથા બીજા અનેક પ્રકારના વીમાનો સમાવેશ થાય છે.

આ નવા નાણાકીય વર્ષના પ્રારંભે તમારે કઈ કઈ બાબતનું ધ્યાન રાખવાનું છે એના પર એક નજર કરી લઈએ:

- ૧) હાલની તમામ વીમા પોલિસીઓની સમીક્ષા કરી લેવી
- સમીક્ષા વખતે આ પ્રશ્નોના જવાબ શોધવા: *શું જીવન વીમાનું અને આરોગ્ય વીમાનું પૂરતું કવરેજ લીધું છે? * શું તમારી આવક, તમારા પર નિભર વ્યક્તિઓની સંખ્યા અથવા તમારી જીવનશૈલીમાં કોઈ ફેરફાર આવ્યો છે અને શું એના આધારે વીમામાં કોઈ ફેરફાર કરવાની જરૂર છે? * શું તમારી પોલિસીઓ લાંબા ગાળાનાં નાણાકીય લક્ષ્યો પૂરાં

કરનારી છે ?

આ ઉક્ત સવાલના જવાબ મળી ગયા બાદ, જો બાકી રહી ગયું હોય તો, નોમિનીની વિગતો, સંપર્કની વિગતો તથા બેન્કની વિગતો અપડેટ કરાવી લેવી.

૨) પોલિસીઓનું સમયસર રિન્યુઅલ કરાવી લેવું

અલગ અલગ પ્રકારના વીમા પાછળ દર વર્ષે કેટલો ખર્ચ થાય છે એ જાણવા માટે દરેક પોલિસીની વિગતો, એના પ્રીમિયમ તથા મુદત, વગેરે માહિતી સાથેની એક યાદી બનાવવામાં આવે તો ઘણી સ્પષ્ટતા રહે છે. આરોગ્ય વીમો, પર્સનલ એક્સિડન્ટ પોલિસી, ક્રિટિકલ ઇલનેસ પોલિસી, જીવન વીમો, વાહનનો વીમા, ઘરનો વીમો એ બધાની રિન્યુઅલની તારીખ ક્યારે આવે છે એની નોંધ કરી લેવાથી એના માટેની નાણાકીય જોગવાઈનું આયોજન કરી શકાય છે.

કોઈ પણ પ્રકારના વીમાની પોલિસી એક વખત લેપ્સ થઈ જાય, તો એને ફરીથી શરૂ કરાવવાનું ખર્ચાળ અને સમય બગાડનારું સાબિત થાય છે. ક્યારેક એ ઘણું મોટું નુકસાન પણ કરી શકે છે.

આમ છતાં, જો કોઈ પોલિસીનું રિન્યુઅલ કરાવવાનું રહી ગયું હોય તો ગ્રેસ પીરિયડનો ઉપયોગ કરીને પોલિસી બચાવી લેવી. સામાન્ય રીતે આરોગ્ય વીમામાં ગ્રેસ પીરિયડ ૧ પથી ૩૦ દિવસનો હોય છે. જીવન વીમામાં પોલિસી ફરીથી ચાલુ કરાવવાનો વિકલ્પ મળે છે, પરંતુ એમ કરતી વખતે દંડ ભરવો પડી શકે છે અથવા તો કંપની આરોગ્યનું પરીક્ષણ કરાવવાની શરત રાખી શકે છે.

૩) આવક વેરા ધારાની કલમ ૮૦સી અને ૮૦ડીનો લાભ લેવો

આવક વેરા ખાતાની જૂની કરપ્રણાલીમાં જીવન વીમા માટે કલમ ૮૦સી અને આરોગ્ય વીમા માટે કલમ ૮૦ડી હેઠળ કરરાહત મળે છે. બીજું કોઈ ડિડકશન લીધું ન હોય તો ૮૦સી હેઠળ ૧.૫ લાખ રૂપિયા સુધીના પ્રીમિયમનું આવક વેરામાંથી ડિડકશન લઈ શકાય છે અન્યથા કુલ ૧.૫ લાખની મર્યાદામાંથી પાત્રતા મુજબનું ડિડકશન મળે છે.

આરોગ્ય વીમામાં કલમ ૮૦ડી હેઠળ કરદાતા, એમના જીવનસાથી

અને સંતાનો મળીને કુલ ૨૫,૦૦૦ રૂપિયાનું ડિડકશન મળે છે. જો કરદાતામાં માતા-પિતા વરિષ્ઠ નાગરિક હોય તો વધારાનું ૫૦,૦૦૦નું અને વરિષ્ઠ નાગરિક ન હોય તો વધારાનું ૨૫,૦૦૦ રૂપિયાનું ડિડકશન મળે છે. આથી યોગ્ય કવરેજ અને યોગ્ય કરલાભનો સમન્વય સાધવો.

૪) આરોગ્ય વીમાના કવરેજનું પુનઃ આકલન કરવું

વર્તમાન સમયમાં તબીબી સારવારનો ખર્ચ ખૂબ જ વધી ગયો છે. આવામાં આરોગ્ય વીમાની સમીક્ષા દર વર્ષે જરૂરી બને છે. એના માટે આ મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં લેવા:

- * કોઈ સારો પ્લાન મળે તો એમાં પોર્ટિંગ કરાવવું
- * વધારાનું કવરેજ મેળવવા માટે ટોપ અપ કે સુપર ટોપ અપનો ઉપયોગ કરવો, કારણ કે એમાં ઓછા ખર્ચે વધુ કવરેજ મળે છે
- * ઉંમર અને જીવનશૈલી બદલાવાની સાથે આવશ્યક જણાય તો પરિવારજનોના કવરેજમાં આવશ્યક ફેરફાર

કરી શકાય છે

૫) ટર્મ લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સનું આકલન કરવું

ઘણા પરિવારોમાં જીવન વીમાના પ્રકારો વિશે જાણકારી હોતી નથી. આથી, સૌથી પહેલાં અલગ અલગ પ્રકારના જીવન વીમાનો અભ્યાસ કરી લેવો અને પોતાના પરિવાર માટે શું વધારે સારું રહેશે એ નક્કી કરી લેવું. વર્તમાન સમયમાં ‘ટર્મ લાઇફ ઇન્સ્યોરન્સ’ ઓછા પ્રીમિયમમાં વધુ કવરેજ આપનારી પોલિસી હોય છે. એમાં પણ સમયે સમયે વધારો કરી શકાય છે. આ સંબંધે અહીં દર્શાવેલા મુદ્દાઓને ધ્યાનમાં રાખવા:

- *વાર્ષિક આવકના ઓછામાં ઓછી દસથી પંદર ગણી રકમનો ટર્મ પ્લાન ઇચ્છનીય કહી શકાય.
 - * ટર્મ પોલિસીની મુદત ઓછામાં ઓછી નિવૃત્તિ સુધીની અથવા તો તમે નાણાકીય દૃષ્ટિએ સ્વતંત્ર થઈ જાઓ ત્યાં સુધીની હોય તો વધારે સારું કહેવાય.
 - ૬) રાઇડર્સ અને એંડ-ઓનમાં આવશ્યક ફેરફાર કરવા
- સમય-સંજોગો અનુસાર એક્સિડન્ટલ ડેથ બેનિફિટ, ક્રિટિકલ ઇલનેસ

કવર, હોસ્પિટલ કેશ અને વેઇવર ઑફ પ્રીમિયમ એ બધાં રાઇડર્સ અને એંડ-ઓનમાં આવશ્યક ફેરફાર કરાવી લેવા. એ બધાને લીધે પ્રીમિયમમાં ઘણો વધારો થતો નથી, પણ વધુ રક્ષણ જરૂર મળે છે.

૭) વીમાના રેકર્ડનું ડિજિટાઇઝેશન કરાવી લેવું

આ જમાનો ડિજિટાઇઝેશનનો છે તેથી પોલિસીના દસ્તાવેજો હોય કે પછી પેમેન્ટની રસીદો હોય, એ બધાનું ડિજિટાઇઝેશન કરાવી લેવું. સાથે સાથે કલેમનાં ફોર્મ તથા વીમા કંપનીઓની કે વીમા એજન્ટની માહિતી પણ ઓનલાઇન હાથવગી રાખવી. પોલિસીનું યોગ્ય સંચાલન કરવા માટે ડિજિટાઇઝેશન સુવિધાનો ઉપયોગ ચોક્કસપણે કરવા જેવો છે.

૮) વીમાની નવી જરૂરિયાતો પૂરી કરવા માટેનું આયોજન કરી લેવું, જેમકે

- * જો પરિવારમાં વૃદ્ધિ થવાની હોય તો મેટરનિટી હેલ્થ કવર લઈ લેવું
- * નવું ઘર બનીદવાના હો તો ઘરનો વીમો લઈ લેવો
- * વિદેશપ્રવાસે જવાના હો તો પ્રવાસ વીમો લઈ લેવો
- * ઘરમાં પાળેલા જાનવરનો પણ વીમો મળે છે, તેથી ઘરમાં કોઈ પ્રાણી પાલ્યું હોય તો એનો પણ વીમો લઈ લેવો

૯) કલેમની હિસ્ટરી અને નો કલેમ બોનસની નોંધ રાખવી.

અહીં જણાવવું રહ્યું કે આરોગ્ય વીમામાં અને વાહનના વીમામાં ‘નો કલેમ બોનસ’ની સ્થિતિમાં બે વિકલ્પ મળે છે : એક, પ્રીમિયમ ઘટે છે અને બે, વીમાની રકમ વધી જાય છે. નો કલેમ બોનસનો લાભ લેવા માટે પ્રીમિયમની ચુકવણીની સમયમર્યાદા ચૂકવી નહીં. વાહનનો વીમો હોય તો સમયે-સમયે પીયુસી સર્ટિફિકેટ મેળવી લેવું અને સમયસર વાહનની ચકાસણી કરાવી લેવી. આમ ટૂંકમાં કહી શકાય છે.

જે રીતે કારતક સુદ એકમના દિવસે આપણે નવા વર્ષનો રંગેચંગે પ્રારંભ કરીએ છીએ, એ જ રીતે નવા નાણાકીય વર્ષનાં પણ વધામણાં કરવા જોઈએ અને એવા વખતે વીમાનું કવચ મજબૂત હોય એ ઘણી સારી સ્થિતિ કહી શકાય. એનાથી માનસિક શાંતિ મળે છે માટે હવે રાહ જોતા નહીં. ઉપરોક્ત મુદ્દા ફરી વાર વાંચીને એનું અનુસરણ કરવા માંડો.

ગરમીમાં અળાઈથી પરેશાન ?

આ રહ્યા એના ઘરગથ્થુ ઉપાય

તમને રાહતનો અનુભવ થશે.

કાકડી

કાકડીની ગણતરી નેચરલ કુલન્ટમાં (ડંડક આપે) થાય છે. જો કાચી કાકડીને અળાઈઓ પર લગાવવામાં આવે તો તે શરીરને રાહત આપે છે અને અળાઈની સમસ્યાઓને દૂર કરવામાં પણ અસરકારક છે. તમે કાકડીને કાપીને અળાઈઓ પર લગાવી શકો છો. આનાથી શરીરને હાઇડ્રેશન-ભીનાશ પણ મળે છે.

બરફ રાખો તમારી આસપાસ

શરીરને ડંડો સેક આપવાથી પણ ગરમીની ફોલ્લીઓમાંથી રાહત મળી શકે છે. ડંડા સેક માટે ફોલ્લીઓ પર બરફ લગાવી શકાય છે. બરફ ગરમીની ફોલ્લીઓને ડંડક આપે છે અને ફોલ્લીઓને ઘટાડવામાં

મદદ કરશે. અળાઈઓ થઇ હોય ત્યારે, ખૂબ ડંડા પાણીથી સ્નાન કરવું પણ સારું છે. તમે સ્વચ્છ સુતરાઉ કાપડના રૂમાલમાં બરફ મૂકીને તેનાથી સેક પણ કરી શકો છો.

ઓટમીલનો ઉપયોગ

ઓટમીલ (જવ) પાણીમાં નાખીને નહાવાથી બળતરા ઓછી થાય છે અને આથી ગરમીના ચકામા કે અળાઈઓ પણ મટે છે. આ માટે ઓટમીલને કપડામાં બાંધી લો અને આ કપડાને થોડીવાર

પાણીમાં પલાળી રાખો. જો પાણીનો રંગ બદલાવા લાગે તો આ પાણીને અળાઈઓ પર થોડી વાર લગાવીને રાખો અને તેનાથી સ્નાન કરો. તમે હળવાશ અનુભવવા લાગશો.

લીમડાનાં પાન

‘નેશનલ લાઇબ્રેરી ઓફ મેડિસિન’ દ્વારા પ્રકાશિત અભ્યાસ અનુસાર, લીમડામાં એન્ટિમાઇક્રોબાયલ, એન્ટિ-ફંગલ અને એન્ટિ-ઇન્ફલેમેટરી ગુણ જોવા મળે છે. આ તમામ ગુણધર્મો ત્વચા પર ખંજવાળ અને ચેપમાં અસરકારક માનવામાં આવે છે. લીમડાના પાનને પીસીને અસરગ્રસ્ત જગ્યા પર લગાવો. આ સિવાય લીમડાના પાનને હૂંફાળા પાણીમાં પલાળી રાખો અને તેને ૩૦ થી ૪૦ મિનિટ સુધી રહેવા દો, પછી તે પાણીને તમારી અસરગ્રસ્ત ત્વચા પર લગાવો. તમે થોડી બળતરા અનુભવી શકો છો, પરંતુ તે ખૂબ જ ઝડપથી રાહત આપશે. બાળકોની ત્વચા પર લીમડાનો ઉપયોગ કરવાનું ટાળવું જોઈએ.

ગરમીની ઋતુ દરમિયાન આટલું ધ્યાન રાખો

દિવસમાં બે વાર ડંડા પાણીથી સ્નાન કરો. જ્યારે પણ તમે વ્યાયામ કરો અથવા વોક પર જાઓ, ત્યારે જો તમને પરસેવો થતો હોય તો નહાવાનું ભૂલશો નહીં. સ્નાન કર્યા પછી ત્વચાને સારી રીતે સુકાવો. જો ત્વચા ભીની રહે, તો ત્વચા પર જળવાયેલા બેજને કારણે ફોલ્લીઓ થવાનું જોખમ રહેતું છે. અળાઈઓ સામાન્ય રીતે ઑડરઆર્મ્સ અને ગરદન-પીઠ પર જોવાં મળે. એ ચામડીના ફોલ્ડ્સને અથવા જ્યાં ખૂબ પરસેવો થતો હોય તેવા શરીરના ભાગોને અસર કરે છે. આ સ્થિતિથી બચવા માટે ઉનાળામાં ઢીલા અને સુતરાઉ કપડાં પહેરો. યુસ્ત અને ફ્રિઝમ કપડાં પહેરશો નહીં, કારણ કે તે ત્વચામાંથી પરસેવો શોષી શકતા નથી. જો ત્વચા પર લાંબા સમય સુધી પરસેવો જામતો રહે તો તેનાથી ગરમીમાં ફોલ્લીઓ અને ખંજવાળ આવવા લાગે છે.

સપ્ટેમ્બર મહિનાના આખરના દિવસોની સલૂણી સંધ્યાએ પીળા રંગની રંગોળીથી આકાશને ભરી દીધું હતું. જુહૂ બીચના રાખોડી દરિયા પર સોનેરી ઢોળ ચડતો હતો. બે-ચાર વાદળી આ દૃશ્ય જોવા રોકાઈ ગઈ એમાં પીળા રંગની છોળમાં રંગાઈ ગઈ હતી.

બીચને અડીને આવેલા નાના ગાર્ડનને ખૂણે આવેલી બૅચ પર એક યુગલ બેઠું હતું. બૅચ પરથી સામે અફાટ સાગર વૃથવતો દેખાતો હતો. હર થોડી મિનિટોમાં એક પ્લેન ગગનની વિશાળતામાં ખોવાઈ જતું હતું.

ઊતરતી યુવાની અને નજીક આવતાં વૃદ્ધવ્ર વચ્ચે રહેલા સમયને જીવી લેવાની મથામણમાં એ યુગલ સાંજની એક એક ક્ષણને માણતું બેઠું હતું.

‘તને આવું સપ્ટેમ્બર મહિનાનું પીળું આકાશ ખૂબ ગમતું ને?’ પુરુષ હળવેથી બોલ્યો.

‘ઘણીવાર તું જીદ કરીને કમાટીબાગ લઈ જતી ને ત્યાં ઘાસમાં સૂતાં સૂતાં પીળચઠું આકાશ જોયા કરતી.’

‘કેમ તને એ જોવાનું નહોતું ગમતું?’ સ્ત્રીએ મોં પુરુષ તરફ ફેરવી લાડથી પૂછ્યું.

‘તને એ દૃશ્ય જોતાં જોયા કરવી ગમતું. તને જે ગમતું એ બધું ગમતું.’ પુરુષની આંખમાં આસક્તિ ઊતરી આવી.

બંને ઘડીભર એકમેક તરફ જોતાં રહ્યાં પછી એક હળવો નિસાસો નાખી ફરી દરિયા તરફ જોવાં લાગ્યાં.

‘ત્રીસ વર્ષ થઈ ગયાં. સમય જાણે જંગલી જાનવર પાછળ પડ્યું હોય એમ દોડતાં પસાર થઈ ગયો. વચ્ચે ક્યારેય પીળું આકાશ નહોતું જોયું?’ પુરુષે પૂછ્યા કરી.

‘જોતી હતી ને. દરેક સપ્ટેમ્બરમાં, પણ બારીમાંથી નજર કરું ત્યાં કોઈ વાર મહેમાન આવ્યા હોય કે બાળક રડતું હોય અથવા સાસુ-સસરામાંથી કોઈ બીમાર હોય. ઘણી વાર આકાશને જોવા કરતાં સમયસર કામ પરથી ઘરે પહોંચવાનું

વધુ જરૂરી રહેતું હતું.’ સ્ત્રીનો અવાજ અત્યંત મધુર હતો, પણ તેમાં થોડી નિરાશાની છાંટ હતી.

‘નીના, તારી તો સગાઈ પણ સપ્ટેમ્બરમાં થઈ હતી ને? મને એવું યાદ છે. મારી એન્જિનિયરિંગની ત્રીજા વર્ષની પરીક્ષા ચાલતી હતી. માણું વાંચવામાં ધ્યાન નહોતું, ત્યારે હું ત્રણ વિષયમાં ફેલ થઈ ગયેલો.’ પુરુષ હસવા ગયો, પરંતુ અંતે મોં પર વિષાદની રેખા અંકાઈ ગઈ.

‘મોહક, આમ જુઓ તો મારી પણ પરીક્ષા જ હતી ને.. ગમતો વિષય છોડી દેવો પડ્યો અને ક્યારેય ન શીખેલા વિષયની પરીક્ષા આપવી પડી.’ સ્ત્રી જેનું નામ નીના હતું એ હળવો નિસાસો નાખતાં બોલી.

બંને કયાંય સુધી કંઈ ન બોલ્યાં. જુહૂ બીચ પર ફરતાં, દોડતાં, પાળેલા શ્વાન સાથે રમતાં લોકોને જોતાં રહ્યાં.

એમ લાગતું હતું કે એમના હાથમાંથી રેતી જેમ સરી ગયેલો સમય આજે દરિયાની ભરતી ભીંજવી જશે.

‘નીના તારા પપ્પા હજી એવા જ હકાગ્રહી અને કડક છે?’

‘ના રે.. એક તો પારકિન્સનના કારણે ઢીલા થઈ ગયા છે , ને દીકરાની વહુ એટલે કે મારી ભાભીએ એમનો અહંકાર ચૂરચૂર કરી દીધો છે. મમ્મી તો વહેલી જતી રહેલી. બાકી કૉલેજના પ્રિન્સિપાલ પી.ડી.આચાર્યના મોં પર પૂછયા વગર સ્મિત પણ ફરકી શકતું નહીં, એ હવે હંમેશા કોઈ મળવા આવે એની રાહ જોયા કરતા હોય છે.’ નીના વ્યંગમાં હસી.

‘હવે આવું મળવા?’ મોહકે હસવાની કોશિશ કરી.

‘હંહં.. Too late. આખી જુવાની જતી રહી એક સાવ અજાણ્યા માણસ સાથે અને એના પરિવાર સાથે.’

‘મમ્મી સમજાવતી રહેતી, પરણી જા.. પ્રેમ તો થયા કરશે. આખો દિવસ લવ યુ લવ યુ કહી પેટ નહીં ભરાય. ગાડી, બંગલા પણ જોઈએ. ત્યારે પપ્પા સખત બીઝી રહેતા એટલે પપ્પાની સતત ગેરહાજરી એ

ગાડી અને મહિલા મંડળથી પૂરી કરતી.’ નીનાના અવાજમાં કંપ ઊઠી આવ્યો.

‘આજે હું બાયોલોજીની હેડ ઑફ ધ ડીપાર્ટમેન્ટ છું અને મારી પોતાની ગાડી ખરીદી શકી છું.’

‘ત્યારે મારી પાસે કંઈ નહોતું. એન્જિનિયરિંગની ડિગ્રી પણ નહોતી અને તારા પપ્પાએ મને કૉલેજમાંથી રસ્ટીકેટ કરવાની ધમકી આપેલી. હું ડરી ગયેલો.. આજે હું મોટી ફેક્ટરીનો પાર્ટનર છું.’ મોહક હજી વધુ ઉદાસ થતાં બોલ્યો.

આ વાતની મારા પપ્પાને ખબર પડી ત્યારે એ રડી પડેલા અને બે દિવસ જમ્યા નહોતા. અશક્તિથી નબળા પડી ગયા પછી મારે કરગરીને જમાડવા પડેલા. કહેતાં, ‘બસ ફક્ત દિવસ બોલી નહોતી. આજે મારી બહેનોની જવાબદારી તારા પર છે.’ મારી મમ્મી મારી સાથે બે-ત્રણ દિવસ બોલી નહોતી. આજે મારી બંને બહેનો ડાક્ટર થઈ છે. આખી હોસ્પિટલની જવાબદારી ઉપાડી શકે છે.’ નીનાએ એક ઊંડો શ્વાસ માટે એમે ચિંતા ન કરીએ તો કોણ કરશે?’ પપ્પાએ વાસ્તવિકતાને વધુ ડરામણી કરતાં કહેલું.

એ પછી નીના મોહકને છેલ્લી વાર મળવા ગઈ હતી. ‘મોહક શું કરીએ?’ મોહક સાવ બદલાયેલો અને

નીનાને લાગ્યું મોહકનો ખભો વધુ સુદૃઢ થયો છે, પણ સુગંધ બદલાઈ ચૂકી છે.

જે મોહકનો કુમાશભયોં ચહેરો એના સ્મરણમાં હતો એને બદલે જિંદગીના આટાપાટામાંથી પસાર થઈ ચૂકેલો, થોડો રૂક્ષ અને અનુભવી વ્યક્તિનો ચહેરો હોય એમ લાગ્યું.

બંને મનમાં વિચારી રહ્યાં હતાં કે એ વખતે માબાપની વાત ન માની હોત તો..

‘અરે, સામેથી માગું આવ્યું છે, એકદમ જાણીતો પરિવાર છે અને છોકરો વેલ સેટલ્ડ છે પછી શું જોઈએ? મોહક હજી ત્રીજા વર્ષમાં છે, હજી ભણશે, પછી નોકરી કરશે, ઘરનો ભાર ઉપાડશે એમાં તારે પણ જોતરાવું પડશે સમજી? જિંદગી વીતી જાય છે પૈસો ભેગો કરવામાં. મોહકનું સાવ જૂની પોળમાં નાનું ઘર છે. પાણી પણ નીચે ભરવા જવું પડે છે.’

‘હું તારો પિતા છું, મારે તો તપાસ કરાવવી જ પડે. તારા સારા ભવિષ્ય માટે એમે ચિંતા ન કરીએ તો કોણ કરશે?’ પપ્પાએ વાસ્તવિકતાને વધુ ડરામણી કરતાં કહેલું.

એ પછી નીના મોહકને છેલ્લી વાર મળવા ગઈ હતી.

‘મોહક શું કરીએ?’ મોહક સાવ બદલાયેલો અને

ગભરાયેલો લાગતો હતો. વારંવાર આજુબાજુ જોતો રહેતો હતો.

‘નીના, સોરી યાર, હું હમણાં તો લગ્ન માટે વિચારી જ નથી શકતો. એન્જિનિયરિંગની ડિગ્રી મારે માટે ખૂબ જ જરૂરી છે. તું રાહ જોઈ શકતી હોય તો, બાકી.. ઓલ ધ બેસ્ટ.’

બંને આમ જ કમાટીબાગને ખૂણે આવેલી બૅચ પર બેસી રહેલાં. સજ્જડ ભીડેલી હથેળીઓ સાંજ ઊતરતાં હળવેથી ખૂલતી ગઈ અને રાતનું અંધારું ઊતરતાં અલગ થઈ ગઈ.

‘તેં રાહ કેમ ન જોઈ?’ અચાનક મોહકથી બોલાઈ ગયું? એના શ્વાસમાં ખભે માથું મૂકેલી નીનાના હજી સુંવાળા રહેલા વાળમાંથી આવતી ખુશ્બુ ભળતી જ તી હતી.

‘આપણે બંને એકવીસ વર્ષનાં હતાં. એટલી મેચ્યોરિટી અને હિંમત ક્યાં હતાં? આપણું આપે આખું જનરેશન જ એવું હતું.’

‘પણ મેં મારી દીકરીને કહી રાખ્યું છે જે ગમે એની સાથે જ પરણજે. નીનાના સ્વરમાં આદ્રતા ઊતરી આવી.’

‘તારે દીકરી છે? શું નામ છે?’ ‘મોહા. ૨૬ વર્ષની છે.’ "What? wow મોહક લગભગ ઊછળી પડ્યો. મોહા.. કેટલું સુંદર નામ!

પીળા આકાશ નીચે

‘અને તારે?’ નીનાએ પૂછ્યું ‘એક દીકરો છે . નિનાદ.. ઓગણીસ વર્ષનો છે. હું એને ઘણી વાર નીના કહી બોલાવું છું.’ મોહકે નીનાની હથેળી દાબી સીધું આંખોમાં જોતાં કહ્યું.

બંને ખડખડાટ હસી પડ્યાં અને હસતાં હસતાં બંનેની આંખો તરલ થઈ ગઈ.

બંને ફરી મૌન થઈ ગયાં. બંનેએ એક બીજાને પોતાના અસ્તિત્વમાં જીવંત રાખ્યાં હતાં. સામે સમુદ્ર અવિરત ઊછળતો હતો. આ સાંજ પછી પણ પાછી રાત ઊતરી આવશે. ફરી સંસાર ચાલ્યા કરશે.

મોહક અને નીના જ્યારે છૂટા પડ્યાં હતાં પછી છેક ગયા વર્ષે વડોદરામાં યુનિવર્સિટી રીયુનિયન અને પોતપોતાનાં ક્ષેત્રોમાં યોગદાન બદલ આપવામાં આવતા એવોર્ડ સમારંભમાં મળી ગયાં હતાં. સ્ટેજ પર પહેલાં નીનાની સિદ્ધિઓ બદલ એવોર્ડ આપવામાં આવ્યો ત્યારે મોહક આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયેલો. નીના નીના... એ સ્ટેજનાં પગથિયાં પાસે ઊભો રહી ગયેલો. ઘડકતાં હૃદયે એણે પગથિયાં ઊતરતી નીનાને કહ્યું,

‘હાય. અભિનંદન હું મોહક.’ તરુણમાંથી સીધા વાળમાં હલકી સફેદીવાળા મોહકને નીના એકદમ ઓળખી શકી નહોતી. એમણે હાથ મિલાવ્યા અને...

ત્યારે જ નક્કી કરેલું કે હવે મુંબઈમાં મળશું. ‘તારા પતિ.. કેવાં છે? આઠ મીન સ્વભાવ વગેરે.. અરે ફોટો તો બતાવ?’ મોહકે સહજ ભાવે કહ્યું.

નીનાએ મોબાઈલ કાઢ્યો અને પતિ જિગર અને પુત્રી મોહાનો ફોટો બતાવ્યો. ‘સારા છે. હું બધી રીતે અનુકૂળ થતી ગઈ એટલે વાંધો ન આવ્યો. મેં ફક્ત આગળ ભણવા માટે અને પછી નોકરી કરવાની ઇચ્છા બતાવેલી જે એ મણે પૂરી કરેલી.’

‘તારી પત્ની? સુંદર છે?’ નીના ઉત્સુકતાથી પૂછી બેઠી. મોહકે આછફાનમાં પત્ની અમિતા અને પુત્ર નિનાદનો ફોટો બતાવ્યો. ‘અમિતા અમારી જ્ઞાતિની જ છે. એમ.બી.એ. પછી સારી નોકરી મળી

હતી. પછી મમ્મીએ જે પહેલી છોકરી બતાવી એની સાથે લગ્ન કરી લીધાં. ઘર અને વ્યવહાર ચલાવવામાં કુશળ છે. મેં એની પાસે એથી વધુ અપેક્ષા નથી રાખી.

બંને એકબીજાને માથું ટેકવી ક્ષિતિજમાં જોતાં બેસી રહ્યાં.

એક પ્રકારની વજનદાર લાચારીની ભીંસ છાતી પર બંને જણ અનુભવી રહ્યાં. કોઈ નાના બાળકને ભાવતું આઇસ્ક્રીમ હાથમાંથી છીનવી ગળચઢી લોલીપોપ હાથમાં પકડાવી

દે અને હતપ્રભશું બાળક લોલીપોપ ચાટવા માંડે એવી લાગણીનો અનુભવ જાણે થઈ ગયો.

પીળું આકાશ હવે સૂરજના ડૂબવા સાથે રંગ સમેટવા માંડ્યું હતું. હવે રાત જ આવશે એની ખાતરી થવા માંડી અને રાતને આવતાં રોકી નહીં જ શકાય.

આખરે નીના કંઈ નિર્ણય પર આવી હોય એમ સીધી બેસી ગઈ અને ફરીને મોહકની સન્મુખ થઈ ગઈ. મોહકની ભરાવદાર મજબૂત હથેળીમાં પોતાના હાથ મૂકી દેતાં બોલી,

‘મોહક, તકદીરે આપણને ભેગાં નથી થવા દીધાં. ખેર, કોઈ દૈવી યોજના કામ કરી ગઈ હશે. જો આપણે હજી એક થયું હોય તો થઈ તો શકીએ, દુનિયાથી, પરિવાર અને સમાજથી લડી ઝઘડીને , પણ આપણા જૂના સંબંધો અને સ્મરણો ક્યારેય પીછો નહીં છોડે. આપણા ઘરના હિંચકા પર ઝૂલતાં આપણે આપણા પરિવારને જ યાદ કરતાં રહેશું. ત્રીસ વર્ષનાં સંભારણાં અને ઘટનાઓનું પોટલું છોડી બેસી જશું. ત્રીસ વર્ષની ચાંટેલી રજને એમ ખંખેરી નહીં શકશું. પછી વળીને પાછાં આવવાનું મુશ્કેલ બની જશે.’ ‘તારી વાત સાચી છે નીના. બે મિનિટ હું તારી સાથે કાયમ રહેવાનાં સ્વપ્નાં જોવા માંડેલો, પણ એ હકીકત બને તો કંઈ કેટલાં મન દુભાય એ પણ સમજાઈ ગયું, પણ આપણે વરસમાં એક વાર તો મળશું જ.. બોલ મળશે ને નીના?’

‘હા.. મોહક તકદીર પાસે એટલો સમય છીનવીને લઈ આવીશ. સાવ ઘરડાં થઈએ ત્યાં સુધી. જે ડાળી પર છીએ ત્યાં પરણીની જેમ પીળાં પડતાં જશું પણ.. હરેક સપ્ટેમ્બરમાં પીળા આકાશ નીચે મળશું.’ (સમાપ્ત) ■

ભાષા વૈભવ...

ગુજરાતી - અંગ્રેજી શબ્દોની જોડી જમાવો	
A	B
સાચું	LIGHT
વજન	FIGHT
લડત	SIGHT
પ્રકાશ	RIGHT
દ્રષ્ટિ	WEIGHT

ચતુર આપો જવાબ	અર્થ જણાવો
‘વહુએ વગોવ્યા મોટા ખોરડાં રે લોલ’ પંક્તિમાં ‘ખોરડાં’ શબ્દનો અર્થ જણાવો.	
અ) ખેતર બ) પિયર ક) મકાન ડ) સંબંધ	

ગુજરાત મોરી મોરી રે	
કોઈ વ્યક્તિ HISTOLOGY ના અભ્યાસ સાથે સંકળાયેલી છે એવું કહેવામાં આવે તો એનો સંબંધ શેની સાથે હોય એ કહી શકશો?	
અ) શરીર બ) ઈતિહાસ ક) કોષ ડ) ત્વચા	

માઈન્ડ ગેમ	
આજની તારીખમાં મુંબઈમાં વિવિધ મેટ્રો દોડે છે. વર્સોવા - ઘાટકોપર વચ્ચેની પહેલી મેટ્રો ટ્રેનની શરૂઆત કયા વર્ષમાં થઈ હતી એ જણાવો.	
અ) ૨૦૦૯ બ) ૨૦૧૨ ક) ૨૦૧૪ ડ) ૨૦૧૭	

ગયા મંગળવારના જવાબ	
ભાષા વૈભવ	ઓળખાણ પડી? સંદેશ
A	B
ગ્રંથિ	GLAND
પરિચારિકા	NURSE
તીવ્ર	CHRONIC
રક્તશુદ્ધિ	DIALYSIS
રોગનિદાન	PROGNOSIS
માઈન્ડ ગેમ હરિયાળ	ચતુર આપો જવાબ અર્થ જણાવો ઈરાદો

માતૃભાષાની મહેક	
ચોર આંક એટલે માલ પર લખેલો મૂળ ક્રિમતનો સહેલાઈથી નજરે ન ચડે એવો આંકડો. ખરીદેલા માલની પડતર કિંમત જાણી શકાય એ રીતે સીધી નજરે ધ્યાનમાં ન આવે એવો આંકડો. આગળો એટલે કમાડ ખોલવા અને બંધ કરવા માટેનું સાધન જે ઉલાળિયો તરીકે પણ ઓળખાય છે. આ સાધન નાનું હોય તો આગળી તરીકે ઓળખાય છે. સહેલાઈથી નજરે ન ચડે એવી આગળી ચોરઆગળી કહેવાય છે.	

દર્શાદ	
તીર્થો બધાય પૂજ્યા, તીરથ ઘણાંય કીધાં, એકેય જાતરામાં માનો વિકલ્પ કયાં છે?	
— નીતિન વડગામા	

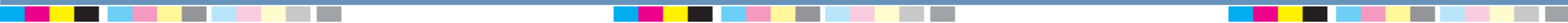
ગયા મંગળવારના જવાબ	
ભાષા વૈભવ	ઓળખાણ પડી? સંદેશ
A	B
ગ્રંથિ	GLAND
પરિચારિકા	NURSE
તીવ્ર	CHRONIC
રક્તશુદ્ધિ	DIALYSIS
રોગનિદાન	PROGNOSIS
માઈન્ડ ગેમ હરિયાળ	ચતુર આપો જવાબ અર્થ જણાવો ઈરાદો

સુમેક્રુ-૮૦૫૬

૮			૧	૫		૪
૩		૬	૮	૪	૧	૨
	૪				૫	
૬		૮			૮	૩
	૧				૬	
૪		૨			૮	૫
	૮					૭
૧		૩	૪		૭	૨
૭			૮		૬	
						૧

ફનવર્લ્ડમાં ઉમળકાભેર ભાગ લઈ સાચા જવાબ આપનારા વાચકોનાં નામ અહીં આપ્યાં છે. અભિનંદન.

(૧) ડો. પ્રકાશ કટકિયા (૨) ભારતી પ્રકાશ કટકિયા (૩) ધીરેન ઉદેશી (૪) ગીતા ઉદેશી (૫) પ્રતિમા પમાણી (૬) નીતા દેસાઈ (૭) તાહેર ઔરંગાબાદવાલા (૮) શીરીન ઔરંગાબાદવાલા (૯) વિભા મહેશ્વરીપ (૧૦) હર્ષા મહેતા (૧૧) શ્રદ્ધા આશર (૧૨) ખુશ્દ કાપડિયા (૧૩) મહેશ દોશી (૧૪) કિશોરકુમાર જીવણદાસ વેદ (૧૫) નુતન વિપીન (૧૬) પુષ્પા પટેલ (૧૭) ભારતી ભુચ (૧૮) મુલરાજ કપૂર (૧૯) નિખિલ બંગાળી (૨૦) અમીશી બંગાળી (૨૧) લજિતા ખોના (૨૨) પ્રવીણ વોરા (૨૩) મહેન્દ્ર લોઢાવિયા (૨૪) પુષ્પા ખોના (૨૫) જયોતિ ખાંડવાલા (૨૬) સનીયા શેઠ (૨૭) ફાલ્ગુની શેઠ (૨૮) વર્ષા સૂર્યકાંત શ્રોફ (૨૯) ભાવના કર્વે (૩૦) સુભાષ મોમાયા (૩૧) અંજુ ટોલિયા (૩૨) વિણ્ણા સંપટ (૩૩) દેવેન્દ્ર સંપટ (૩૪) જયોત્સના ગાંધી (૩૫) રમેશ દલાલ (૩૬) હિના દલાલ (૩૭) ઈનામી દલાલ (૩૮) અલકા વાણી (૩૯) જગદીશ ઠક્કર (૪૦) નિતિન બજરિયા (૪૧) પુષ્પા ખોના (૪૨) જયવંત પદમશી ચિખલ (૪૩) ગિરીશ બાબુભાઈ મિસ્ત્રી (૪૪) નયના ગિરીશ મિસ્ત્રી (૪૫) અરવિંદ કામદાર

feedback@bombaysamachar.com

તંદુરસ્તી-મનદુરસ્તી
ભાણદેવ

(ગતાંકથી ચાલુ)
(૧) શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતાના નવમા અધ્યાયને ‘રાજવિદ્યા રાજગુહ્ય યોગ’ નામ અપાયું છે. અહીં વિશેષ કરીને તત્કુરુષ્વમદર્શનમ્ (તે બધું મને સમર્પિત કર) – ની વાત કરેવામાં આવે છે. એનો અર્થ એમ કે અહીં રાજવિદ્યાનો અર્થ સમર્પણયોગ છે. ગીતા ઉત્તમ કોટિનો સાધનગ્રંથ છે. ગીતોક્ત આ સમર્પણયોગ શિરમોર સાધનમાર્ગ છે. ગીતોક્ત સાધનમાર્ગની સર્વોચ્ચ ઉપયુક્તતા વિશે બે મત જ ન હોય, પરંતુ એટલું સમજ લેવું આવશ્યક છે કે ભગવાન પતંજલિ યોગસૂત્રમાં જે ‘રાજયોગ’ની વાત કરે છે, તે અને ગીતાના નવમા અધ્યાયમાં જે રાજવિદ્યાની વાત કરવામાં આવેલ છે, તે બંને એક જ નથી. બંને ઉચ્ચકોટિના સાધનમાર્ગ છે અને બંનેમાં ‘રાજ’ શબ્દ સામાન્ય છે, છતાં બંનેમાં ભિન્ન ભિન્ન સાધનમાર્ગની વાત કરવામાં આવી છે, એટલું સમજ લેવું જોઈએ.

(૨) વર્તમાનકાળમાં અનેક નવી નવી સાધન પદ્ધતિઓ પ્રચારમાં આવી છે. તેમાંની કેટલીક પદ્ધતિઓ માટે ‘રાજયોગ’ શબ્દ પ્રયોજાય છે. તેમાંની કોઈ પદ્ધતિનો નામોલ્લેખ કર્યા વિના કે તેમનું અવમૂલ્યન કરવાના ઈરોદા વિના અહીં માત્ર એટલું જ કહેવાનું છે કે આપણી સનાતન પરંપરા પ્રમાણે ‘રાજયોગ’ શબ્દ જે સાધનમાર્ગ માટે પ્રયોજાય છે તે અને આ નવા સાધનમાર્ગો સાવ ભિન્ન છે. માત્ર નામના સાદૃશ્યને કારણે આપણે ભ્રમમાં ન પડીએ તે જરૂરી છે.

૪. રાજયોગ એટલે શું?
યોગસૂત્રમાં ભગવાન પતંજલિ દ્વારા અપાયેલ ‘અષ્ટાંગ યોગ’ને સનાતન પરંપરાથી ‘રાજયોગ’ કહેવામાં આવે છે. યોગસૂત્રમાં ‘રાજયોગ’ શબ્દનો ઉપયોગ એક પણ વાર થયો નથી, પરંતુ પરંપરાથી પતંજલિ પ્રણિત અષ્ટાંગ યોગ માટે ‘રાજયોગ’ શબ્દનો પ્રયોગ થાય છે. ‘રાજ’ શબ્દ અહીં પ્રધાન, વિશાળ કે ઉત્તમ (Royal)ના અર્થમાં વપરાયો છે. અથવા રાજમાર્ગ એટલે વિશાળ રસ્તો, તે પ્રમાણે રાજયોગ વિશાળ રાજમાર્ગ જેવો સાધનમાર્ગ છે, જેના પર સૌ કોઈ ચાલી શકે તેમ છે, એવો અર્થ પણ લેવાય છે. આ ઉપરાંત ‘રાજ’ શબ્દ દ્વારા આ ઉત્તમ સાધનપથ છે, એમ પણ સૂચિત થાય છે.

રાજયોગ અર્થાત્ અષ્ટાંગયોગનો પ્રધાન ગ્રંથ ભગવાન પતંજલિપ્રણિત ‘યોગસૂત્ર’ છે. યોગસૂત્ર બીજા સૂત્રમાં રાજયોગની સર્વોચ્સંપૂર્ણ કહી શકાય તેવી સુંદર, યથાર્થ અને ટૂંકી છતાં સચોટ વ્યાખ્યા આપવામાં આવેલ છે.

ભગવાન પતંજલિ અહીં કહે છે –
યોગશ્ચિત્તવિનિરોધઃ ।
યોગસૂત્ર; ૧.૨
‘યોગ એટલે ચિત્તવૃત્તિઓનો નિરોધ’
રાજયોગના યથાર્થ સ્વરૂપને સમજવા માટે આ વ્યાખ્યાને સ્પષ્ટ રીતે સમજ લેવાનું આવશ્યક અને અનિવાર્ય છે. આ વ્યાખ્યામાં આવતા ચારે શબ્દો રાજયોગને સમજવા માટે ચાવીરૂપ શબ્દો છે, તેથી આપણે પ્રથમ આ ચારે શબ્દોનો અર્થ સમજીએ

.....

feedback@bombaysamachar.com

ફોકસ
વિવેક કુમાર

ફિટ રહેવામાં સૌથી મોટી ભૂમિકા માત્ર એકસરસાઈઝની નથી કે માત્ર જિમમાં જવાની નથી. આપણે કયા સમયે શું ખાઈએ છીએ તે ફિટ દેખાવામાં અને સ્વસ્થ રહેવામાં મોટી ભૂમિકા ભજવે છે. સવારે ખાલી પેટે શું ખાવું અને શું ન ખાવું, જો તમે આ સમજો છો તો તમે ક્યારેય પણ અસ્વસ્થ ન થઈ જાવ. બીજી તરફ જો તમે આ સમજી શકતા નથી, તો પછી તમે કેટલા પણ જિમ કેઝી હોવ, તમે ક્યારેય સંપૂર્ણ સ્વસ્થ રહી શકતા નથી. બોટમલાઇન એ છે કે કયા સમયે શું ખાવું તે સમજવું ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે. તો ચાલો જાણીએ કે દિવસમાં સૌથી પહેલા એટલે કે સવારે ખાલી પેટ શું ખાવું જોઈએ?

પહેલા શું પીવું
હુંફાળું પાણી
આ મહત્વપૂર્ણ છે કારણ કે તે શરીરને હાઇડ્રેટેડ રાખે છે, મેટાબોલિઝમ મજબૂત અને સક્રિય રહે છે અને શરીરમાંથી ઝેરી તત્ત્વોને બહાર કાઢવામાં મદદ કરે છે. તેથી, સવારે ઊંઘ્યા પછી સૌથી પહેલા એક કે બે ગ્લાસ, જેટલું આરામથી પી શકાય તેટલું નવશેકું પાણી પીવો, તેમાં લીંબુ અને મધ મિક્સ કરો તો વધુ સારું છે. તાજા નાળિયેરનું પાણી પીવું પણ ખૂબ ફાયદાકારક છે કારણ કે તે ઇલેક્ટ્રોલાઇટ્સથી ભરપૂર છે અને શરીરને કુદરતી રીતે રિહાઇડ્રેટ કરે છે. સવારના સમયે ઘી અથવા શુદ્ધ માખણ સાથે ગરમ પાણી પીવું પણ ખૂબ ફાયદાકારક છે કારણ કે એક ચમચી ઘી અથવા માખણ સાથે ગરમ પાણી પીવાથી શરીર સાફ થાય છે અને વજન ઘટાડવામાં પણ મદદ મળે છે.

ફિટોકસ પાણી
સવારે ફિટોકસ પાણી પીવાના ફાયદા-
* હાઇડ્રેશન વધારે છે કારણ કે તે સ્વાદિષ્ટ હોવાને કારણે આપણે તેને સામાન્ય પાણી કરતાં વધુ પીએ છીએ.
* વજન ઘટાડવામાં મદદરૂપ છે કારણ કે તે મેટાબોલિઝમને ઝડપી બનાવે છે.
* તેને પીવાથી ત્વચા ચમકદાર બને છે – કારણ કે તેમાં વિટામિન અને એન્ટિઑક્સિડન્ટ

અને પછી આ વ્યાખ્યાને સમગ્રતાય સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

(૧) યોગ:
‘યોગ’ શબ્દ સંસ્કૃત ‘યુજ્’ ધાતુ પરથી બનેલો છે. સંસ્કૃતમાં યુજ્ એટલે જોડવું, એવો થાય છે. આ અર્થમાં યોગ એટલે જોડાણ. ‘યુજ્યતે અસૌ યોગઃ’ એવી વ્યુત્પત્તિ ‘યોગ’ શબ્દની આપવામાં આવે છે. આ રીતે યોગ શબ્દનો આવો અર્થ સિદ્ધ થાય છે – યોગ એટલે જેનાથી જોડાણ સધાય છે તે. આમ શબ્દના વ્યુત્પત્તિમુલક અર્થની દૃષ્ટિએ વિચારીએ તો યોગ એટલે જોડાણ અથવા જે સાધનમાર્ગથી જોડાણ સિદ્ધ થાય છે તે સાધનમાર્ગ. હવે પ્રશ્ન એ થાય છે કે અહીં કોનું જોડાણ સિદ્ધ થાય છે. પ્રત્યક્ષ આત્મા (Individual Soul)નું પરમાત્મા સાથેનું આ જોડાણ છે.

યોગના આ અર્થની વિરુદ્ધમાં એમ કહેવામાં આવે છે કે રાજયોગના દર્શન સાથે આ અર્થ સુસંગત નથી. કારણ કે સાંખ્ય આધારિત યોગદર્શનમાં વેદાંતની જેમ પ્રત્યક્ષ આત્માના પરમાત્મામાં સંપૂર્ણ વિલીન થવાની વાત માનવામાં આવતી નથી, તેથી ‘યોગ’ શબ્દનો બીજો અર્થ લેવામાં આવે છે.

‘પાતંજલ યોગસૂત્ર’ પરના વ્યાસભાષ્યમાં યોગની ‘યોગઃ સમાધિઃ ।’ (યોગ એટલે સમાધિ) – એવી વ્યાખ્યા આપવામાં આવી છે. આ વ્યાખ્યા દ્વારા એમ સૂચવવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત ‘યોગ એટલે જોડાણ’ અર્થ લેવાને બદલે આ ‘યોગ એટલે સમાધિ’ અર્થ વધુ સાચો અને યોગદર્શન સાથે વધુ સુસંગત છે. સમગ્ર યોગસૂત્રમાં સમાધિની વિગતે વિચારણા થઈ છે, પરંતુ તેમાં ક્યાંય પ્રત્યક્ષ આત્માના પરમાત્મા સાથેના જોડાણની વાત જોવામાં આવતી નથી.

આપણે માત્ર બાહ્ય અર્થ લેવાને બદલે બંને વ્યાખ્યાના અંતરંગ અર્થને સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો ઉપલક્ષ્ય દૃષ્ટિએ તેમની વચ્ચે જે વિરોધ છે તે દૂર થઈ જાય છે. અહીં ‘જોડાણ’ શબ્દનો અર્થ આપણે ભૌતિક જગતમાં જે જોડાણની વાત કરીએ છીએ તેવો નથી. પરંતુ અહીં પ્રત્યક્ષ આત્માની પરમાત્મા સાથેની તદાકારતાના અનુભવની વાત છે. અહીં જોડાણ એક અનુભૂતિ

‘રાજયોગ’ એટલે શું... ? ‘યોગ’ એટલે શું... ?

સૂક્ષ્મ કરણ માટે ‘અંતઃકરણ’ શબ્દનો પ્રયોગ કરીએ છીએ. આ અંતઃકરણના પાયામાં જે તત્ત્વ છે અને અંતઃકરણ જે તત્ત્વનું બનેલું છે તે ચિત્ત છે. ચાદ રહે, વેદાંતના મનોવિજ્ઞાનમાં ‘ચિત્ત’ શબ્દનો અર્થ અને યોગના મનોવિજ્ઞાનમાં ‘ચિત્ત’ શબ્દનો અર્થ સમાન નથી.
(૩) વૃત્તિ:
હવે વ્યાખ્યામાં આવતા ત્રીજા શબ્દ ‘વૃત્તિ’નો અર્થ સમજીએ. સામાન્ય વ્યવહારમાં ‘વૃત્તિ’નો અર્થ ‘મનની ઈચ્છા’ એવો લેવામાં આવે છે. આધુનિક મનોવિજ્ઞાન પણ લગભગ એવો જ અર્થ લે છે. પરંતુ અહીં આ વ્યાખ્યામાં અને સમગ્ર યોગિક મનોવિજ્ઞાનમાં ‘વૃત્તિ’ શબ્દ વધુ વ્યાપક અર્થમાં વપરાયેલો છે.

વ્યક્તિનું સમગ્ર વર્તન ચિત્તને આધારે ચાલે છે. વર્તના મૂળમાં ચિત્ત છે. ચિત્ત અનેક સ્વરૂપો ધારણ કરે છે અને તે જ આપણી સર્વ પ્રવૃત્તિઓના મૂળમાં છે. ચિત્ત જે અનેકવિધ ગતિ કરે છે, સ્વરૂપો ધારણ કરે છે કે વર્તન કરે છે; તેને ‘વૃત્તિ’ કહેવામાં આવે છે. વૃત્તિ એટલે વ્યાપાર કે વર્તન અને તેથી ચિત્તવૃત્તિ એટલે ચિત્તનું વર્તન. આમ તો ચિત્તની વૃત્તિઓ અસંખ્ય છે. પરંતુ યોગસૂત્રકાર ચિત્તની વૃત્તિઓને પાંચ વિભાગમાં વહેંચે છે – પ્રમાણ, વિપર્યય, વિકલ્પ, નિદ્રા અને સ્મૃતિ.

(૪) નિરોધ:
યોગની વ્યાખ્યામાં આવતો ચોથો શબ્દ ‘નિરોધ’ છે. ચિત્તની વૃત્તિઓ સતત ઉત્પન્ન થયા કરે છે અને શાંત થયા કરે છે. વૃત્તિઓના આ સતત વહેતા પ્રવાહને કારણે આપણે આપણી સ્વરૂપસ્થિતિ, આત્મસ્થિતિમાં રહી શકતા નથી. આપણે સતત વૃત્તિઓના પ્રવાહમાં ખેંચાતા રહીએ છીએ. આ સતત ચાલતી વૃત્તિઓના પ્રવાહ બંધ થાય તેને ‘નિરોધ’ કહે છે. નિરોધ એટલે રોકવું. અહીં નિરોધનો અર્થ છે ચિત્તની વૃત્તિઓનું શમન. આમ ‘યોગશ્ચિત્તવૃત્તિનિરોધઃ’નો અર્થ આ પ્રમાણે થશે – ‘યોગ એટલે ચિત્તની વૃત્તિઓનું શાંત થવું – રોકાઈ જવું’.

યોગની વ્યાખ્યા બે રીતે થાય છે – સાધ્યલક્ષી વ્યાખ્યા અને સાધનલક્ષી વ્યાખ્યા. યોગની આ બંને વ્યાખ્યાઓ યોગસૂત્રમાં આપેલ ઉપરોક્ત વ્યાખ્યામાં આવી જાય છે.
‘યોગ એટલે ચિત્તની વૃત્તિમુક્ત અવસ્થા’ – આ યોગની સાધ્યલક્ષી વ્યાખ્યા છે.
‘યોગ એટલે ચિત્તની વૃત્તિમુક્ત અવસ્થા સુધી પહોંચાડનાર સાધનમાર્ગ’ – આ યોગની સાધનલક્ષી વ્યાખ્યા છે.

જ્યારે ચિત્ત વૃત્તિમુક્તબને છે ત્યારે પુરુષનું પ્રકૃતિ સાથેનું તાદાત્મ્ય તૂટે છે. કારણ કે પુરુષ વૃત્તિઓ દ્વારા જ પ્રકૃતિના પથારી સાથે જોડાયેલો રહે છે. તેથી યોગ ચિત્તવૃત્તિઓના પ્રવાહને શાંત કરવાનો સાધનપથ છે. યોગસાધના દ્વારા જ્યારે ચિત્તની વૃત્તિઓનો નિરોધ સધાય છે, ત્યારે ચિત્ત ધારણ-ધ્યાન-સમાધિના માર્ગે આગળ વધે છે. એ જ માર્ગે આગળ વધતાં કેવલ્યની પ્રાપ્તિ થાય છે, જે યોગનું આખરી લક્ષ્ય છે. (ક્રમશઃ) ■

.....

feedback@bombaysamachar.com

સમયસર ખાવું-પીવું એ એક્સરસાઈઝથી ઓછું નથી

ભરપૂર માત્રામાં હોય છે.
* આને પીવાથી પાચનક્રિયા સુધરે છે – તે પાચનતંત્રને સ્વસ્થ રાખવામાં મદદ કરે છે.
* આને પીવાથી શરીરમાંથી ઝેરી તત્ત્વો બહાર નીકળી જાય છે.

સવારે ખાલી પેટે ખાઓ
પલાળેલી બદામ અને અખરોટ
કારણ કે તે વિટામિન –ઈ, પ્રોટીન અને હૃદયી ફેટ્સનો સારો સ્ત્રોત છે. બદામ અને અખરોટ મગજને તેજ બનાવે છે અને પેટ ભરેલું હોવાની અનુભૂતિ થાય છે. બદામને આખી રાત પાણીમાં પલાળી રાખો અને સવારે તેની છાલ કાઢીને ખાઓ. સવારે ખાલી પેટે પલાળેલી બદામ અને અખરોટ ખાવાથી રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધે છે. બદામ અને અખરોટમાં પ્રોટીન, ઝિંક, આયર્ન, વિટામિન – એ અને ફોલિક એસિડ હોય છે, જે રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારવામાં મદદ કરે છે. આ ખાવાથી યાદશક્તિ વધે છે. કારણ કે બદામમાં ઓમેગા ફેટી એસિડ અને વિટામિન –ઇ હોય છે. જે યાદશક્તિ વધારવામાં મદદ કરે છે. આ ખાવાથી વજન ઓછું થાય છે. બદામ અને અખરોટમાં ફાઈબર હોય છે, જે પેટને લાંબા સમય સુધી ભરેલું રાખે છે અને મેટાબોલિઝમ વધારે છે. આ ખાવાથી હૃદયની તંદુરસ્તી સુધરે છે. બદામ અને અખરોટમાં પોટેશિયમ હોય છે, જે હૃદયને સ્વસ્થ રાખે છે. હાડકાં મજબૂત બને છે: કારણ કે બદામ અને અખરોટમાં કેલ્શિયમ હોય છે, જે હાડકાંને મજબૂત બનાવે છે.

તાજા ફળો ખાઓ
સવારે તાજા ફળો ખાવાથી ફાઈબર, એન્ટિઑક્સિડન્ટ અને કુદરતી ખાંડ મળે છે, જે તમને એનર્જી આપે છે. આવા ફળોમાં પપૈયું (પાચનમાં મદદ કરે છે), સફરજન, કેળા, પેર, પપૈયું, પેરુ, કીવી, દાઝમ અને તરબૂચ સૌથી અદ્ભુત ફળ છે. સવારે ખાલી પેટ ફળ ખાવાથી પાચનતંત્ર મજબૂત બને છે. શરીરને વધુ પોષક તત્ત્વો મળે છે. વજન નિયંત્રણમાં રહે છે. શરીર હાઇડ્રેટેડ રહે છે, ઉદાહરણ તરીકે તરબૂચમાં ૯૨ ટકા પાણી હોય છે. હૃદયની તંદુરસ્તી સારી રહે છે કારણ કે કેળામાં પોટેશિયમ હોય છે, જે હૃદયના સ્વાસ્થ્ય માટે સારું છે. રોગપ્રતિકારક શક્તિ મજબૂત બને છે.

સવારે ખાલી પેટ
શું ન ખાવું, શું ન પીવું: મોટાભાગના લોકોને દેવ હોય છે, પરંતુ સવારે ઊઠીને ચા કે કોફી પીવાનું ટાળવું જોઈએ કારણ કે તેનાથી એસિડિટી થાય છે. જો કે કેફીન આપણા શરીરને ઉત્તેજિત કરે છે અને બ્લડ સુગરના સ્તરમાં અચાનક ઘટારો કરે છે. તેથી આ અચાનક વધેલા સ્તરને સંતુલિત કરવા માટે, શરીર વધુ ઇન્સ્યુલિન છોડે છે, જેના કારણે બ્લડ સુગરનું સ્તર ઝડપથી ઘટી શકે છે. આ ઝડપી વધઘટને કારણે આપણને વધુ ભૂખ લાગે છે અને થાક પણ લાગે છે. એ જ રીતે, સવારે ખાલી પેટે જ્યુસ પીવાનું ટાળવું જોઈએ કારણ કે જ્યુસ બનાવવાની પ્રક્રિયામાં, ફળોના

feedback@bombaysamachar.com

મોજની ખોજ
સુભાષ ઠાકર

IPL: પુરુષ-નૃત્ય કાઉન્ટર પણ ચાલુ કરો!

સજ્જનો ને સન્નારીઓ, (સજ્જનીઓ ન બોલાય!)
તમે માર્ક કર્યું કે હાલની IPLની મેચમાં કેટલાય રોમેન્ટિક પુરુષ આત્માઓનું મન-ધ્યાન મેચના બદલે પેલી કાઉન્ટર પર પાંચ જ સેકન્ડ નૃત્ય કરતી પાંચ-સાત સુંદરીઓ પર જ હોય છે. મેચ ગઈ તેલ પીવા એવા હાવભાવ ચહેરા પર રમતા હોય છે.

કબૂલ કે આવા રોમેન્ટિક નૃત્ય જોઈ ભલભલા ટોપાઓનું મન મોર બની થનગાટ કરે, પણ સોરી ટુ સે કે મારું મન કાગડો બની કકળાટ કરે છે. આઈ નો, તમે ચમકશો ભડકશો ને પૂછવાના: કેમ? થોડી શાંતિ રાખો કારણ જાણ્યા પછી તમારા ગળામાંથી પણ સરકી પડશે : લાચા, બાપુ લાચા..!

–તો હે વીર વાંચકો, તમને નથી લાગતું કે IPLમાં એકાદ કાઉન્ટર પુરુષ નૃત્યનું રાખવું જોઈએ.. સુંદરીઓનું નૃત્ય હોય તો સુંદરાઓનું કેમ નહ? ચિયર્સ ગર્લ્સ હોય તો ચિયર્સ બોય કેમ નહ? શું પુરુષોને નાચતા નથી આવડતું? ડાન્સર પુરુષોને પોતાની લલિતકલા દેખાડવાનું મન નહ થતું હોય, અરે કોઈ ચંપાને કોઈ હેન્ડસમ પુરુષનૃત્ય જોવાની ઝંખના જાગત નહ થતી હોય?. બાકી એક નાનકડો અલ્પ બ્યુટીફૂલ ડાન્સ જોઈ આપણે પુરુષોને જો હૈયામાં ગલગલિયા થયા હોય તો સામે પક્ષે એવા ગલગલિયા નહ થતાં હોય? જો નાની નાની બાલિકાબધુઓ ટુંકા વસ્ત્રો પહેરી ઝૂમઝૂંડઉંડમ કરતી ભોંય ચકરડીની જેમ ફેરફારી ફરતા ફરતા હવામાં રંગબેરંગી ફૂમતા ઝૂલાવતી હોય તો પુરુષોને સ્વિમિંગ કોસ્ચ્યુમ કે ગંજ-જીંગિયા કે ચટાપટાવાળી ચર્મી પહેરી હાથમાં રંગબેરંગી પટ્ટા સાથેનું તલવારબાજી કરતું હોય એવું એક પણ કાઉન્ટર નહ?

ધિક્કાર છે પ્રભુ, આવી (અ)વ્યવસ્થાને. મહિલાઓની લાગણીઓને સમજો. સાલું, થોડા વખત પહેલાં ચલણમાંથી બે જ નોટ ગુમ થઈ એમાં તો હાહાકાર મચી ગયો, જ્યારે અહીં તો લાગણીઓનું આખેઆખું ચલણ જ નાબૂદ થઈ ગયું છે, પણ તમને જરા ઊહાકારો પણ નથી થતો?

મને ખબર છે કે સુંદરીલાલચુ ટોપાઓ મને સાથ નહ આપે મને એકલોપાડી દેશે, પણ આવો ઘોર અન્યાય કેટલીય સન્નારીઓથી સહન ન થયો ને આમાંની એક મારી ચંપાકલી.

એક દિવસ મને કહે: ‘એચ સુભુ સાંભળી લે, ભલે તમે તમારી જાતને સિંહ સમજતા હો પણ જે દિવસે નારી દુર્ગા બની સવાર થશે તો તમારી બીજા દિવસની સવાર નહ પડવા દે. તમે નારી મનને કચડી નાખ્યું છે. બાકી વાટકી વ્યવહાર બંને બાજુ હોવો જોઈએ કે નહ? અમારે હેન્ડસમ પુરુષનૃત્ય બે સેકન્ડ પણ નહ જોવાનું? અમને મન નથી? જાહેર ચેતવણી સાંભળી લો. જો હવેની IPLમાં પુરુષ નૃત્ય નહ દેખાય તો જેમ કોંગ્રેસ મુક્ત ભારત થતું જાય છે એમ IPL મુક્ત ક્રિકેટ થઈ જશે.. તાળાં લાગી જશે તાળાં. પછી કહેતા નહ કે ચંપાકલી બોલી નહ હા, હું બધી નારી વતી બોલું છું, કારણ કે કેટલીયે ગમીના હોઠ હલતા પણ ધ્વનિ સાઇલન્ટ મોડ હોવાથી બિચારી ચૂપ છે.’ આટલું એકધારે બોલ્યા પછી ચંપા હાંફવા લાગી.

મે શાંતિથી કીધું : ‘શાંત ચંપુ શાંત, આપણું બીપી વધી જાય. ને તું ભલે આ રીતે કોંગ્રેસની મથકરી કરે પણ એક દિવસ આખું ભારત કોંગ્રેસ જોવા તડપશે, તરસશે ને મૂળ તો મને જ ક્યાં ડાન્સ કરતાં આવડે છે.?’

‘તો શું ચંપુ, ચાદ છે? તમારા બાપુજીનો પગ બે-ચારવાર સળગતી બીપી પર પડ્યો એમાં ભારતનાટ્યમ શીખી ગયેલા. તમે પણ ધોમધખતા ભરબખોરના તડકામાં ચંપલ પહેર્યા વગર એક થી બે વાગ્યા સુધી દસ-બાર આંટા મારશો તો ઓટોમેટિક કથ્થક નૃત્ય શીખી જશો.’

‘અરે માય લલ્લી, એનાથી પગના તળીયે સફેદ જાંબુ જેવા ફોડકા થઈ જાય, જામાં પડી જાય’ મારી છટકી.

‘અરે મેરે લલ્લુમાર, પણ ડાન્સમાં કેવો જામો પડી જાય. પુરુષાર્થ વગર સિદ્ધિ ન મળે’

અમારા આ સંવાદ પછી તો મારી ચંપાકલીના નેતૃત્વ હેઠળ મોરચો કાઢવાનું નક્કી કર્યું ને બનાવ્યું એક મજબૂત મંડળ : ‘નારી તું ના હારી.’

પણ... પણ લોચો એ પડ્યો કે મોરચા વખતે ચંપાએ ‘હમારી માંગે પૂરી કરો પુરુષ ડાન્સ કાઉન્ટર ચાલુ કરો’ જેવા સૂત્રોચ્ચાર કરવાનું નક્કી કર્યું. ચંપા ‘હમારી માંગે...’ જેવું બરાડી કે ત્યાં આઠ-દસ સુંદરીઓએ ‘સિદ્ધરસે ભર દો’ નો સામૂહિક પ્રતિસાદ આપ્યો. કેટલાક પુરુષો સિદ્ધરની ડબ્બી ખરીદવા દોડી ગયા . અરે, એ જ વખતે મારી ચંપાની માથાના વાળની વીળ હવામાં ઊડી ને ટકલું ખુલ્લુ પડી ગયું. આખું મંડળ વિખેરાઈ ગયું. મામલો તૂટી પડ્યો. એમાં સાત સુંદરી ‘XXX વસ્ત્ર ભંડાર’ નામની કાપડની દુકાનમાં સેલ્સગર્લ તરીકે ગોઠવાઈ ગઇ ને એ જ દિવસે દુકાનદારે બહાર પાટિયું માર્યું : ‘નવો સ્ટોક આવી ગયો છે’ નવો સ્ટોક કોને ગણવો –કાપડને કે આ સુંદરીઓને એ જનતા જનાર્દન નક્કી નથી કરી શકી પણ એ પછી પેલા કલોથ સ્ટોરની ઘરાડી ત્રણ ગણી વધી ગઇ. બોલો, તમે શું કહો છો ? ■

feedback@bombaikamachar.com

સ્વાસ્થ્ય સુધા
શ્રીલેખા યાજ્ઞિક

કાળઝાળ ગરમી શરૂ થઈ ગઈ છે. ભરપેટ ભોજન કરવાની ઈચ્છા થતી નથી. ઘરની બહાર નીકળવાનું થાય કે ઘરમાં રહેવાનું હોય, વારંવાર ઠંડું પીવાનું મન થયા કરે છે. તૈયાર જ્યૂસ કે શરબતમાં ખાંડની માત્રા વધુ હોય છે જેથી વારંવાર પીવામાં આવે તો મોટાપાની સાથે અન્ય બીમારીનો ભય રહે છે. વળી અનેક વખત તે ખિસ્સાને પરવડતાં નથી. આવા સંજોગોમાં તન-મનને ઠંડક પહેંચાડતા પીણાંની આજે વાત કરીશું. વળી સ્વાસ્થ્ય માટે ગુણકારી તેવું પીણું મળી રહે તો સૌને પસંદ પડે તેમાં બે મત ના હોઈ શકે. તેનું નામ છે ‘છાશ’.

છાશનું અસ્તિત્વ બહુ પહેલાંનું માનવામાં આવે છે. આયુર્વેદમાં તકનો ઉપયોગ આંતરડાના ઉપચાર માટે સવોત્તમ ગણાય છે. વાગ્બટ્ટે છાશની તુલના દેવતાઓ માટેના અમૃત સમાન ગણાવી છે. દહીંની તાસીર સોજા વધારે તેવી માનવામાં આવે છે. જ્યારે છાશમાં પાણી ઉમેરવાથી તેની પ્રકૃતિ હલકી, સોજા વિરોધી ગણાય છે. કફ તેમજ વાત પ્રકૃતિને સંતુલિત રાખવામાં મદદ કરે છે. છાશ પ્રોબાયોટિક પીણું ગણાય છે. સંસ્કૃતમાં તક, હિન્દીમાં છાછ, બંગાળીમાં લાંગુલગે, મરાઠીમાં તાક, મારવાડીમાં ઘોલ કે ઘોળ, ભોજપુરીમાં માકા, તમિળમાં મોડુ, તેલુગુમાં માજાના તરિક ઓળખાય છે. છાશ એક એવું પીણું છે જે ધનિક-ગરીબ સર્વેને પસંદ પડે છે. તેથી જ તો ગરમીના દિવસોમાં ઠેર-ઠેર મફત છાશ કેન્દ્ર ખુલેલાં જોવા મળે છે. છાશમાં સ્વાસ્થ્યવર્ધક અનેક પોષક તત્ત્વો સમાયેલાં છે જેમ કે પ્રોટીન, કેલ્શિયમ, ફોસ્ફરસ વગેરે. વળી ભોજન બાદ છાશ પીવાથી પાચનતંત્ર સુધરે છે. ગરમીમાં સામાન્ય રીતે પરસેવો વધુ થાય છે જેથી શરીરમાંથી પાણી ઘટે છે. જો યોગ્ય સંભાળ લેવામાં ના આવે તો ચક્રર આવી જતાં હોય છે. નિર્જલીકરણ (ડિહાઈડ્રેશન)ને કારણે વ્યક્તિ બેચેની અનુભવે છે. ગરમીમાં સ્વાસ્થ્યની સંભાળ રાખવી આવશ્યક છે તેથી જ વારંવાર પ્રવાહી પીતા રહેવાની સલાહ વડીલો તેમજ નિષ્ણાત આહાર તજજ્ઞો આપતાં રહે છે.

છાશ પીવાના સ્વાસ્થ્યવર્ધક લાભ:
પાચનતંત્રને મજબૂત બનાવે છે : ગરમીમાં પાચનતંત્ર નાજુક હોય છે. થોડું બહારનું ખાધું કે પેટમાં ગરબડ થવા લાગે છે. કેટલાંકને અપચો તો કેટલાંકને અતિસારની તકલીફ થાય છે. અનિયમિત તેમજ વાંસી ખોરાક મોટેભાગે જવાબદાર ગણાય છે. જો આપ નિયમિત ભોજન બાદ છાશનું સેવન ના કરતાં હોવ તો હવે ચેતી જજો. ભોજન બાદ એક વ્લાસ પાતળી છાશ તમારા આરોગ્યને તંદુરસ્ત બનાવશે. મોળી કે મસાલા છાશ આપ પી શકો છો. જો મસાલા છાસ પીવાનું પસંદ હોય તો તેમાં ઉપયોગમાં લેવાતાં મસાલા જેવાં કે જીરું, અજમો, સંયળ, ફુદીનો, કોથમીર, આદુ વગેરે પાચનતંત્રને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરે છે. છાશ પીવાથી શરીરમાં પાણીની કમી થતી નથી. જેથી નિર્જલીકરણની સમસ્યાથી બચી શકાય છે. પેટમાં સોજો, વારંવાર ચૂક આવવી કે અતિસારની તકલીફમાં છાશનો ઉપયોગ શ્રેષ્ઠ ગણાય છે.

નિર્જલીકરણ(ડિહાઈડ્રેશન)ની સમસ્યા રહેતી નથી: ગરમીમાં થોડા થોડા સમયે તરસ લાગતી હોય છે. આવા સંજોગોમાં અનેક લોકો

પિપરમિટ મોંમાં ચળવાતા હોય છે. મુંબઈ જેવા શહેરમાં અંતર વધુ હોય છે. વળી જાહેર શોચાલયમાં સ્વચ્છતાનો અભાવ જોવા મળે છે. આવા સંજોગોમાં લોકો ખાસ કરીને યુવતીઓ પેશાબ રોકી રાખવાનું નાછૂટે પસંદ કરતી હોય છે. પરસેવા દ્વારા પાણી શરીરમાંથી બહાર ફેંકાઈ જતું હોય છે. તેનાથી બચવા માટે છાશનો ઉપયોગ કરવો હિતાવહ છે. છાશ પોષક તત્ત્વોથી ભરપૂર હોય છે જે સ્વાસ્થ્ય માટે લાભકારક ગણાય છે. ગરમીમાં સંયળ, ફુદીનો વગેરે ભેળવીને છાશ અચૂક ભરી આપવી જોઈએ. જેથી બહારના કાર્બોનેટ્સ પીણાં પીવાનું તેઓ ટાળશે.

એસિડીટીની તકલીફમાં રાહતદાયક : ગરમીમાં વધુ પડતું તીખું-તળેલું-મસાલાચુકત ભોજન એસિડીટીની સમસ્યાને વધારે છે. ભોજન બાદ છાશમાં બળતરા કે પેટમાં બળતરાની તકલીફ હોય તેમને માટે છાશનો ઉપયોગ ઉત્તમ છે. ઠંડી-ઠંડી તાજી છાશનું સેવન

કરવાથી એસિડીટી કે પેટમાં કે છાતીમાં બળતરાની તકલીફમાં રાહત મેળવી શકાય છે. છાશનું સેવન કરવાથી રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધે છે.
ત્વચા માટે ગુણકારી : છાશમાં પ્રોટીન, કેલ્શિયમ, વિટામિન બી, વિટામિન એ જેવાં ગુણો સમાયેલાં છે. પોટેશિયમ, ફોસ્ફરસ, ગુડ બેક્ટેરિયા, લેક્ટિક એસિડ વગેરે હોય છે. જે ત્વચાને માટે ગુણકારી ગણાય છે. જો નિયમિત છાશ પીવામાં આવે તો ત્વચા સૂકી પડતી નથી. ફુદીનો વગેરે ભેળવીને છાશ અચૂક ભરી આપવી પડી જવાની તકલીફ હોય તેમને માટે છાશનું સેવન લાભકારક ગણાય છે.
મોટાપાની સમસ્યાથી છુટકારો મળે છે : મોટાપો ૨ ૧ મી સદીની સૌથી ગંભીર સમસ્યા ગણાય છે. નાના બાળકો, સગીરાવરત્રા, યુવાવસ્થા કે વૃદ્ધાવસ્થા હોય મોટાપાના ભરડામાં ગંભીર રીતે લોકો ફસાઈ ગયેલાં જોવા મળે છે. જેને કારણે અનેક સમસ્યા જેવી કે બ્લોપ્રેશર,

છાશ તથા તેનો મસાલો બનાવવાની રીત: ૨ ૫૦ ગ્રામ મોળું દહીં. ૫૦૦ ગ્રામ પાણી, છાશ બનાવવાની રીત: સૌ પ્રથમ દહીંને એક મોટી તપેલીમાં લેવું. તેને ઝરણીથી બરાબર વલોવી લેવું. હવે તેમાં પાણી નાંખીને છાશને વલોવીને તૈયાર કરવી.
છાશનો મસાલો : ૩ ચમચી સંયળ, ૧ કપ કોથમીર, ૧ કપ ફુદીનાના પાન, ૩ ચમચી શેકેલું જીરું, ૧ ચમચી શેકેલો અજમો, ૨ નંગ લીલા મરચાં, ૧ નાનો ટૂકડો આદુ.
બનાવવાની રીત : શેકે લું જીરું, શેકે લાં અજમાની સાથે સંયળ પાઉડરને મિક્સરમાં વાટી લેવો. ત્યારબાદ તેમાં કોથમીર, ફુદીનો, લીલાં મરચાં, આદુ વગેરે ભેળવીને પીસી લેવું. તૈયાર મસાલાને સૂકવીને ભરી લેવો. લીલા મસાલાને ફ્રિજમાં રાખી શકાય છે. સૂકવેલાં મસાલાનો સ્વાદ વધુ સારો આવે છે. ઝરણીથી વલોવીને તૈયાર કરેલી છાશમાં સ્વાદાનુસાર છાશ મસાલો ભેળવવો. વલોવીને પીવી ખાસ જરૂરી છે.

ભરી લેવો. લીલા મસાલાને ફ્રિજમાં રાખી શકાય છે. સૂકવેલાં મસાલાનો સ્વાદ વધુ સારો આવે છે. ઝરણીથી વલોવીને તૈયાર કરેલી છાશમાં સ્વાદાનુસાર છાશ મસાલો ભેળવવો. વલોવીને પીવી ખાસ જરૂરી છે.

કેમિકલથી જ બને છે. વધુ પડતા સોડાના ઉપયોગના કારણોથી ગાંઠ બને છે. અખાદ્ય-પદાર્થોનું શરીરમાં મોટાભોલીઝમ થતું તે ચરબી રૂપે શરીરમાં જમા થઈ જાય છે. જે જગ્યાએ જમા થઈ જાય ત્યાં ગાંઠોનું સ્વરૂપ લે છે.
ગાંઠોનો ઈલાજ કરવો સરળ છે. ચિકિત્સકની સલાહથી કરવો હિતાવહ છે. કયા પ્રકારની ગાંઠ છે અને તેના પરનો કયો ઈલાજ કરવો તે જાણવું જરૂરી છે. નાની ગાંઠોનો ઈલાજ ખાણીપીણીના સુધારથી જ સારી થઈ જાય છે. ગાંઠને ઓગાળવાની વનસ્પતિનો આપણી પાસે ભંડાર છે.
આંકડો: આંકડામાં કુમળા પાન ખાઈને ગાંઠ ઓગાળી શકાય છે. આંકડામાં પાનથી સોજા ઓછા થાય અને ગાંઠ ઓગળે છે. પાચનને સુધારે છે. ડાયાબિટીસમાં પણ સારો ઈલાજ છે. આ પાન તીવ્ર છે જેથી આનો ઉપયોગ ધ્યાનથી કરવો કે ચિકિત્સકની સલાહથી કરવો. આંકડામાં પાનની દાંડીમાંથી દૂધ નીકળે છે તેનાથી મસા ખરી જાય છે. બળતરા થાય છે માટે ધ્યાનથી ઈલાજ કરવો.
ચિત્રક: આ શક્તિશાળી ઔષધ છે. ચરબીની ગાંઠ ઓગળી જાય છે. સોજા દૂર કરે છે. રક્તને શુદ્ધ કરે છે. પેટની અગ્નિને પ્રબળ કરે છે. કોશિકાઓ મજબૂત કરે છે. ખીલની સમસ્યાને દૂર કરે છે.
મકોચ: તાકતવર ઔષધિ છે. આંતરડા અને પેટમાં થતી ગાંઠ કે ચરબીની ગાંઠને ઓગાળે છે. શારીરિક કમજોરી, કાનની ગાંઠને ઓગાળે છે.
વિજયક્ષાર: કોલેસ્ટ્રોલની ગાંઠોને ઓગાળે છે. નસોના

બ્લોકેજ ખોલે છે. ચરબીને દૂર કરે છે. હાર્ટના મસલ્સ મજબૂત બનાવે છે.
કાલમેઘ: લીવરની ગાંઠો પર રામબાણ છે. રક્તશુદ્ધ કરે છે. ફેટી લીવર પર કામ કરે છે. વીર્યશક્તિ વધારે છે. કાનું પૈપ્યું: પ્રોટીનની, કેન્સરની, ચરબીની ગાંઠ પર રામબાણ ઈલાજ છે. પાણી વગરનો શુદ્ધ રસ બેથી ત્રણ ચમચી લેવો જોઈએ. આ સુપર ફૂડ છે. કાચા પૈપ્યાનું શાક કે સંભારાને જમવામાં સ્થાન આપવું જોઈએ. સસ્તો અને રામબાણ ઈલાજ છે. ઘણીયે બીમારીથી દૂર રાખે છે. શરીરનું પ્રોટીન મજબૂત બનાવે છે તેમજ પ્રોટીનનું પાચન કરે છે.
વડના પાનનું દૂધ કે કાઢો પણ ગાંઠોને ઓગાળવાનું કામ કરે છે. ઓક્સિજન વધારી દે છે.
ગરમાળો: ચરબી ઓગાળવા માટે તેમજ આંતરડાના શુદ્ધિકરણ માટે આના જેવો કોઈ ઉપાય નથી. ડાયાબિટીસ કે કબજિયાત માટે રામબાણ છે. ગરમીથી બચાવે છે.
કાચનાર: સોથી પ્રથમ ન કરવો આ ઉપયોગ ગાંઠ તોડવામાં થવો જોઈએ. અતિ શક્તિશાળી છે.
આપણી પાસે આવી અનેક ઔષધિયો હાજર છે. ખાનપાનમાં સુધાર સાથે આ ઔષધનું સેવન કરવું જોઈએ. ખરાબ વ્યસનો, ચકા-કોફી, ચોકલેટ, અન્ય કેફીન પદાર્થો, સમય વગરનું ભોજન, શ્રમનો અભાવ. પાચન માટેની દવાઓ, ઓરો પીરિયડ માટેની દવાઓ, બજારૂ પાણીપુરી, હોટલનું ભોજન, કેમિકલચુકત આઈસક્રીમ કે ગોલા વગેરે આપણાં શરીરને હાનિ પહોંચાડે છે. સમય રહેતા સુધાર જરૂરી છે. દવાઓ નહિ, ગાંઠો પર લગાડવાની ઔષધિ પણ ઘણી છે. કેમિકલવાળી દવાઓનો ઉપયોગ ન કરવો. આપણી ઔષધિ એ પાવરફૂલ છે. આહારમાં વિટામિન-સીનો ઉપયોગ ગાંઠો બનતી રોકે છે. લીલા પાંદડાવાળી વનસ્પતિ ગાંઠો બનવા દેતી નથી. સિઝનની પાંદડાવાળી ભાજનો ઉપયોગ વધારી દેવો. પાચનશક્તિ વધારવી. ઠંડા પાણીનો નેપકીન પેટ ઉપર રાખવો. આપણી સજાગતા જ રોગથી દૂર રાખે છે. ઔષધિના કાઢા બનાવીને પણ રોજિંદા જીવનમાં ઉપયોગ કરી શકાય છે. ચકા-કોફીની જગ્યા આ કાઢામાં મરી - એલચી - લાવિંગના ઉપયોગથી કાઢા બનાવી લેવા.

ગરમીમાં તન-મનને ટાઢક પહોંચાડે છે છાશ

કોલેસ્ટ્રોલ, ડાયાબિટીસ, સાંધાનાં દુખાવા જેવી બીમારીનો શિકાર લોકો બની જાય છે. મોટાપાને દૂર કરવામાં છાશનું સેવન મદદરૂપ થઈ શકે છે. બહારના ઠંડા-મીઠા-પીણાંને બદલે સાદી-તાજી છાશનું સેવન ભૂખ લાગે ત્યારે કરવાથી ધીમે ધીમે ચરબી ઘટવા લાગે છે. સાથે-સાથે આહાર સંબંધિત અન્ય પરેજી વ્યક્તિએ પાળવી જોઈએ. છાશમાં કેલરીની માત્રા ઓછી હોવાથી તેના સેવન દ્વારા ચરબીનો ભરાવો થતો નથી. શરીરમાં વધેલી ચરબી છાશના સેવન દ્વારા ઘટાડી શકાય છે.
હાડકાં મજબૂત બનાવવામાં ગુણકારી : છાશમાં વિટામિન ડી હોય છે. જે કેલ્શિયમના અવશોષણમાં મદદ કરે છે. છાશનું સેવન કરવાથી હાડકાં મજબૂત બને છે. મહિલાઓએ મેનોપોઝ બાદ છાશનું સેવન નિયમિત રીતે કરવું જોઈએ. ખાલી પેટ છાશનું સેવન કરવાથી આંસ્ટિથોપોરોસિસ જેવી બીમારીથી બચી શકાય છે.

મોંનું સ્વાસ્થ્ય જાળવવામાં ગુણકારી : છાશમાં ફોસ્ફરસ હોય છે. જે દાંતને તંદુરસ્ત રાખવામાં મદદ કરે છે. વળી પીરિયોડોન્ટલ નામક બેક્ટેરિયા મસૂડોમાં સોજાનું કારણ ગણાય છે. જેને પીરિયોડોન્ટીટીસ કહેવામાં આવે છે. છાશમાં એન્ટિ-ઈન્ફલેમેટરી ગુણ હોય છે. છાશનું સેવન કરવાથી પેદાંમાં આવેલાં સોજાને ઘટાડવામાં મદદ કરે છે. છાશમાં સમાયેલું કેલ્શિયમ દાંતને મજબૂત બનાવવામાં મદદ કરે છે.

લિવર માટે ગુણકારી : છાશ પીવાથી પાચનક્રિયા સુધરે છે. લિવર પોતાનું કામ સારી રીતે કરી શકે છે. હાઈ બ્લડ-પ્રેશરની સમસ્યા હોય તેમને માટે છાશ લાભકારી ગણાય છે. કબજિયાતની તકલીફને દૂર કરવામાં મદદરૂપ બને છે. છાશનું સેવન હાઈ કોલેસ્ટ્રોલને ઘટાડવામાં મદદ કરે છે. રોગપ્રતિકારક ક્ષમતા વધારવામાં લાભકારક ગણાય છે. શરીરને બેક્ટેરિયલ ઈન્ફેક્શન કે ચેપથી બચાવવામાં છાશનું સેવન ફાયદાકારક ગણાય છે.

છાશ કેવી પીવી જોઈએ ?
ઝરણીથી વલોવીને તાજી બનાવેલી છાશ સ્વાસ્થ્ય માટે ગુણકારી ગણાય છે. સામાન્ય રીતે છાશનો મસાલો બજારમાં તૈયાર મળી રહે છે. ઘરે બનાવેલો મસાલો વધુ સ્વાદિષ્ટ તથા શુદ્ધ હોય છે. તેથી તેનો આગ્રહ રાખવો. છાશ પીતાં પહેલાં ઝરણીથી વારંવાર વલોવીને પીવી જોઈએ. ભોજન બાદ છાશનું સેવન અચૂક કરવું જોઈએ. સવારના નવ વાગ્યા પછી છાશનું સેવન કરી શકાય છે. સંધ્યા સમય બાદ છાશનું સેવન કરવું ટાળવું. રાત્રિના સમયે છાશને બદલે દૂધનું સેવન શક્ય હોય તો કરવું જોઈએ.
છાશમાંથી બનતી વાનગીની યાદી ઘણી લાંબી છે. જેમ કે કઢી, હાડવો, ખમણ, લોકળાં, સાદી કણકીને છાશમાં પલાળીને પકાવીને ઝેંસ બનાવી શકાય છે. છાશનો ઉપયોગ કરીને ચણાના લોટનું પીટલું કે વેસણ બનાવી શકાય છે. કાઠિયાવાડમાં ઘેર-ઘેર રાત્રિ ભોજનમાં બનતું જોવા મળે છે. ગુજરાતીના સ્વાદિષ્ટ ચેપલામાં છાશનો ઉપયોગ કરીને લોટ બાંધવામાં આવે છે. પંજાબી શાકમાં દહીંનો ઉપયોગ ખાસ કરવામાં આવતો હોય છે. દહીં બનાવવા માટે છાશનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. ■

feedback@bombaikamachar.com

આરોગ્ય પ્લસ
સંકલન: સ્મૃતિ શાહ-મહેતા

ત્રિદોષ એટલે શું?

વાત- પિત- કફ...

મનુષ્ય શરીર પૃથ્વી, જળ, તેજ, વાયુ અને આકાશ... એવાં પાંચ તત્ત્વથી બનેલું છે. આ પાંચ તત્ત્વમાં પૃથ્વી અને આકાશ સ્થિર હોવાથી તેમાં ખાસ ફેરફાર થતા નથી, પરંતુ બાકીના ત્રણ ચલાયમાન હોવાથી તેમાં ફેરફાર થયા કરે છે. આ ત્રણ તત્ત્વમાં મુખ્યત્વે વાયુ તે વાત છે, અગ્નિ તે પિત્ત છે અને જળ તે કફ છે.

પાંચ તત્ત્વમાંથી થતી વાત, પિત્ત અને કફની ઉત્પત્તિ

આયુર્વેદનાં શાસ્ત્રો પ્રમાણે મનુષ્ય શરીરનું બંધારણ માતાના ગર્ભમાં જ નિશ્ચિત થઈ જાય છે અને આ નિશ્ચિત થયેલા બંધારણને જ પ્રકૃતિ કહેવાય છે. તેથી ગર્ભમાં જ દરેક વ્યક્તિની વાત, પિત્ત કે કફ એ ત્રણમાંથી એક પ્રકૃતિ નક્કી હોય જ છે. પૃથ્વી પર રહેલા દરેક વ્યક્તિમાં વાત, પિત્ત અને કફનું સંયોજન અલગ અલગ હોય છે.

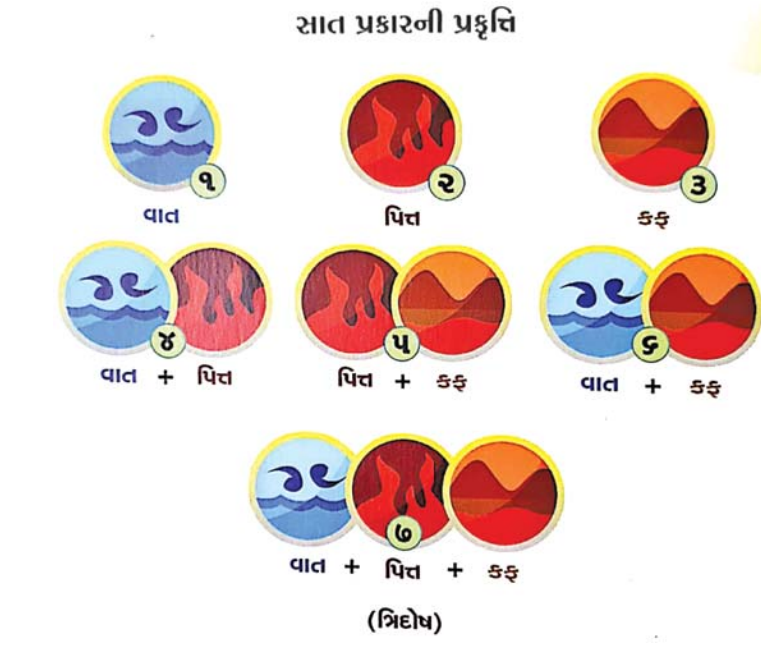
સાત પ્રકારની પ્રકૃતિ

જેમ પૃથ્વી પર રહેલા દરેક વ્યક્તિનું ડીએનએ અલગ હોય છે, તેમ જ પ્રત્યેક વ્યક્તિનું વાત, પિત્ત અને કફનું સંયોજન પણ અલગ હોય છે. આથી વ્યક્તિની શારીરિક સ્થિતિ, સ્વભાવ, આદતો, ઈચ્છાઓ તેની પ્રકૃતિના આધારે ખૂબ જ સહેલાઈથી જાણી શકાય છે.

આમ તો પ્રકૃતિ જીવન દરમિયાન એક જ રહે છે, પરંતુ આપણું શરીર સતત બાહ્ય વાતાવરણ અને પરિબળોના સંપર્કમાં આવવાથી તેમાં વિકૃતિ થાય છે. વિકૃતિ એટલે શરીરની વર્તમાન અવસ્થા. આમ શરીરની વિકૃતિ (શરીરની હાલની અવસ્થા) અને પ્રકૃતિ (શરીરની જન્મજાત અવસ્થા)માં જેટલો ફરક રહે છે, તેટલા રોગ શરીરમાં વધુ થાય છે. અષ્ટાંગ હૃદયમાં કહ્યું છે :

‘વાયુ વગેરે દોષોનું પોતાના પ્રમાણ કરતાં વધવું કે ઘટવું તેને રોગ કહે છે, અને તે દોષોનું પ્રમાણમાં રહેવું તેને આરોગ્ય કહે છે’

વળી,અષ્ટાંગહૃદયમાં ત્રણેય દોષનાં લક્ષણો કહ્યાં છે કે, ‘વાયુ લૂખો, હલકો, ઠંડો,

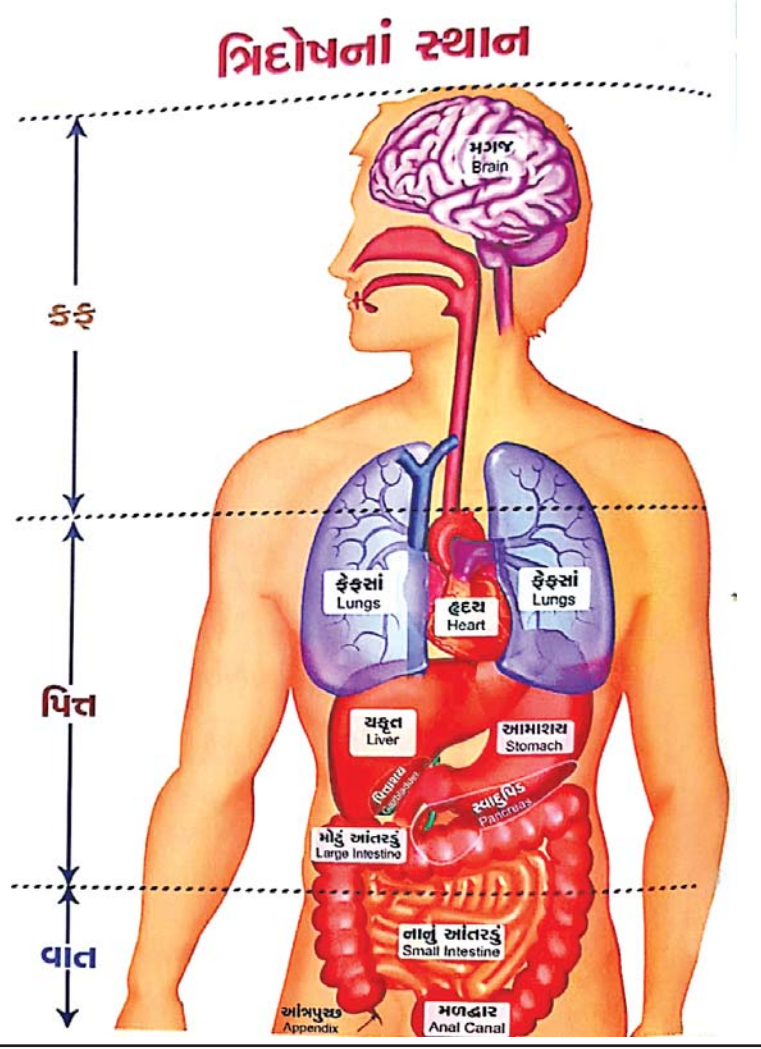

બરછટ, સૂક્ષ્મ અને ગતિ કરવાના સ્વભાવવાળો હોય છે.’ એ જ રીતે ‘પિત્ત, ચિકાશવાળું, તીક્ષ્ણ, ગરમ, હલકું, દુર્ગંધવાળું, ગતિશીલ તથા પ્રવાહી હોય છે.’
જ્યારે, ‘કફ, ચીકણો, ઠંડો, ભારે, ધીમે ધીમે કાર્ય કરનારો, લીસો અને સ્થિર હોય છે.’

આમ વાત- પિત્ત ને કફનાં લક્ષણો પરથી આપણે આપણી પ્રકૃતિ વિશે જાણી શકીએ છીએ અથવા તો જાણકાર વૈદ્ય પાસેથી પોતાની પ્રકૃતિ વિશે જાણી શકાય છે. મોટા ભાગના માણસોને પોતાની પ્રકૃતિ જાણવામાં રસ હોતો જ નથી અને તેઓની માન્યતા એવી હોય છે કે, પ્રકૃતિ જાણીને શું ફાયદો?

જોકે, વાત, પિત્ત અને કફ તે માત્ર શારીરિક અવસ્થાના જ સૂચક નથી, પરંતુ પોતામાં રહેલી સારી-ખરાબ અદાતો, સ્વભાવો અને ઈચ્છાઓના એક્સ-રે છે. ભારતના ઋષિમુનિઓ પ્રકૃતિજ્ઞાનના આધારે પોતામાં રહેલી ખામીઓ અને ખૂબીઓને ઓળખીને તે પ્રમાણે જીવનને સચોટ દિશામાં વાળતા હતા.

આ રીતે વ્યક્તિ પોતાની પ્રકૃતિથી વાંકડે હોય તો શારીરિક, માનસિક અને આધ્યાત્મિક ત્રણેય રીતે પોતાને સ્વસ્થ રાખી શકે છે. તે હેતુથી અહીંયા શરીરમાં ત્રણેય દોષનાં સ્થાનો, પ્રકૃતિ જાણવાની રીત તથા તેના શારીરિક અને માનસિક લક્ષણ દર્શાવેલ છે.

ટેક-સેવી પોલીસની જરૂર: દેવેન્દ્ર ફડણવીસ

(અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: મહારાષ્ટ્રના મુખ્ય પ્રધાન દેવેન્દ્ર ફડણવીસે સોમવારે કહ્યું હતું કે સાયબર ગુનાઓની યાદીમાં આર્થિક છેતરપિંડી ટોચ પર છે, ત્યારબાદ ધમકીઓ અને જાતીય ગુનાઓના કિસ્સાઓ આવે છે અને તેમને ઉકેલવામાં પોલીસને ‘ટેકનોલોજી-સેવી’ બનાવવાની જરૂરિયાત પર ભાર મૂક્યો. ફડણવીસે મુંબઈ પોલીસના એક કાર્યક્રમને સંબોધિત કરી રહ્યા હતા જ્યાં તેમણે ડી. બી. માર્ગ પોલીસ સ્ટેશન ખાતે ‘નિર્ભયા સાયબર લેબ’નું ઉદ્ઘાટન કર્યું.

બાદમાં તેમણે વરલી ખાતે સેન્ટ્રલ રિજન સાયબર પોલીસ સ્ટેશન, ગોવંડી ખાતે ઈસ્ટ સાયબર પોલીસ સ્ટેશન, મહિલા પીડિતો માટે ફોરેન્સિક લેબ વૅન અને પોલીસોને માટે નવી મોટરસાર્કલો, વાહનોની વધુ ગતિને રોકવા માટે ઇન્ટરસેપ્ટર અને સ્પીડ ગન અને નિર્ભયા સ્કવોડ વૅન સહિત વિવિધ અન્ય પહેલાંનું વર્ચ્યુઅલી ઉદ્ઘાટન પણ કર્યું હતું.

હવે, મુંબઈમાં ૮૭ પોલીસ સ્ટેશનોમાં સમર્પિત ‘મહિલા અને બાળ સહાય સેલ’ છે જેનું ફડણવીસે વર્ચ્યુઅલી ઉદ્ઘાટન પણ કર્યું હતું.

રાજ્યના ગુહ વિભાગનો હવાલો સંભાળતા મુખ્યમંત્રીએ સાયબર ગુનાઓનો સામનો કરવામાં શહેર પોલીસની ક્ષમતાઓની પ્રશંસા કરી હતી.

મુંબઈ પોલીસે સાયબર સુરક્ષા માટે ત્રણ કેન્દ્રો શરૂ કર્યા છે અને હું કહીશ કે આ શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્રો છે જ્યાં અઘતન ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે, એમ તેમણે કહ્યું હતું.

‘સાયબર ગુનાઓમાં, આર્થિક છેતરપિંડી ટોચ પર છે, ધમકી અને ખંડણી જેવા ગુનાઓ બીજા

છીએ સતર્ક અમે....:

દેવેન્દ્ર ફડણવીસે સાયબર પોલીસ સ્ટેશનના ઉદ્ઘાટન સાથે પોલીસનાં નવાં વાહનોને પણ લીલી ઝંડી દેખાડી હતી. (અમય ખરાડે)

સ્થાને છે અને જાતીય ગુનાઓ ત્રીજા સ્થાને છે,’ એમ ફડણવીસે કહ્યું હતું.

તેમણે કહ્યું હતું કે, આરોપીઓની શક્ય તેટલી ઝડપથી ધરપકડ કરીને આ કેસોનો ઉકેલ લાવવો મહત્વપૂર્ણ છે.

સાયબર છેતરપિંડીના એક કેસમાં, પીડિતાએ ૧૨ કરોડ રૂપિયા ગુમાવ્યા હતા, પરંતુ મુંબઈ પોલીસે સમયસર કાર્યવાહી કરી અને લગભગ ૧૧.૨૦ કરોડ રૂપિયા બચાવ્યા હતા, એમ મુખ્ય પ્રધાને જણાવ્યું હતું.

‘આપણે વિશ્વમાં ડિજિટલ વ્યવહારોમાં નંબર વન છીએ, જેના કારણે જોખમ પણ વધ્યું છે,’ એમ તેમણે કહ્યું હતું.

જ્યારે લોકોને ડિજિટલ વ્યવહારો માટે વિવિધ પ્લેટફોર્મ મળ્યા, ત્યારે આનાથી સાયબર ગુનેગારોને (નાણાકીય) પ્રવેશદ્વારો તોડવાનો પ્રયાસ કરવાની

તક પણ મળી, પરંતુ તેઓ સફળ થયા નહીં, એમ તેમણે કહ્યું હતું.

તેમણે કહ્યું કે, ભવિષ્યમાં શેરી ગુનાઓ કરતાં સાયબર ગુનાઓ વધશે. સાયબર ગુના સાથે પનારો પાડતી વખતે, ‘આપણને એવા બળની જરૂર છે જે આવા ગુનેગારો સાથે અસરકારક રીતે કામ પાડી શકે’ એમ તેમણે કહ્યું હતું.

ફડણવીસે જણાવ્યું હતું કે, મુંબઈ શહેરમાં પાંચ સાયબર લેબ પ્રસ્તાવિત છે, તેમણે એવો વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો હતો કે આ સુવિધાઓ મહિલાઓ વિરુદ્ધ સાયબર ગુનાઓના કેસોને ઉકેલવામાં મદદ કરશે.

ગૃહ ખાતાના રાજ્ય કક્ષાના પ્રધાન યોગેશ કદમ, એડિશનલ ચીફ સેક્રેટરી (હોમ) ઇકબાલ સિંહ ચહલ, મુંબઈના પોલીસ કમિશનર વિવેક ફણસલકર અને અન્ય વરિષ્ઠ પોલીસ અધિકારીઓ આ કાર્યક્રમમાં હાજર રહ્યા હતા.

મુંબઈથી વારાણસી જતી ફ્લાઈટના ઇમર્જન્સી લેન્ડિંગ છતાં બીમાર મહિલાનો જીવ બચાવી ન શકાયો

મુંબઈ: મુંબઈથી વારાણસી જઈ રહેલા વિમાનનું છત્રપતિ સંભાજીનગરમાં ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ કરવામાં આવ્યું. ફ્લાઈટે ઉડાન ભર્યા પછી મહિલા પ્રવાસીની ફ્લાઈટમાં તબિયત બગડી હતી. ગંભીરતાને ધ્યાનમાં રાખીને ફ્લાઈટનું ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ કરવાની નોબત આવી હતી. જોકે, લેન્ડિંગ કર્યા પછી પણ મહિલાને બચાવી શક્યાં નહોતા, એમ સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

ઈન્ડિગો એરલાઈન્સની એક ફ્લાઈટમાં સવારના ૮૯ વર્ષના મહિલા પ્રવાસીનું મોત થયું હતું. આ બનાવ પછી ક્રૂ મેમ્બર્સ પાંછલટને જાણ કરી હતી, ત્યાર પછી સંભાજીનગર ખાતે ફ્લાઈટનું ઈમર્જન્સી લેન્ડિંગ કર્યું હતું. મુંબઈથી વારાણસી જઈ રહેલી ફ્લાઈટ રવિવારે રાતના ચિકલથાના એરપોર્ટ પર લેન્ડિંગ કરવું પડ્યું હતું.

મહિલા પ્રવાસીની ઓળખ ઉત્તર પ્રદેશના

મિરઝાપુરના રહેવાસી સુશીલા દેવી તરીકે કરવામાં આવી છે. મુંબઈથી વારાણસી જતી વખતે તબિયત ખરાબ થવાને કારણે ફ્લાઈટનું રાતના દસ વાગ્યાના સુમારે લેન્ડિંગ કરવું પડ્યું હતું. લેન્ડિંગ પછી મેડિકલ ટીમ દ્વારા મહિલા પ્રવાસીની તપાસ કરવામાં આવી હતી, પરંતુ એ પૂર્વે તેનું મોત થયું હતું.

એરપોર્ટ પરની મેડિકલ ટીમ દ્વારા મહિલાને મૃત જાહેર કરવામાં આવ્યા પછી પ્રવાસીઓમાં આઘાતમાં ડૂબ્યા હતા. એમઆઈડીસીની સિડકો પોલીસે જરૂરી ઓપચારિકતા પૂરી કર્યા પછી વિમાનને વારાણસી જવા માટે રવાના કરવામાં આવ્યું હતું. મહિલાના મૃતદેહને છત્રપતિ સંભાજીનગર સ્થિત સરકારી મેડિકલ કોલેજ અને હોસ્પિટલમાં પોસ્ટમોર્ટમ માટે મોકલવામાં આવ્યો છે. એરલાઈન પ્રશાસન દ્વારા આ બનાવની સંવેદના વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી.

સગીરાને કોલ્ડ કોફી પીવડાવી તેના જ ઘરમાંથી ઘરેણાં ચોર્યા બેસ્ટ ફ્રેન્ડે

પુણે: પુણેમાં સગીરાને તેની જ બેસ્ટ ફ્રેન્ડે વેનચુકત કોલ્ડ કોફી પીવાડાવીને ઘરમાંથી પાંચ લાખથી વધુની કિંમતનાં ઘરેણાં ચોર્યાં હતાં. ભારતીય વિદ્યાપીઠ પોલીસે આ પ્રકરણે ગુનો દાખલ કર્યા બાદ પુણે સ્ટેશનથી ફ્રેન્ડને તાબામાં લીધી હતી અને તેની પાસેથી ચોરીના ઘરેણાં જપ્ત કર્યા હોવાનું સૂત્રોએ જણાવ્યું હતું.

પોલીસના જણાવ્યા અનુસાર પુણેના સિંહગઢ કોલેજની નજીક એમરાહડ સોસાયટીમાં ગયા મહિને આ ઘટના બની હતી. આ સોસાયટીમાં રહેતી સગીરાના ઘરે ૬ માર્ચ તેની બેસ્ટ ફ્રેન્ડ આવી હતી. તે કોલ્ડ કોફી સાથે લઇ આવી હતી, જે તેણે સગીરાને પીવા માટે આપી હતી. કોલ્ડ કોફીમાં વેનની દવા ભેળવેલી હતી, જેને પીધા બાદ સગીરા બેભાન થઇ ગઇ હતી.

તકનો લાભ લઇને બેસ્ટ ફ્રેન્ડે સગીરાના ઘરના કબાટમાંથી પાંચ લાખથી વધુની કિંમતના દાગીના ચોરી લીધા હતા. બાદમાં તે ત્યાંથી સ્ક્રુચક્કર રહી હતી. દરમિયાન સગીરા ભાનમાં આવ્યા બાદ તેની ફ્રેન્ડ નજરે પડી નહોતી. શંકા જતાં તેણે ઘરમાં તપાસ કરતાં કબાટમાં રાખેલા દાગીના ગાયબ હતા. આથી તેણે ફ્રેન્ડનો સંપર્ક સાધીને પૂછપરછ કરતાં તેણે ચોરીની કબૂલાત કરી હતી અને દાગીના પાછા આપવાનું આશ્વાસન આપ્યું હતું. જોકે વારંવારની માગણી છતાં તેણે દાગીના પરત કર્યા નહોતા, જેને પગલે પોલીસમાં ફરિયાદ નોંધાવાઇ હતી.

આપઘાતનો પ્રયાસ કરનારા લાતુર સુધરાઈના કમિશનરને ઍરએમ્બ્યુલન્સમાં મુંબઈ લવાયા

લાતુર: માથામાં ગોળી મારી આત્મહત્યાનો પ્રયાસ કરનારા લાતુર મહાનગરપાલિકાના કમિશનરને વધુ સારવાર માટે ઍરએમ્બ્યુલન્સથી મુંબઈ લાવવામાં આવ્યા હતા. પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું હતું કે સોમવારે સવારે પાલિકા કમિશનર બાબાસાહેબ મનોહરને શહેરની સભાદી હોસ્પિટલથી ગ્રીન કોરિડોર કરી ઍરપોર્ટ લઈ જવાયા હતા. ત્યાંથી ઍરએમ્બ્યુલન્સમાં મુંબઈ લાવવામાં આવ્યા હતા. વધુ સારવાર માટે તેમને કોલિકલાબેન ધીરુભાઈ અંબાણી હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા હતા.

પાલિકા કમિશનરે બાર્શી રોડ પરના તેમના નિવાસસ્થાને શનિવારની રાતે ૧૧.૩૦ વાગ્યે પિસ્તોલમાંથી પોતાના માથામાં ગોળી મારી લીધી હતી. સારવાર માટે તેમને તાત્કાલિક સભાદી હોસ્પિટલમાં લઈ

જવાયા હતા, જ્યાં તેમના પર શસ્ત્રક્રિયા કરવામાં આવી હતી. માથામાં જમણી બાજુથી ગોળી ઘૂસી હતી, જેને કારણે ઘણું લોહી વહી ગયું હતું, એમ સભાદી હોસ્પિટલના ડૉ. હનુમેંત કિણીકરે જણાવ્યું હતું.

ઝંકટરના કહેવા મુજબ મનોહરની સ્થિતિ અત્યારે સ્થિર છે અને તે સારવારને સારો પ્રતિસાદ આપે છે.

મનોહરના પરિવારજનોના કહેવા અનુસાર શનિવારની રાતે મનોહરે રૂંબેશ મુજબ જમ્યા હતા અને ઘરમાં બધા સાથે વાતચીત પણ કરી હતી. મનોહરે પોતાની રૂમમાં ગયા પછી પિસ્તોલની ગોળી છૂટવાનો અવાજ આવ્યો હતો. ૨૦ ઑક્ટોબર, ૨૦૨૨ના રોજ મનોહરેએ લાતુર મહાપાલિકાના કમિશનર તરીકેનો પદભાર સંભાળ્યો હતો.

પાલઘરમાં રામનવમીની શોભાયાત્રા પર ઇંડા ફેંકાયા, જબરજસ્ત ટેન્શન

પાલઘર: ગઈ કાલે રવિવારે રામનવમીનો તહેવાર હતો, આ નિમિત્તે દેશના ઘણાં શહેરોમાં શોભાયાત્રા કાઢવામાં આવી હતી. મહારાષ્ટ્રમાં પણ રામનવમીની સંખ્યાબંધ શોભાયાત્રાઓ નીકળી હતી, એવામાં પાલઘરમાં એક શોભાયાત્રા પર અસમાજિક તત્વોએ હુમલો કર્યો હતો.

અહેવાલ મુજબ મહારાષ્ટ્રના પાલઘરમાં, કેટલાક લોકોએ શોભાયાત્રા પર ઇંડા ફેંક્યા હતાં. આ ઘટના બાદ વિસ્તારમાં તણાવનો માહોલ છે. જોકે, બાદમાં

પોલીસે ઘટનાસ્થળે પહોંચીને પરિસ્થિતિ કાબૂમાં લીધી હતી.

આ ઘટના રવિવારે રાત્રે બની હતી, જાણકારી મળ્યા બાદ સ્થાનિક પોલીસ ઘટનાસ્થળે પહોંચી ગઈ હતી. ધાર્મિક લાગણીઓ દુભાવવા બદલ અજાણ્યા આરોપીઓ સામે કેસ નોંધવામાં આવ્યો છે. પોલીસે માહિતી આપી છે કે પૂછપરછ માટે એક વ્યક્તિને પણ અટકાયતમાં લેવામાં આવ્યો છે.

અહેવાલ મુજબ સકલ હિન્દુ સમાજ નામના

સંગઠન દ્વારા રામ નવમી પર રેલીનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. પોલીસે જણાવ્યું હતું કે રેલી ચિખલડોંગીરના સર્વેશ્વર મંદિરથી શરૂ થઈ હતી અને વિરાર (પશ્ચિમ)માં ચંબોલ સિટીના પિંપળેશ્વર મંદિર તરફ જઈ રહી હતી. આ દરમિયાન આ ઘટના બની હતી. રેલીમાં ૧૦૦ થી ૧૫૦ વાહનો હતાં. આ ઉપરાંત, એક રથ અને બે ટેમ્પો પણ રેલીનો ભાગ હતા.

પોલીસ અધિકારીઓએ જણાવ્યું જે ઘટનાની

માહિતી મળતાં જ કેટલાક પોલીસકર્મીઓને ઘટનાસ્થળે મોકલવામાં આવ્યા હતા. અધિકારીઓએ લોકોને શાંતિ જાળવવા અને સોશિયલ મીડિયા પર અફવાઓ ન ફેલાવવા અપીલ કરી છે.

નોંધનીય છે કે પશ્ચિમ બંગાળની રાજધાની કોલકાતામાં પણ એક શોભાયાત્રા પર પથથરમારો થયો હોવાના અહેવાલ છે. ભારતીય જનતા પાર્ટીના નેતાઓએ આ ઘટના સંબંધિત વીડિયો શેર કર્યા છે, જેમાં વાહનોના કાચ તૂટેલા જોઈ શકાય છે.

રાયગડના જંગલમાં ભૂલા પડેલા સાત ટ્રેકર્સને અંતે બચાવી લેવાયા

મુંબઈ: મુંબઈના કેટલાક ટ્રેકરોને રાયગડના જંગલ વિસ્તારમાં ટ્રેકિંગ કરતું ભારે પડી ગયું હતું. મહારાષ્ટ્રના રાયગડ જિલ્લામાં પેબ કિલ્લા પર ટ્રેકિંગ કરવા ગયેલા સાત મિત્રો ભૂલા પડ્યા બાદ રવિવારે (૬ એપ્રિલ) પોલીસ અને સ્થાનિક લોકોએ તેમને સુરક્ષિત બચાવી લીધા હતા. સ્થાનિક પ્રશાસનના અધિકારીએ જણાવ્યું કે મુંબઈના પવઈ વિસ્તારનું આ ગ્રુપ મહાનગરથી લગભગ ૮૦ કિલોમીટર દૂર નેરલ નજીકના

ઐતિહાસિક સ્થળની મુલાકાતે ગયું હતું. ટ્રેકર્સના ગ્રુપમાં કેટલીક છોકરીઓ પણ હતી. મુંબઈ પોલીસ અધિકારીએ જણાવ્યું કે જંગલ વિસ્તારમાંથી પસાર થતી વખતે સાત મિત્રો ભૂલા પડ્યા હતા અને કેટલાય કલાકો સુધી તેઓને રસ્તો મળતો નહોતો અને તેઓ જંગલમાં અટવાઈ ગયા હતા. તેમાંથી એકે લીધા હતા. સ્થાનિક પ્રશાસનના અપીલ કરી હતી. ત્યારપછી પોલીસ અને સ્થાનિક રેસ્ક્યુ ટીમે તેમને શોધી કાઢ્યા અને સલામત સ્થળે પહોંચાડ્યા હતા.

નાનો ભાઈ હાર્દિક હાર્યો, મોટા ભાઈ ફાણાલની કરામત કામ કરી ગઈ

વાનખેડેમાં એમઆઈએ આરસીબીને લડત આપ્યા પછી હાર સ્વીકારી: બેંગલૂરુએ ઇડન, ચેપોક્ પછી હવે વાનખેડેમાં પરાજયની પરંપરા તોડી

મુંબઈ: મુંબઈ ઇન્ડિયન્સ (એમઆઈ)નો અહીં વાનખેડે સ્ટેડિયમમાં રોયલ ચેલેન્જર્સ બેંગલૂરુ (આરસીબી) સામેની દિલ્લ્હડક મેચમાં ૧૨ રનથી પરાજય થયો હતો. એમઆઈની ટીમ ૨૨૨ રનના લક્ષ્યક સામે ૨૦ ઓવરમાં જોરદાર લડત આપ્યા બાદ નવ વિકેટ ૨૦૮ રન બનાવી શકી હતી. આરસીબીની ટીમ ૧૦ વર્ષ પહેલી વાર વાનખેડેમાં એમઆઈ સામે જીતવામાં સફળ થઈ છે. ખરેખર તો આરસીબીએ ઈડનમાં કોલકાતાને, ચેપોક્માં ચેન્નઈને અને વાનખેડેમાં મુંબઈને એના જ ગઢમાં હરાવવામાં સફળતા મેળવી છે.

૩૧ વર્ષના એમઆઈના સુકાની હાર્દિક પંડ્યા સામે તેનો મોટો ભાઈ અને આરસીબીનો ૩૪ વર્ષીય સ્પિન-ઓલરાઉન્ડર કૃણાલ પંડ્યા હીરો બની ગયો હતો.

હાર્દિક ૧૫ બોલમાં કુલ સાત બાઉન્ડરીઝની મદદથી ૪૨ રન કર્યા હતા, પરંતુ કૃણાલે ૨૦મી ઓવરમાં સેન્ટનર, ચાહર અને નમન ધીરની વિકેટ લેવાની સાથે ૪૫ રનમાં કુલ ચાર વિકેટ લઈને આરસીબી માટે મેચ-વિનિંગ પર્ફોર્મ કર્યું હતું. યશ દયાલ, હંડલવૂડે બે-બે વિકેટ અને ભુવનેશ્વરે એક વિકેટ લીધી હતી.

સાંજે આરસીબીના બેટ્સમેનની ફટકાબાજી થયા બાદ રાત્રે એમઆઈના તિલક વર્મા (૫૬ રન, ૨૮ બોલ, ચાર સિક્સર, ચાર ફોર) અને હાર્દિક પંડ્યા (૪૨ રન, ૧૫ બોલ, ચાર સિક્સર, ત્રણ ફોર)

એમઆઈની ટીમને વિજયની નજીક લાવ્યા હતા. તિલક-હાર્દિક વચ્ચે ૮૮ રનની ભાગીદારીએ વાનખેડે ગજવી નાખ્યું હતું અને એમઆઈને જીતની આશા અપાવી હતી, પણ પૂંછડિયા બેટ્સમેનો એમઆઈને નહોતા જિતાડી શક્યા.

એ પહેલાં, સૂર્યકુમાર યાદવ (૨૮ રન, ૨૬ બોલ, પાંચ ફોર)એ જીવતદાનનો લાભ નહોતો લીધો અને યશ દયાલને વિકેટ આપી દીધી હતી. એ અગાઉ, આ વખતે પહેલેથી જ નિરાશ કરી રહેલા રોહિત શર્મા (૧૭ રન), રાધન રિકલ્ટન (૧૭ રન) અને વિલ જેક્સ (બાવીન રસ)એ સસ્તામાં વિકેટ ગુમાવી દીધી હતી. કૃણાલ તેમ જ ભુવનેશ્વર અને યશ

દયાલની ઓવર્સમાં ૪૦-પ્લસ રન થયા હતા. વાનખેડેમાં ૩૨,૦૦૦-પ્લસ ક્રાઉડમાં અડધા ભાગના ક્રિકેટપ્રેમીઓ આરસીબીની અને અડધા એમઆઈની તરફેણવાળા હતા અને લગભગ દરેક બોલ પર પ્રેક્ષકોની ખૂમ સંભળાઈ હતી.

એ પહેલાં, આરસીબીએ બેટિંગ મળ્યા બાદ ૨૦ ઓવરમાં પાંચ વિકેટે ૨૨૧ રન કર્યા હતા અને એમઆઈને ૨૨૨ રનનો પડકારરૂપ ટાર્ગેટ આપ્યો હતો.

આ વખતની આઇપીએલમાં આરસીબીનું આ હાઈએસ્ટ અને કુલ પાંચમા નંબરનું ટોટલ હતું. વિરાટ કોહલી (૬૭ રન, ૪૨ બોલ, બે સિક્સર, આઠ ફોર) અને કેપ્ટન રજત પાટીદાર (૬૪ રન, ૩૨ બોલ, ત્રણ સિક્સર, બે ફોર) વચ્ચે બીજી વિકેટ માટે ૯૧ રનની અને વિરાટ તથા પાટીદાર વચ્ચે ત્રીજી વિકેટ માટે ૪૮ રનની પાર્ટનરશિપ થઈ હતી.

વિકેટકીપર જિતેશ શર્મા (૪૦ અણનમ, ૧૮ બોલ, ચાર સિક્સર, બે ફોર)એ પણ આરસીબીની ઇન્વિન્સને ચાર ચાંદ લગાવ્યા હતા. એમઆઈના બોલર્સમાં ટ્રેન્ટ બોલ્ટ અને હાર્દિક બે-બે વિકેટ લીધી હતી. સ્પિનર વિશેષ પુથુરને એક વિકેટ મળી હતી, પરંતુ ચાર બોલર વિકેટ વિનાના રહ્યા હતા. ■

કોહલી, પાટીદાર, જિતેશ અને આરસીબીએ અનલકી વાનખેડેને નસીબવંતું બનાવી દીધું

બોલ્ટની ૩૧મી વખત મેચની પ્રથમ ઓવરમાં વિકેટ (અમારા પ્રતિનિધિ તરફથી)

મુંબઈ: ૨૦૧૫ના વર્ષ બાદ પહેલી વાર (૧૦ વર્ષ) વાનખેડેમાં મુંબઈ ઇન્ડિયન્સ (એમઆઈ) સામે વિજય મેળવવા આવેલા રોયલ ચેલેન્જર્સ બેંગલૂરુ (આરસીબી)ના બેટ્સમેનોએ બેટના જોરે ગઈ કાલે આ સ્ટેડિયમ ખૂબ ગજાવ્યું હતું. આરસીબી તરફથી ગઈ કાલે આ ગ્રાઉન્ડ પર કેટલાક વિક્રમ બન્યા હતા.

આરસીબીએ બેટિંગ મળ્યા બાદ ૨૦ ઓવરમાં પાંચ વિકેટે ૨૨૧ રન કર્યા હતા અને એમઆઈને ૨૨૨ રનનો પડકારરૂપ ટાર્ગેટ આપ્યો હતો.

આ વખતની આઇપીએલમાં આરસીબીનું આ હાઈએસ્ટ અને કુલ પાંચમા નંબરનું ટોટલ છે.

વિરાટ કોહલી (૬૭ રન, ૪૨ બોલ, બે સિક્સર, આઠ ફોર) અને કેપ્ટન રજત પાટીદાર (૬૪ રન, ૩૨ બોલ, ચાર સિક્સર, પાંચ ફોર)એ આતશબાજીથી ૩૨,૦૦૦-પ્લસ પ્રેક્ષકોને ખુશ કરી દીધા હતા.

વિરાટ અને દેવદત્ત પડિક્કલ (૩૭ રન, ૨૨ બોલ, ત્રણ સિક્સર, બે ફોર) વચ્ચે બીજી વિકેટ માટે ૯૧ રનની અને વિરાટ તથા પાટીદાર વચ્ચે ત્રીજી વિકેટ માટે ૪૮ રનની પાર્ટનરશિપ થઈ હતી.

વિકેટકીપર જિતેશ શર્મા (૪૦ અણનમ, ૧૮ બોલ, ચાર સિક્સર, બે ફોર)એ પણ આરસીબીની ઇન્વિન્સને ચાર ચાંદ લગાવ્યા હતા.

૨૦૧૬ બાદ વાનખેડેમાં એમઆઈ સામે આરસીબી ૨૦૨૫ની સાલ પહેલાં તમામ છ મેચ હારી હતી જેમાંના પાંચ પરાજય મોટા માર્જિનથી થયા હતા. જોકે ૨૦૨૪માં આરસીબીની ટીમ આ જ મેદાન પરની ફટકાબાજીથી અસલ રંગમાં આવી અને તમામ ટીમોમાં સૌથી આક્રમક બની હતી.

આ વખતે છ ઓવરના પાવરપ્લેમાં આરસીબીની ટીમે ૭૩/૧ના સ્કોર સાથે વાનખેડેમાં એમઆઈ સામે પાવરપ્લેમાં ચેન્નઈ (૮૦ રન) પછી બીજા નંબરનો અને આઈપીએલના ઇતિહાસમાં ચોથા નંબરનો હાઈએસ્ટ સ્કોર નોંધાવ્યો હતો. અધૂરામાં પૂરું, ૨૮ બોલમાં હાફ સેન્યુરી પૂરી કરનાર વિરાટ હવે આ જ મેદાન પર ટી-૨૦ના ઇતિહાસમાં સૌથી ઝડપે ૧૩,૦૦૦ રન પૂરા કરનાર ક્રિસ ગેઇલ પછીનો બીજા નંબરનો બેટ્સમેન બન્યો છે.

ફાસ્ટ બોલર ટ્રેન્ટ બોલ્ટે આઈપીએલમાં ૩૧મી વાર મેચની પ્રથમ ઓવરમાં વિકેટ મેળવવાનો વિક્રમ કર્યો હતો. તેણે ફિલ સોલ્ટને આઉટ કર્યો હતો.

મુંબઈના સાત બોલરમાં બોલ્ટ અને કેપ્ટન હાર્દિક બે-બે વિકેટ અને સ્પિનર પુથુરે એક વિકેટ લીધી હતી. કમબેકમેન બુમરાહ તેમ જ ચાહર, વિલ જેક્સ અને સેન્ટનરને વિકેટ નહોતી મળી.

બોલ્ટની ચાર ઓવરમાં ૫૭ રન થયા હતા અને તે સૌથી ખર્ચાળ બન્યો હતો. ■

પોન્ટિંગ કેમ દ્રવિડ જેવી સલાહ વિરાટ-રોહિતને નથી આપવા માગતો?

નવી દિલ્હી: રોહિત શર્મા તાજેતરમાં ઓસ્ટ્રેલિયાના પ્રવાસના અંતે (સિડની ટેસ્ટમાંથી) નીકળી જઈને આડકતરી રીતે કેપ્ટનસીને ગુડ બાય કરી હતી, જ્યારે વિરાટ કોહલીએ એ જ પ્રવાસની શરૂઆતમાં પર્થની સેન્યુરી સાથે ધમાકેદાર શરૂઆત કરી હતી, પરંતુ સિડનીમાં સમય જતાં આ બન્ને ડિગ્ગજોએ ખૂબ સંઘર્ષ કર્યો હતો અને તેમના નબળા પર્ફોર્મન્સને પગલે ભારત એ શ્રેણી ૧-૩થી હારી ગયું હતું. જોકે ત્યાર બાદ બન્ને પીઠ ખેલાડીએ કમબેક કરીને વન-ડેની ચેમ્પિયન્સ ટ્રોફીમાં ભારતને વિજેતાપદ અપાવવામાં પોતાપોતાની રીતે યોગદાન આપ્યું જેને પગલે હાલમાં એવી ચર્ચા થઈ રહી છે કે ઓસ્ટ્રેલિયાનો મહાન ક્રિકેટર રિકી પોન્ટિંગ કે જેણે એક સમયે રાહુલ દ્રવિડને નિવૃત્તિના વિચારો છોડી દેવાની સલાહ આપી હતી એવી સલાહ હાલમાં જરૂર પડે તો પણ રોહિત-વિરાટને નથી આપવા માગતો. બીજી રીતે કહીએ તો રોહિત અને વિરાટ હજી ભારત વતી વધુ રમી શકે એમ નથી એ માટે તેને (પોન્ટિંગને) કોઈ જ કારણ નથી દેખાતું.

દ્રવિડ જ્યારે ખરાબ સમયકાળથી કંટાળીને રિટાયર થઈ જવા વિચારતો હતો ત્યારે રિકી પોન્ટિંગે તેને જે સલાહ

આપી હતી એવી રોહિત-વિરાટને આપવાનું પસંદ કરશે? એવું એક મુલાકાતમાં પૂછાતાં પોન્ટિંગે કહ્યું, ‘દ્રવિડનો ત્યારે ઓસ્ટ્રેલિયા-પ્રવાસ સારો નહોતો રહ્યો જેને કારણે તે ખૂબ નિરાશ હતો.’

પોન્ટિંગે દ્રવિડની એ સ્થિતિ વિશે વધુ વાત કરતા કહ્યું, ‘દ્રવિડ ત્યારે કરીઅરમાં ખૂબ સંઘર્ષ કરી રહ્યો હતો. મીડિયામાં પણ તેની ખૂબ ચર્ચા હતી. એ બધી વાતોથી તે કંટાળી ગયો હતો, થાકી ગયો હતો. મારી અને દ્રવિડ વચ્ચે હંમેશાં બહુ સારી દોસ્તી રહી છે. અમે બન્ને વર્ષો સુધી એકમેકના હરીફ ખેલાડી બની રહ્યા અને અમે બન્ને પોતાના દેશ વતી બેટિંગમાં ત્રીજા ક્રમે રમ્યા હતા. આવા ખેલાડી (દ્રવિડ)ના કલાસ અને કંવોલિટી કદી નથી જતા.’

પોન્ટિંગે ત્યારે દ્રવિડને સંન્યાસ લેવાને બદલે પોતાની ખૂબી અને

પ્રાસિયતોને જ નજરસમક્ષ રાખવાની સલાહ આપી હતી. પોન્ટિંગે કહ્યું, ‘મેં દ્રવિડને કહ્યું, જો તમામ બહારની વાતો ભૂલી જા અને પોતાના પર વિશ્વાસ જાળવી રાખ. જે બાબતોએ તેને આ ઉચ્ચ સ્તરનો ખેલાડી બનાવ્યો છે એ બાબતો ફરી યાદ કરી જા અને એને જ અનુસરવા માંડ. તું જો એ બધી બાબતો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીશ અને નાની-નાની બાબતો પર ચિંતા કરવાનું છોડી દઈશ તો મને ખાતરી છે કે તું કારકિર્દી બહુ ઊંચા સ્તરે લઈ ગયા બાદ એને ગુડબાય કરી શકીશ.’

પોન્ટિંગે વધુમાં કહ્યું, ‘બસ, મેં દ્રવિડને એટલું કહ્યું અને પછી તે જતો રહ્યો અને પછી તેણે જે કર્યું એનો તમે જ અંદાજ લગાવો (દ્રવિડ ફરી ફોર્મમાં આવ્યો અને શાનથી કરીઅરને બાય-બાય કરી હતી). હું જ્યારે કરીઅરના

અંતમાં હતો ત્યારે મને તેના તરફથી એ જ સંદેશ મળ્યો હતો. મારા કપરા કાળ વિશે જાણ્યા પછી સૌથી પહેલાં તેણે મને ફોન કર્યો અને મને એ બાબતોની યાદ અપાવી જે મેં તેને એક સમયે કહી હતી.’

દ્રવિડને આપી હતી એવી સલાહ રોહિત શર્મા અને વિરાટ કોહલીને આપવાનું પોન્ટિંગે ટીક લાગ્યું જ નથી. પોન્ટિંગે કહ્યું, ‘વિરાટ વિશે હું વારંવાર કહી ચુક્યો છું કે કંવોલિટી પ્લેયર થોડો સમય સારા ફોર્મમાં ન હોય તો તેના વિશે આશા છોડી જ ન શકાય. આવા ખેલાડીઓ કોઈને કોઈ રીતે ચેમ્પિયન હોય છે અને કેવી રીતે ફરી ફોર્મમાં આવવું એનો ઉપાય સારી રીતે જાણતા હોય છે. વિરાટ હેલ્થમાં બે વર્ષ દરમિયાન આવી સ્થિતિમાંથી બહાર આવ્યો હતો. તે ઉચ્ચ દરજ્જાનો ખેલાડી છે અને રોહિત પણ તેના જેવો જ ડિગ્ગજ છે. હાલમાં બન્ને માટે ટેસ્ટ ક્રિકેટ સંઘર્ષભરી બની ગઈ છે. રોહિતે તો સ્પષ્ટ કરી જ દીધું છે કે તે ૫૦ ઓવરની ક્રિકેટ (વન-ડે ફોર્મેટ)માંથી હમણાં તો ક્યાંય નથી જવાનો. વાઇટ-બોલ ક્રિકેટમાં મેં વિરાટ જેવો બીજો બે લાડી જોયો નથી. આ બન્ને ખેલાડીની કરીઅર હવે પૂરી થઈ એવું હું ક્યારેય નહીં માનું.’ ■

આઇપીએલમાંથી નિવૃત્તિ લેવી કે નહીં એ નક્કી કરવા મારી પાસે હજી ૧૦ મહિના છે: ધોની

નવી દિલ્હી: ક્રિકેટજગતના તમામ કેપ્ટન-વિકેટકીપર-બેટ્સમેનમાં બેતાજ બાદશાહ ગણાતા મહેન્દ્રસિંહ ધોનીએ આંતરરાષ્ટ્રીય ક્રિકેટને ૨૦૨૦માં ગુડબાય કરી હતી અને ૨૦૨૩ની સાલમાં ચેન્નઈ સુપર કિંગ્સ (સીએસકે)ને પાંચમું ટાઇટલ અપાવ્યા બાદ આઇપીએલને પણ તિલાંજલી આપવાનો હતો, પણ કરોડો ચાહકોની લાગણીને માન આપીને તેણે રમવાનું ચાલુ રાખ્યું છે અને હવે ફરી તેની નિવૃત્તિનો મુકો ઉઠ્યો છે.

ધોની ૨૦ વર્ષથી પણ વધુ સમયની કરીઅરમાં અસંખ્ય મેચો રમીને થાકી તો ગયો જ છે, તેને સર્જરી બાદ ઘૂંટણ સાથ નથી આપતું એટલે તે હજી કેટલા વર્ષ આઇપીએલમાં રમશે એ કદી નથી શકતો. જોકે તેણે ફરી પોતાના રિટાયરમેન્ટની વાત ઉઠાતો કહ્યું છે કે ‘નિવૃત્તિ વિશે નિર્ણય લેવા મારી પાસે હજી ૧૦ મહિના છે.’

ધોની આ વખતની આઇપીએલમાં ધારી અસર નથી પાડી શક્યો અને બેટિંગમાં સાતમાથી નવમા નંબર વચ્ચે

રમ્યો છે. તેને ઓછી બેટિંગ કરવા મળી છે એટલે ચાર મેચમાં કુલ માત્ર ૭૬ રન કરી શક્યો છે. બેટિંગમાં તે પહેલાં જેવો અસરદાર નથી અને શોટ મારવામાં તેનામાં પહેલાં જેવું ટાઇમિંગ નથી જોવા મળ્યું.

ધોનીએ એક પોડકાસ્ટ પરની મુલાકાતમાં શરીર પોતાને રમવા માટે હજી કેટલો સાથ આપશે એની વાત કરતા કહ્યું છે કે ‘હું હજી પણ

આઇપીએલમાં રમી રહ્યો છું અને દર વર્ષે મારી રીતે (ક્રિકેટને સ વિશે) અવલોકન કરીને નિર્ણય લેવાનું પસંદ કરું છું. આ સીઝન બાદ થોડા દિવસમાં ૪૪ વર્ષનો થઈ જઈશ. હું ફરી કહું છું કે મારે વધુ એક વર્ષ રમવું કે નહીં એ માટે નિર્ણય લેવા મારી પાસે હજી ૧૦ મહિના છે. હું વધુ રમી શકું કે નહીં એ માત્ર શરીર જ નક્કી કરી આપતું હોય છે.’ ■

કોલકાતા-લખનઉના મુકાબલામાં નારાયણ-રાહીની ટક્કર પર સૌની નજર

કોલકાતા: ઈડન ગાર્ડન્સમાં આજે (બપોરે ૩.૩૦ વાગ્યાથી) યજમાન કોલકાતા નાઇટ રાઇડર્સ (કેકેઆર) અને લખનઉ સુપર જાયન્ટ્સ (એલએસજી) વચ્ચે આઇપીએલની ૧૮મી સીઝનની ૨૧મી મેચ રમાશે જેમાં એવી બે ટીમ ટકરાશે જેમાંની એક ડિફેન્ડિંગ ચેમ્પિયન છે અને બીજી ટીમ હજી આ વખતે ૫૦ ટકા મેચ જીતી છે, પણ જો એના મોટા ભાગના ખેલાડીઓ અસલ મિજાજમાં રમવા લાગશે તો ૨૦૨૫ની ટ્રોફી માટે ફેવરિટ કહેવાશે.

બીજું, કેકેઆરનો ભારતીય મૂળનો વેસ્ટ ઇન્ડિયન ઓલરાઉન્ડર સુનીલ નારાયણ હજી અસલ મૂડમાં નથી આવ્યો અને જો આવી જશે તો મેચ-વિનર બની જ ગયો સમજો. જોકે તેની હરીફ ટીમમાં એવો પ્લેયર છે જેને તેના ‘ક્લોન’ તરીકે ઓળખાવવામાં આવે છે. પચીસ વર્ષનો લેગ-સ્પિનર દિવેશ રાહી હાલમાં ખૂબ ચર્ચામાં છે. ખાસ કરીને હરીફ ટીમના બેટ્સમેનને આઉટ કર્યા બાદ તેને ‘નૅટબુક સેલિબ્રેશન’થી સેનડ-ઑફ આપવાનું ચૂકતો નથી. જોકે બે

વખત આવું કરવા બદલ તેણે મેચ-ફીના અનુક્રમે પચીસ ટકા અને પચાસ ટકાનો દંડ પણ ભરવો પડ્યો છે. રાહીને દિલ્હી પ્રીમિયર લીગમાં મેળવેલી સફળતાને આધારે માત્ર ૩૦ લાખ રૂપિયામાં ખરીદ્યો હતો. તેણે ચાર મેચમાં ૭.૬૨ના ઇકોનોમી-રેટ સાથે કુલ છ વિકેટ લીધી છે. બોલિંગમાં લેન્થ પર તેનો ગજબનો કાખૂ હોય છે અને વિવિધતાને કારણે બેટ્સમેન મૂંઝાઈ જતો હોય છે.

આજની મેચમાં નારાયણ અને રાહી વચ્ચે સફળતામાં ચડિયાતા સાબિત થવાની હરીફાઈ જોવા મળશે. જોકે બન્ને ટીમના કેપ્ટનની બેટિંગ પણ નિર્ણાયક બની શકે. કેકેઆરની ટીમ સુકાની અર્જુન રાહાણીની મેચ-વિનિંગ ઇન્વિન્સની તલાશમાં છે, જ્યારે રિષભ પંત ચારેય મેચમાં નિષ્ફળ રહ્યા બાદ હવે આજે વિકેટકીપિંગ ઉપરાંત બેટિંગમાં પણ સાદું પર્ફોર્મ કરશે જ એવી તેની ટીમને (...અને ખાસ કરીને ટીમના

આજે બપોરે ૩.૩૦ વાગ્યે મેચનો આરંભ

માલિક સંજીવ ગોયેન્કા)ને આશા હશે જ.

કોલકાતા અને લખનઉ આ વખતે સરખી સ્થિતિમાં છે. બન્ને ટીમ ચાર-ચાર મેચ રમી છે અને બે-બે મેચ જીતી છે. કોલકાતાની ટીમમાં વેન્કટેશ ઐયર સૌથી મોંઘો ખેલાડી છે. તેને આ સીઝન રમવાના ૨૩.૭૫ કરોડ રૂપિયા મળશે. તેની તુલનામાં કેપ્ટન અર્જુન રાહાણેને ફક્ત ૧.૫૦ કરોડ રૂપિયા મળવાના છે. કારણ એ છે કે રાહાણેને તેની બેઝ પ્રાઇઝમાં ખરીદવામાં કોઈએ રસ નહોતો બતાવ્યો, પણ કેકેઆરે તેને એ ભાવે ખરીદી લીધો હતો. કેકેઆર માટે પ્રારંભિક ભાગીદારીમાં મળી રહેલી નિષ્ફળતા સૌથી મોટી ચિંતા છે. ■

આજનો બીજો મુકાબલો કોની વચ્ચે? પંજાબ કિંગ્સ વિરુદ્ધ ચેન્નઈ સુપર કિંગ્સ મુદ્દલાંપુર (મોહાલી), સાંજે ૭.૩૦ વાગ્યાથી

બદલાપુર દુષ્કર્મ કેસના આરોપીનું એન્કાઉન્ટર

પાંચ પોલીસ સામે એફઆઈઆર નોંધો

હાઇ કોર્ટનો આદેશ: સાથે તપાસ માટે એસઆઈટી રચવાનો હુકમ: ફરિયાદ નોંધવામાં હાગાઈયા કરતી રાજ્ય સરકારનેય ઝાટકી

મુંબઈ: બદલાપુર જાતીય સત્તામણી કેસના આરોપીના કસ્ટડીમાં થયેલા એન્કાઉન્ટરમાં મોત કેસમાં બોમ્બે હાઇ કોર્ટે સોમવારે પાંચ પોલીસ સામે એફઆઈઆર નોંધવાનો આદેશ આપ્યો હતો તથા આ કેસની તપાસ માટે સ્પેશિયલ ઇન્વેસ્ટિગેશન ટીમ (એસઆઈટી)ની રચના કરી હતી. કોર્ટે આ કેસને (જુઓ પાનું ૪) ►►

GAUTAM
એક માત્ર ધોર વેર. રિસર્ટ
Contact Booking Office or your travel agent:
• Mumbai - Tel.: (022) 28839236 / 28838229
• Mob.: 8108839236 / 9224002400
• Goa - Tel.: (0832) 2416363
• E-mail: hotelgautam@hotmail.com
• Website: www.hotelgautam.com
મહાબલેશ્વર અને લોનાવાલામાં પણ

MAHABALESHWAR HOTEL
Rajesh
Pure Veg.
stay@hotelrajesh.com
A/c Rooms
with Swimming Pool
Gujarati Thali &
Indian, Chinese Restaurant
Ph. 9769894565 /
8104294880
www.hotelrajesh.com

ચોફ બીટ કાશ્મીર
કાશ્મીર D9
પ્રાથમ લોકેશન પર હોટલ, ગુલમર્ગમાં સ્ટે,
બધાંજ ભોજન અને ખર્ચ સામેલ
લેહ-લદાખ D9-12
કારગીલ, નુબાવેલીમાં સ્વતંત્ર રસોડું,
લક્ઝરિયસ હોટલ / કોટેજસ
D11 Jun-Jul-Aug
કિન્નોર-લાહુલ-સ્પીતી
D13 ચારદામ ૬ જૂનથી શરૂ
HAZEL
Khar (W)
Trek N Tours
PANKAJ CHHEDA
9869569938

“અવિસ્મરણીય પ્રવાસ માટે વિશ્વસનીય સાથી”

દક્ષિણ આફ્રિકા
13 રાત્રી 14 દિવસ

બહુવિધ પ્રસ્થાનો : મે, જૂન, જુલાઈ, ઓગસ્ટ

માત્ર “TravelTies” સાથે કેપ ટાઉન ની સર્વથ્રેઝ 5 સ્ટાર હોટલ - “Taj Cape Town”માં 3 રાત્રી મુકામ

“Palace of the Lost City” માં 2 રાત્રી મુકામ

“Walk with Lion” નો રોમાંચક અનુભવ

હર્મનસમાં કસિનો હોટેલ, હેલિકોપ્ટર રાઈડ, ટોબોગન રાઈડ અને પિલાનેસબર્ગ નેશનલ પાર્કમાં 2 સફારી ડ્રાઇવ

ટર્કી
12 રાત્રી 13 દિવસ

મે 4, 10, 16, 22, 28, જૂન 9

માત્ર “TravelTies” સાથે : ઇસ્તંબુલ - તક્સીમ સ્ક્વેરમાં સિટી સેન્ટરમાં મુકામ

અંતર્યામાં All Inclusive Resort Hotelમાં 3 રાત્રી નો મુકામ

હોટ એર બહુન રાઈડ, તુર્કી નાઈટ શો, બોસ્ફોરસ ક્રૂઝનો આનંદ માણો

જેટ બોટ રાઈડ, પ્રિપ લાઇન, મોન્ટેર સફારીનો આનંદ માણો

> લક્ઝરિયસ 4/5 સ્ટાર હોટેલ્સ > વર્લ્ડ ક્લાસ એરલાઇન્સથી મુસાફરી
> રાજસ્થાની મહારાજ દ્વારા સ્વાદિષ્ટ શુદ્ધ શાકાહારી અને જૈન બ્રેકફાસ્ટ, લંચ, ડિનર
> પ્રવાસ ખર્ચમાં પોર્ટ્રેન્જ, ટિકિટ, ઇન્સ્યુરન્સ શામેલ > કોઈ છુપા ખર્ચ નહીં

TRAVELTIES
Your World. Your Way.
+91 77000 45182
+91 77000 45192
sales@travelties.in | www.travelties.in
101, Akuriti Aditya Towers, Noshir Bharucha Marg, Grant Road (West), Mumbai - 400 007.

માણો યાદગાર વિદેશ પ્રવાસો શાહ હોલીડેઝ સંગાથે...

SOUTH KOREA
10 DAYS

SOUTH AFRICA
13 DAYS

BAKU WITH GEORGIA
12 DAYS

TURKEY
12 DAYS

PACKAGE INCLUSIONS :-

- Economy Class Group Airfare
- Luxurious Hotels
- શુદ્ધ શાકાહારી / જૈન જમણ.
- ગુજરાતી, હિન્દી અને ઇંગલિશ જાણતા ટૂર મનેજર ની સેવા.
- એન્ટ્રન્સ ફી, VISA સહિત તમામ ખર્ચ ટૂર કોસ્ટ માં જ સામેલ.

SHAH HOLIDAYS
203, Man Excellenza, 2nd Floor, Opp. Pawan Hans, S. V. Road, Vile Parle (W), Mum-36.
07506679945, 09004994449, 09324064281 (022) 26103073, 74

ગરમી સામે સાવચેતી એ જ સલામતી

હીટવેવ સામે લડવા સજ્જ રહીએ, ગરમીમાં ‘લૂ’ લાગવાથી બચીએ

હીટવેવથી બચવા શું કરવું અને શું ન કરવું?

આટલું કરો

- તરસ ન લાગી હોય તો પણ યોગ્ય માત્રામાં પાણી પીવું
- શરીરમાં પ્રવાહીની માત્રા ઓછી ન થાય તે માટે ORS દ્રાવણ અથવા છાશ, લસ્સી, લીંબુ પાણી, ભાતનું ઓસામણ અને નારિયેળ પાણીનો ઉપયોગ કરો
- ઘરની બહાર જતી વખતે માથાનો ભાગ કપડાં, છત્રી કે ટોપીથી ઢાંકી રાખો
- વજનમાં અને રંગમાં હળવા પ્રકારના સુતરાઉ વસ્ત્રો પહેરો
- આંખોના રક્ષણ માટે સનગ્લાસીસ અને ત્વચાના રક્ષણ માટે સનસ્ક્રીન લગાવો
- પ્રાથમિક સારવાર માટેની તાલીમ લો
- બાળકો, વૃદ્ધો, બિમાર વ્યક્તિ કે વધુ વજન ધરાવતા વ્યક્તિ કે જેઓ “લૂ”ના ભોગ બનવાની સંભાવના વધુ ધરાવે છે તેમની વિશેષ કાળજી રાખો

આટલું ન કરો

- શક્ય હોય ત્યાં સુધી બપોરના ૧૨ વાગ્યાથી ૪ વાગ્યા સુધી તડકામાં બહાર ન નીકળવું
- શરીરમાંથી પાણીનું પ્રમાણ ઘટાડે તેવા પીણાં જેવા કે ચા, કોફી, સોફ્ટ ડ્રિંક્સ ન લેવા
- મસાલેદાર, તળેલા, વધુ પડતા મીઠાવાળા આહારનો ઉપયોગ ટાળવો

લૂ લાગેલ વ્યક્તિની પ્રાથમિક સારવાર

- જો કોઈ વ્યક્તિને લૂ લાગી હોય તો પ્રાથમિક સારવાર માટે ભીના કપડાનો ઉપયોગ કરો અથવા તેના માથા પર પાણી રેકો
- શરીરમાં પાણીનું પ્રમાણ જળવાઈ રહે તે માટે ORS દ્રાવણ અથવા લીંબુ પાણી આપો
- લૂ લાગેલ વ્યક્તિને તાત્કાલિક નજીકના આરોગ્ય કેન્દ્ર પર લઈ જવા
- જો શરીરનું તાપમાન સતત વધતું હોય, માથાનો અસહ્ય દુઃખાવો હોય, નબળાઈ હોય, ઉલટી થતી હોય કે બેભાન થઈ જાય તો તાત્કાલિક એમ્બ્યુલન્સ બોલાવવી

સચેત રહો, સુરક્ષિત રહો

હેલ્પલાઈન નંબર-૧૦૭૭

ગુજરાત સરકાર દ્વારા જનહિતમાં જારી